

Csy322-L sg6s879L!

2080362-N 29608994 16966, 56-06-6363 261408450, 2008-16966, 2008-16966,

136312-653 Blogl on stell, -22-2-1410 +31462 25-13/82, 326-6,606-,82 7/0190, 1-2-16-2002 on for 32632-13/82.

401925631 346431434 11940, 1465141 933680 BZP1, on B346-1371, 21234 2/2/956, 8316 ong31/132 14925691.

sent aller of the gardy of the for the server of the serve

1990 gos 231/32..., 1990 globe av 21 hr 336320, 2 gor 33566 20, 2: 8032 prostp - 13kg da 2: 2 052-16-1 2560, 2.

360 gras en 360 gra 0304327 1360 pro ver 63160 ands, 149600120 23600 2000,

282 6082-n 39/n 22-132, 207382-L, Locopler-L, 20253,302 2-206-Lpogl 22-2-0960 207334-L!

4.3.64. War 201/62 -30

სოხუმი. ზღვისპირა ბუღვარი.

სოხუმი. ვ. ი. დენინის ქუჩა.

გაგრა. პაღმების ხეივანი ზღვის სანაპიროზე.

რის პლენუმშა თვალნათლივ დაგვანახვა, თუ რა სერიოზულ აღმავლობას მიაღწია ჩვენი ქვეყნის სოფლის მეურნეობამ უკა-ნასკნელ შვიდ წელიწადში. ამ წარმატებებში თავიანთი წვლილი შეიტანეს ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკების მშრომელებმაც. მაგრამ, ჯერ კიდევ სერიოზული ნაკლოვანებანი არსებობს ამიერკაგკასიის რესპუბ-ლიკების სოფლის მეურნეობის განვითარებაში. ამ რესპუბლიკებში სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების წარმოების ტემპები ვერ უსწრებს მოსახლეობის სულ უფრო მზარდ მოთხოვნილებას სასურსათო საქონელზე და, უწინარეს ყოვლისა, ხორცზე, რძესა და კარაქზე. სწორედ ამ მეტად მნიშვნელოვანი საკითხების, სკკპ ცენტრალური კომიტეტის იანვრის პლენუმის გადაწყვეტილების განხორციელების ღონისძიებათა განხილვას მიეძღვნა მიმდინარე წლის 6-7 თებერვალს ამიერკავ-კასიის რესპუბლიკების სოფლის მეურნეობის მოწინავეთა თათბირი, რომლის მუშაობაშიც მონაწილეობას იღებდა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდი-ვანი, სსრ კავშირის მენისტრთა საბჭოს თავმჯდომარე ამხანაგი წ. ს. ხრუშჩოვი.

თათბირზე ამიერკავკასიის რესპუბლიკების პარტიის ცენტრალური კომიტეტების პირველი მდივნების მოხსენებებიდან და სოფლის მეურნეობის მუშაკთა მთელი რიგი გამოსვლებიდან ცხადი გახდა ის დიდი მილწევები, რომლებსაც სამივე რესპუბლიკის მშრომელებმა მიაღწიეს სოფლის მეურნეობის აღმავლობის საქმეში.

მოხსენებებიდან და გამოსვლებიდან გამოირკვა აგრეთვე, რომ საქართველოს, აზერბაიჯანისა და სომხეთის ბევრ კოლმეურნეობასა და საბჭოთა მეურნეობაში ჯერ კიდევ ცუდად იყენებენ მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოების არსებულ შესაძლებლობებს, საზოგადოებრივი პირუტყვის სულადობა ნელა იზრდება, მეცხოველეობის პროდუქტიულობა კვლავ დაბა-ლია. მომხსენებლებმა და სიტყვით გამოსულმა ამხანაგებმა გამოთქვეს მტკიცე რწმე-ნა, რომ სოფლის მეურნეობის მუშაკთა ძა-

and displacement bassa cos Estasis სკკპ ცენტრალური კომიტეტის იანვ-

ლების დარაზმგით ახლო ხანში გამოასწორებენ არსებულ ნაკლოვანებებს და მკვეთრად გაადიდებენ სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების წარმოებას.

პროდუქტების წარმოებას. თათბირმა მიიღო მიმართვა საქარ-თველოს, აზერბაიჯანისა და სომხელის ყველა კოლმეურნისადმი, საბჭოთა მეფრ-ნეობებისა და სარემონტო-ტექნიკური სადგურების მუშებისადმი, სოფლის მეურნეო-ბის სპეციალისტებისა და ყველა მუშაკისადმი. "სიტყვას ვაძლევთ ჩვენი პარ-ტიის ლენინურ ცენტრალურ კომიტეტს, მშობლიურ საბჭოთა მთავრობას, — ნათქვამია მიმართვაში,—რომ კიდევ უფრო მაღლა ავწევთ შვიდწლედის მესამე წლის უხვი მოსავლისათვის საყოველთაო-სახალ-ხო სოციალისტური შეჯიბრების დიად "Jobando

ა მიერკავკასიის რესპუბლიკების სოფლის მეურნეობის მოწინავეთა თათბირის მონაწილეებმა სკკპ ცენტრალურ კომიტეტს გაუგზავნეს მისასალმებელი წერილი, რო-მელშიც ნათქვამია:

"დღეს ჩვენ შეგვიძლია დარწმუნე ვთქვათ, რომ ახალი ზღუდეები, რომლებიც დასახულია ამიერკავკასიის რესპუბლიკების სოფლის მეურნეობის წინაშე 1961 წლისათვის, აგრეთვე უახლოესი წლებისათვის, წარმატებით იქნება აღებული. ჩვენ ყველა შე-საძლებლობა გვაქვს, რომ მებამბეობის, მევენახეობის, მეჩაიეობის, მებალეობის, მებოსტნეობის განვითარებასთან, სხვა ტექნიკური კულტურების წარმოებასთან ერთად გავადიდოთ მარცვლეულისა და მეცხოველეობის პროდუქტების წარმოება და უახლოეს წლებში მივყიდოთ ყოველწლიურად სახელმწიფოს: აზერბაიჯანის სს რესპუბლიკაში—12 მილიონი ფუთი მარცვლეული, 83 ათასი ტონა ხორცი და 260 ათასი ტონა რძე; სომხეთის სს რესპუბლიკაში — 4 მილიონი ფუთი მარცვლეული, 43 ათასი ტონა ხორცი და 200 ათასი ტონა რძე; საქართველოს სს რესპუბლიკაში—15 მილიონი ფუთი მარცვლეული, 75 ათასი ტონა ხორცი და 280 ათასი ტო-To hada

იანვრის პლენუმისა და ამიერკავკასიის რესპუბლიკების სოფლის მეურნეობის მოწინავეთა თათბირის გადაწყვეტილებების, ამ თათბირზე ნ. ს. ხრუშჩოვის საპროგრამო მითითებების ურყევად განხორციელებისათვის ჩვენი რესპუბლიკის კოლ-მეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში ფართოდ გაჩაღდა სოციალისტური შეჯი-ბრება. სოფლის მეურნეობის მუშაკები თავდადებულად იბრძვიან სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში მოწინავე გამოცდილებისა და მეცნიერების მიღწევების დანერგვისათვის, რათა მიღწეულ იქნას სოფლის მეურნეობის საერთო აღმავლობა. ისინი იბრძვიან იმისათვის, რომ მთლიანად და გადაქარბებით შეასრულონ ნაკისრი ვალ-დებულებანი და ღირსეულად შეხვდნენ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის

XXII ymommodul.

— ნეტავი ვინ არის ეს გოგონა? – თავისთვის ჩაილაპარაკა ახალგაზრდა ყმაწვილმა და თვალი ვერ მოაშორა წინ მიმავალ ქალიშვილს.

გოგონა სწრაფი ნაბიჯით მიდიოდა. მხოლოდ ერთხელ გაიხედა ვაჟისაკენ, მაგრამ თითქოს არაფერი

დაუნახავსო, განაგრძო გზა

ციმციმა ნაცრისფერი თვალები, სახეს რომ უნა-თებდა, მოვარდისფრო პირისკანი და შეკრული წარბები აღარ მოეშვა ვაჟს, სულ თვალწინ ედგა. იგი პირველად ნახა სოფელში. განა მის სოფელში ცოტა იყო მშვენიერი ქალიშვილი, მაგრამ სწორედ ამ უცხო და უცნობმა გოგონამ წაართვა გული.

მთელი დღე მოუსვენრად იყო. არც ღამე მოეშვა საამური ფიქრი. მხოლოდ მეორე დღეს გაიგო, რომ გოგონა მეზობელ სოფლიდან, ლიიდან, მამიდასთან

სტუმრად იყო ჩამოსული

და ერთ კვირადილას სოფელ ჩხორიადან დარახტულ ცხენებზე შემსხდარი მაყრები სიმღერით მიდიოდნენ ლიაში საპატარძლოს მოსაყვანად.

თედორე ქვარცხავა, თავმომწონე და დარბაისელი გლეხი, ეზო-კართან შეეგება მაყრებს ოჯალეშით სავსე ხელადითა და ჯამით ხელში. მას გვერდში ედგნენ ცოლი და ცხრა შვილი. გაისმა საქორწილო მრავალჟამიერი. მისი სიხარული მთელმა სოფელმა გაიზიარა. წაიყვანეს ქალი და ახლა ჩხორიაში გაჩაღდა ქეიფი. ვაჟის მამა, იოსებ ჯანჯღავა, თოთხმეტი შვი-

ლით დაუხვდა რძალს..

ასე შეუღლდნენ ხარიტონ ჯანჯღავა და ოლია ქვარცხავა. ორი დიდი კერა დანათესავდა... ეს მოხდა შემოდგომაზე, გაზაფხულზე კი ხარიტონი უკვე საკუთარი ხელით ჩარხავდა აკვანს. იფნის ხის ფიცრები დაეთალა და სიხარულის გამომხატველ ღიმილში ნორჩი სიცოცხლისათვის პატარა საწოლს ამზადებდა, ხარიტონი ჩაქუჩს ფრთხილად ურტყამდა ფიცრებს, სიყვარულით რანდავდა სარწეველ გოგებს, რადგან ფიქრში უკვე ეალერსებოდა შვილს, რომელიც სულ მალე უნდა დაბადებულიყო და ამ აკვანში უნდა ჩაეწვინა.

ეს დღეც დადგა. დედის ტკბილი ნანინა მალე ჩაესმა პირმშოს, როგორც ყოველი მშობელი ნატრობს ხოლმე—ბიჭს.

მე ვინახულე ეს ოჯახი წელს, იანვარში.

ბუხრის წინ იდგა ის აკვანი, რომელიც არაფრით არ იყო მორთული და შელამაზებული. არც კაკილები ეკიდა ზედ, არც ჩუქურთმები იყო ამოჭრილი მასზე, მაგრამ თვალს იტაცებდა შიგ მწოლარე პატარა ბავშვი. მას ჩვილ ტუჩებში საწოვარა ედო თვალებზე ეფარა თეთრი მსუბუქი დოლბანდი. დროდადრო იშმუშნებოდა, ალბათ ტირილს აპირებდა, მაგრამ დედა ოდნავ შეაქანებდა აკვანს, თავის ტკბილ ხმას გააგონებდა და ბავშვი ისევ ძილს ეძლეოდა. შიგ იწვა სამი თვის გოგონა. ოლიას მეთერთმეტე შვილი, ყველაზე პატარა, სახელად დოდო.

ბუხარში ცეცხლი გიზგიზებდა. ენთო დიდებული რა, რომლის სითბოშიც უკვე მეთერთმეტე ბავშვი

კეოა, იზრდებოდა.

იოლი არ იყო გმირი დედის ცხოვრების გზა... დაქორწინების პირველი წლები მუყაით შრომაში მიდიოდა. ახალგაზრდა ცოლ-ქმარმა საკარმიდამოში ვაზი ჩაყარა, ხეხილი დარგო, ბოსტანი გააშენა. ძროხაც შეიძინეს, რომ ბავშვებს რძე და ყველი არ მოჰკლებოდა. ხარიტონი კოლმეურნეობაში მუშაობდა, ოლია—ოჯახში, მაგრამ დაიწყო სამამულო ომი და უცებ შეიცვალა მათი ცხოვრება. ხარიტონი ფრონტზე მოხვდა, ოლია ცალუღელა ხარივით დარჩა. ოთხი ბავშვი ჰყავდა მოსავლელი. ოღონდ ბავშვები კარგად ჰყოლოდა და თავს არ ზოგავდა, ჩაის პლანტაციაშიც მუშაობდა, სიმინდის ყანაშიც და კოლმეურნეობის ფერმაშიც, ბავშვების მოვლასაც ასწრებდა. დიდი გაჭირვება დაადგა და ძროხა ვერ შეინარჩუნა. სამაგიეროდ, როდესაც სამშობლოს წინაშე ვალმოხდილი ქმარი, ნაბრძოლი და ჭრილობებით დაუძლურებული შინ დაბრუნდა, ოთხივე შვილი ჯანმრთელი დაახვედრა. გამოჯანსაღდა ხარიტონი და კვლავ ერთობლივ შეუდგნენ ოჯახზე ზრუნვას. იმ დღიდან ოლია ოჯახის გარეთ აღარ გასულა. შინაც ბევრი საზრუნავი ჰქონდა. უვლიდა ბავშვებს, ბაღსა და ბოს-

M+6MC 316(130131 1211

ᲔᲚᲘᲖᲑᲐᲠ ᲖᲔᲓᲒᲘᲜᲘᲫᲔ

ტანს, მთელ კარმიდამოს. ისევ დაირწა აკვან.. ისევ გაისმა კერიის წინ დედის ტკბილი ნანინა და წამოზრდილი ბავშვების ჟრიამული.

მას შემდეგ ორი ქალიშვილი გაათხოვა. ვაჟი დააქორწილა და უკვე შვილიშვილებიც ჰყავს.

ოთახში ორი ბიჭუნა შემოვიდა. ერთი მათგანი ოთხი წლისა იქნება, მეორე ექვსისა. მათ შორიდან შეენიშნათ ოჯახში მომავალი სტუმრები და შინისკენ გამოეშურნენ. ბატარას ამირანი ჰქვია. ის ბუთხუზა ბიჭია, ლოყები შესწითლებია. თავშიშველაა, საკინძი შეხსნილი აქვს, ეტყობა სულაც არ გრძნობს სიცივეს. მეორეს აბესალომი ჰქვია. ის უფრო ჩუმია და წყნარი. ისიც ცნობისმოყვარედ შემოგიდა ოთახში, მაგრამ პატარა ძმასავით არ მოუსვენრობს. კუთხეში გაჩერდა და ჩაღუნა თავი.

დანარჩენები სად არიან?

სკოლაში. სადაცაა მოვლენ,—მიპასუხებს ბავ-

შვების დედა.

მართლაც ხუთიოდე წუთის შემდეგ ათი-თორმეტი წლის გოგონამ კარი შემოაღო. ის ჩანთით ხელში შემოვიდა. რეზინის კრიალა ჩექმები ეცვა. თავზე ხილაბანდივით მოხვეული ფერადი თავშალი მოიხსნა და ციმციმა თვალები შემოგვანათა, შეეტყო—სტუმრების ნახვამ გაახარა. უბრწყინავდა სახე.

— მოდი, თაიგულო,—მიუალერსა დედამ.—მასწავლებელმა ხომ არ გამოგიძახა, შვილო?

- დიახ, ქართულში.

 რა გქონდა დღეისთვის სასწავლებლად?—ჩა გურთე სიტყვა.

 ქაჯანა, ლომოურისა, სულ მოგუყეგი ნიშანი დაგიწერა?

— ოთხი,—მორცხვად მიპასუხა, თითქოს ოთხიანი<mark>ს</mark> მიღება დანაშაული ყოფილიყოს. აგერ კიდევ შემოვიდა მოსწავლე გოგონა, ისიც

სკოლიდან დაბრუნდა. ეს უკვე მეეჟესეკლასელია, დე-დი გოგოა, ცამეტი წლის. მეორტ ოთასში გავიდა, რომ ჩანთა დაედო. აალტო გაებადა, სული ამოეფქ-ვა, ეტყობოდა მრებრდა დალლილუყო და ჰოლად შეწითლებულიყო. ჯანსაღი ბავშვები სჩანან. ენგურის პირი და მახლობელი მთის ოხაჩქუეს კალთებზე მოშრიალე ნიავქარი ნამდვილი სიცოცხლის ნაკადულია.

თანდათან გროვდებიან ბავშვები. მოვიდა მეორეკლასელი ბიჭუნა—დამიანე. "მშია!"—ჩასჩურჩულა დედას. ოლიამ ღომი ამოიღო, შიგ სულგუნის ნაჭრები ჩაუწყო და მეორე ოთახში გაუტანა.

ხარიტონი სახეგაბრწყინებული დგას და შესცქერის ცოლ-შვილს. მას ოდნავ შეჭაღარავებული წვერი აქვს, თმაც ასეთივე. მხნედ გამოიყურება. თუ-თუნს ეწევა მოკრძალებით, კვამლსაც არ აჩენს.

- თქვენს მეხუთე შვილს რა ჰქვია? — ვეკითხები

ხარიტონს.

ანდამატი, — წარმოთქვა მამამ,—ომიდან რომ დავბრუნდი, სიკვდილს გადარჩენილმა მეორედ რომ დავიწყე ცხოვრება, სიცოცხლე რომ შემომიბრუნდა, ეგ მაშინ გაჩნდა.

ანდამატს შვიდწლედი აქვს დამთავრებული. მოწადინებულია ზუგდიდის აგრონომიულ ტექნიკუმში განაგრძოს სწავლა. ემზადება გამოცდების ჩასა-

ბარებლად.

ჩვიდშეტი წლის ვაჟი ვალერიანი მდინარე კოდორზე ხე-ტყის დაცურებაზე მუშაობს. დღეს ისიც აქ არის. უფროსი ვაჟიც მოვიდა—ბოჩია, თან ცოლ-შვილი მოჰყვა—თალიკო და პატარა აბესალომი.

ოთახი ბავშვებით გაივსო, თერთმეტი კი არა, ალ-

ბათ თხუთმეტიც იქნება.

— ესენი ვიღა არიან? ესენი დეიდაშვილების შვილებია. მარტოდ არიან და ვერ სძლებენ სახლში. აქეთ მოუწევთ გული,

თავიანთ ტოლ-მეგობრებთან.

მართლაც ნამდვილი სიცოცხლე და სიხარული აქ არის, აქ, ამ ბავშვთა სამყაროში. ეს ბატარებიც ისე ეკვრიან ოლიას მადლიან კალთას, თითქოს ისინიც მისი შვილები ყოფილიყვნენ. ანდა როგორ მოსცილდებიან, ოლია არც მათ აკლებს ყურადღებას და სიყვარულს. ზამთრის საღამოებში, როდესაც დაბინდღება და ბავშვები წიწილებივით შემოეხვევიან დედას, გადმოიღებს ხოლმე ჩონგურს და ჩამოჰკრავს სიმებს. თვითონაც მღერის და ბავშვებსაც ამღერებს. ჩონგურზე დაკვრა ყველა შვილმა იცის. ხან ერთი აწკრიალებს სიმებს და ხან მეორე,

მაგრამ გმირი დედა მხოლოდ სიმღერით არა ზრდის შვილებს, ის დაუზარელ შრომასაც აჩვევს. სწავლა, შრომა და გართობა. ასე აქვს დაკანონე-

ბული ბავშვების აღზრდა.

გმირი დედის ოჯახზე კოლმეურნეობას გაპიროვნებული აქვს ჩაის პლანტაციის გარკვეული ნაკვეთი. მაისიდან ოქტომბრამდე მის ბუჩქებზე არ ილევა ძვირფასი ფოთლები. დედას გაჰყავს შვილები ბლანტაციაში, თვითეულ მათგანს ნაკვეთებს მიუჩენს ხოლმე და ბავშვებიც ხალისით კრეფენ ფოთოლს. პატარა ამირანი და აბესალომი ბუჩქებს ვერ სწვდებიან, სამაგიეროდ ისინი თავის და-ძმებს სახლიდან საქმელს უზიდავენ, პლანტაციებიდან პატარა კალათებით ფოთოლი გამოაქვთ. წასვლა-წამოსგლაში მარდნი არიან. შარშან ბავშვებმა 6.500 კილოგრამი ჩაის მწვანე ფოთოლი მოკრიფეს, რაშიც პრემია-დანამატის სახით ოცი ათასი მანეთი მიეკუთვნათ.

ამ დიდებულ კერასთან გარჯაში და შრომაში იზრდებიან ჯანსაღი ბავშვები. ოლიას არ ახსოვს, რომ რომელიმე ბავშვისათვის წამალი დაელევინებინოს. არც ერთი შვილი ავად არა ჰყოლია, მიუხედავად იმისა, რომ სამამულო ომის მძიმე წლებში ოჯახს თავსაყარად არ ჰქონდა საჭმელ-სასმელი. რამდენი Impaplin war a file green

63%N JN@3LM6N3

ქვეყნად რამდენი სიმოერა მმართებს... დღეს კი ლექსისთვის მეძახის მარტი. გესმით? მეძახის ნუშის რტოები ნაზი ტუჩებით, თეთრი სანთლებით. თოთო კვირტები, ფიფქის ტოლები... წვიმის ალმასით ვკოცნი, ვადნები. ფეხი აუდგამთ ენძელებს ლურჯი თვალებით, მთრთოლვარ თითებით, სიცილ-კისკისით ბარში გვეძებენ და ყვავილების ეშხით ვითვრებით. monon! აივსეთ ხელი, კალთები, მზე არის შინ და მზე არის გარეთ. გადით, მინდვრებში დაიკარგენით, შკერდზე მიეყრდნეთ მშობლიურ მხარეს. ხედავთ? ღრუბლები—თეთრი გედები... ხედავთ? ქედები - თოვლის თორები... მიდით, დალოცეთ თქვენი დედები! მიდით, დაკოცნეთ თქვენი ტოლები!

CU9 493493999

06000

მე ისე მინდა მერქვას ირემა, მთაში ირმებთან ერთად დავქროდე. მე ისე მინდა მერქვას ირემა და სიყვარული გულით დამქონდეს...

კლდეთა ხარხარით გადავირევი და გადიდდება გულიც პატარა, მე ისე მინდა მერქვას ირემა, და სიამაყე მთათა ვატარო!!!

ო, ერთხელ კიდევ, ამ მარტის მზეში უმღერეთ ხოტბა ქალის ხატებას, მან გვაზიარა სიცოცხლის ეშხი, მან გამოგვზარდა, მისმა კალთებმა. ახსენეთ იგი, ახსენეთ იგი და მზეს ლიმილი მოემატება. მან გამარჯვების ძახილით გვდია, როცა გვიტევდა მტერი ქადილით, მას ჩვენი ფუძე და კერა ჰქვია, კურთხეულ იყოს მისი მანდილი! დღეს თუ მშვიდობის დილა ინთება, მისი თვალების შუქიც ელვარებს, ის ჩვენთან მღერის მხომის დიდებას და ჩვენთან ერთად იპყრობს მწვერვალებს! ... მარტის ქარია, მარტის დარია, ფეხი აუდგამთ იებს, ენძელებს, დედებო, თქვენკენ მოუხარიათ, მაგ თქვენს ნაჯაფარ ხელებს ეძებენ. და ჩვენს მადლობად მიიღეთ ესეც,თქვენთან მოვდივართ ერთი წადილით: რომ მოწიწებით გემთხვიოთ მკერდზე, კურთხეულ იყოს თქვენი მანდილი!

მე მიხაროდა: ასე პატარას, რომ ვგრე დილა და პინდე დაქილ გარეთ შემახდა ყველა ატამანს, შინ კი — მეძახდნენ კერპს და აჯილოას. ია-ზოვა მეგონა გადასალახი, თეთრი ღრუბელი აფრის ჯირითი, ნამლევა მთვარე იყო კალმახი და ვარსკვლავები — ოქროს ქვირითი. მაშინ მჯეროდა: გავიზრდებოდი და მზესავ ხათრს არ შევუნახავდი, გავიზრდებოდი და ვიქნებოდი თვალთუნახავი მზეთუნახავი. რას ვიფიქრებდი, თუ დავძრახავდი ოობე-ყორეში უქმად ხეტიალს, და დედა აღარ დამიძახებდა სხვის გასაგონად შარახვეტიას. რომ კიბე-კიბე შეკრეჭილ თმებით არ შევხვდებოდი წითელ აღდგომას, რომ არ იზრდება მეტად ეს მთები და მისჯილი აქვთ მუდამ აქ დგომა. ქვეყნად, უჩემოდ, თუ რამ ხდებოდა, თუ ჩემი სიტყვით გული ეტკინათ, ხე ზეზეულად თუ გახმებოდა, მე არ შემეძლო წარმომედგინა. სიხარულს ჩემთან მოუხაროდა, როგორც დასიცხულ კოკას წყაროსთან, და ყველაფერი დედამიწაზე ყველას მაგივრად მე მიხაროდა.

6060CD 1000AND

4086030056

ოდნავ მოღლილი და ნამკრთალევი შენ გაქვს მაყვალზე შავი თვალები, შენ გაქვს მკლავები თოვლივით თეთრი. მე შენს სუნთქვას და სულისთქმას ვერთვი. მე შენ გიგულე მხსნელად, შემწეთა,ასე იდუმლად, ასე უჩუმრად, შემომხედა და წაიჩურჩულა ბიჭმა ძეწნებთან. შენ გაქვს ღიმილი მზესავით თბილი,

შენ ხარ ყოველთვის ბალღივით სათნო, შენ გაქვს ტუჩები თაფლივით ტკბილი, შენ სულ პატარა იმედი გათრობს: შენ რომ გული გაქვს ბავშვივით წმინდა, შენ რომ ალერსიც ბავშვიფით გინდა, შენი ცქერა რომ ჟრჟოლვის დარია, ცხელი გული რომ ხსნას გეხვეწება,--- რატომ ვერ ხვდება... საოცარია?!.. ჩაიშრიალეს ჩუმად ძეწნებმა...

სიხარული მიუნიჭებიათ შვილებს დედისთვის. ის მუდამ მათში ხედავდა იმედსა და ბედნიერებას. როდესაც ოლიას გადასცეს სამკერდე ნიშანი, რომელზეც აწვრია "დედის დიდება", სიამაყის გრძნობამ მოიცვა მისი გული: კიდევ გაუჩნდა შვილები და მეორედ მისცეს "დედის დიდება", მაგრამ ოლიასთვის დაუვიწყარია ის დღე, როდესაც მას გადასცეს გმი-რი დედის სამკერდე ნიშანი—მზის სხივებით მოფენილი ოქროს ვარსკვლავი.

რამდენი სასიხარულო დღეები და წუთები ახსოვს ოლიას. შვილების სკოლაში გაგზავნის პირველი დღე• ები, ხუთი-ექვსი ბავშვის ერთდროულად მოტანილი ენი, თეთი-ეყვარ ამკვარ ერთადრებად ფეტის ანგავლაში მიღებული კარგი ნიშნები, უფროსი ვაჟის ჯარში გაგზავნა და ჯარიდან დაბრუნების სიხარუ-ლი, ერთიმეორეზე მიყოლებული ქორწილები, შვილებისა და შვილიშვილების დაბადება და ნათლო-

კვლავ აკვანთან ზის ოლია, ისევ მხნე, დაუზარელი და მეთერთმეტე შვილს უზრდის სამშობლოს...

ეზოში გავედით

ზამთარია და გაძარცულია ხეხილის ბაღი, ვენახი, ბოსტანში მხოლოდ პრასის გრძელი ფოთლები მოჩანს. იქვე გადმოხურულში ერთიმეორის გვერდში ჩაწოლილან და იცოხნიან ძროხა და კამეჩი—სქვამა და ლომა. ოჯახის ბავშვები ამათი რძით და ყველით საზრდოობენ. ბავშვები სიყვარულით უვლიან მათ. ზაფხულობით ოხაჩქუეს კალთებზე დაჰყავთ, ზამთარში კი შემონახულ ჩალას არ აკლებენ. ყოველ ნათლობაზე სქვამასა და ლომას რძით მზადდება ყველი და სულგუნი, ელარჯი და ჭვიშთარი

კარ-მიდამო ენგურის ხეობას გადასცქერის. გაზაფხულობით მუდამ მშფოთვარე მდინარე ახლა, ჩხორიის მახლობლად გაშლილ მიდამოებში ნელა მიღელავს. შორით მოჩანს დათოვლილი ოხაჩქუე, რომელიც ზაფხულობით მშვენიერ აგარაკს წარმოადგენს.

როდესაც ამ ოჯახში მეათე ბავშვი—ამირანი დაი-ბადა, ოლიამ გმირი დედის სახელი მოიხვეჭა, ხარიტონმა დიდი ლხინი გამართა. ათი შვილის მშობლები ამაყად ისხდნენ სუფრის თავში. ერთიმეორის გვერდში ჩამწკრივებული მათი შვილები და შვილიშვილები თვალებში შესცქეროდნენ მშობლებს.

თამადად სოფლის საბჭოს თავმჯდომარე აირჩიეს. მან ცოლიკაურით სავსე ჭიქა აიღო ხელში და თქვა:

— თქვენს სიმდიდრეს გაუმარჯოს!—თამადა პატარა ხანს გაჩუმდა და გმირ დედას მიაჩერდა,ხალხს ბრძნულად უთქვამს—მდიდარია დედამიწა, მრავალშვილიანი ოჯახი და ყოვლისმცოდნე სწავლუ-

არც მე მეგულება ქვეყნად სხვა სიმდიდრე!

MM3181331611

ჩათავდა დარიალის ვიწროცბიც და დამძიმდა ნაზიჩები. კიდევ ერთი ფეხის გადადგმა და დიდი ხნით გამოეთზოვებოდა: მშობლიურ მიწან ბაბალე პამუნაშვილი — რევოლუციური მუშაობისათვის შორეულ დადესტანში გადასაბლებული ქართველი ქალი.

— ერთი შეგვახვენე ღვთის გულისათვის, სული მოგვათქმევინე, რალა ბევრსა ჩვენა გთხოვთ, რომ დასვენებანაც გვიკრძალავ და ძაღლუშადურად გვიქსევი!—მესამედ თუ მეოთხედ შეევევის ჩაფარს შავებით შიმუსითი ჰალი.

— დაღლას ტყუილუბრალოდ ნუ

იმიზეზებ. შენ რა დაგღლის შარაგზის ყაჩალს! ვიცი რა მუცლის გვრემაც გაწუხებს. ძნელი ყოფილა სამშობლოდან გაძევება?

— ერთი ჩემს დღეში ღმერთმა შენაც ჩაგაგდოს და მაშინ გაიგებ იოლია თუ ძნელი, — ბაბალემ დალლლი, სეფღაჩამდგარი, მაგჩამ შურისძიების ცეცებლით ანოებული თვალები შეაგება თავით ფებებამდე შეიარაღებულ ჩაფარს — ძაღლივით რომ ილინებოდა.

— ახლა რალა დროსია, ამაზე მაშინ უნდა გეფიქრა, როცა შენს თავქარიან ქმართან და გამოყეყეჩებულ მამამთილთან ერთად თხუნელასავით ᲔᲚᲘᲖᲒᲔᲠ ᲣᲒᲘᲚᲔᲕᲔ

დაძვრებოდი ქსნის ხეობაში და ხალხს გვიკანყებდი.

— ოქახს ნუ შემიგინებI არ გეყოთ თქვე წყეულებო, ჩემი ოქახის აწიოკებაI

— ეგ შენს თავს დააბრალე!—გადმოუბრიალა თვალი ჩაფარმა, თან თოფის კონდახით უბიძგა წასულიყო.

ფის კონდახით უბიძგა წასულიყო. " შიშით ენა ჩავარდნილი ბავშვი რაღაცას ჩუმად ეხვეწებოდა დედას.

— ხომ არ დაიღალე, შვილო, ცხვირ-პირი რად ჩამოგტირის? დედამ ცრემლიან თვალებში ჩახედა სახეგაფითრებულ გოგონას.

— პური მშიან, — ჩურჩულებდა პატარა დარო.

ბავშვის საცოდავობით გულდამწვარმა დედამ მოთმინება დაკარგა.

— დედის ნაშობი არა ხარ, ასე უმოწყალოდ რომ გვექცევი! ბავშვს პური შია, შეგვასვენე, ადამიანო!

— განწალა გული ამ წყეულმა დედკაცმა, — თავისთვის ჩაიბურც. — ლავიდი და ჩა- ხეთქეთ. ოლნა ჩაჟარმა, — დავიდეთ და ჩა- ხეთქეთ. ოლონდ ჩქარა, ბევრი ლო-დინის თავი არა მაქვს. ბავშვი ია არა... როდის იყო გინგარში ია ჰყვა- ოდა, — სიცხით და თოც-იარაღის თრევით თავგაბეზრებული ჩაფარი ნიაღვრით ჩამობისშულ გზის პირას ლოლზუ განგა

მდინარის ახლოს, ფშანთან ქვაზე ჩამოგდა დედა-შვილი. ბაბალემ თავი მოხსნა ფუთას, ამოიღო შოთიპური, ყველი და ბავშვს გაუწოდა. თვითონ კი საჭმელს არ გაეკარა.

ახლა, როცა დარო პურს შეექცეოდა და ის წყეული, "სტრავნიკიც" გაჩუმებულიკო, წუთით თავის თავს გაესაუბრა ბაბალე, თავისი ერთგული შეუღლე მოიგონა — მიხა პაპუნაშვილი საღლაც სარატოვის ციხეში რომ იყო გამოწყვდეული.

...რა ტკბილი იყო ბავშვობა ბაშართში, ფებშიშველა ტანტალი ქანის გალებში, (სგარმი ყოფნა ცბრაამშელის ხეობასა და დაბაკნეთის სერებში. "მაგრამ დიდბანა ეს სოფელი გააბარებს ვინმეს განა?"... ადრე დაობლებული გოგონა ნათესაკებმა, გახლგორში ჩიუვანეს და ერთ ვაჭართან მოახლედ დააყენეს, სადაც ცხრა წელი ტანქვა-წამებაში 200A060. ამასობაში 1905 წლის ქარიშხლიანმა დღეებმაც მოატანა. ქსნის ხეობაშიც შემოაღწია რევოლუციონერთა მოგუგუნე ხმებმა. და აი, ის ხმა ერთ დღეს ბაბალეს ადგილსამყოფელის მახლობლად, ახალ. გორის ციხე-გალავანთან გაისმა, ქსნის ხეობის მშრომელთა ათასხუთასიან მიტინგზე წითელი დროშა აფრიალდა. აბობოქრებულ ხალხში გაისმოდა უჩვეულო სიტყვები: "ძმობა, ერთობა, თავისუფლება". მიტინგზე გლეხი ორატორები რევოლუციონურ სიტყვებს ამბობდნენ. ყველას გულში ჩაწვდა ქვემობოლელი პაპუნაშვილების მამა-შვილის ნიკოსა და მიხას სიტუ-

მიხა მაშინ საცოლედ შეღერებული ვაკაცი იყო. მიხასა და ბიბალეს კარგა ზანია ერომანეთი მოსწონდათ. ამ მიტინგზე შეხვედრის შემდეგ საბოლოოდ გადაწყდა მათი ბედ-იღბალიბაბალე მიბას ცხოვრების თანაზიარი გახდა.

ქვემო ბოლში პაპუნაშვილების ოგახი რევოლუციური მოძრაობის კერად იყო გადაქცეული. ამ კერას კიდევ ერთი ანთებული მუგუზალი შეემატა ბაბალეს სახით.

პაპუნაშვილების ოქაბი ბევრერ გაჩროეტს, ააწოოეტს, მაგრამ უშიშარა რევოლეცითნერები მტკიეციც განაგრძობდნენ თავიანთ საქმეს.
1906 წლის რევოლუციის დამარცხების შემდეგ კონდარმერიამ პაპუნაშვილების ოქაბი მიზანში ამოიილმალე ნიკო და მიზა დაამატიმრეს და
ღუშეთის ციხეში დაამწყვდიეს. აქ
სუშინელი წამებით მოკლეს ნიკო,
ხოლო მიზა თორმეტი წლით გადაასალერ სარატოვის გუბერნიაში.

გადასახლებაში მიმავალ ქმარს ბაბალემ საბრძოლო ფიცი მისცა ოქახს კარგად შევინახავო, ბავშვებს მზრუნველობას არ მოვაკლებ და საქმის ბოლომდე რევოლუციის ერთგული ვიქნებიო; ამაგდარი ქართველი დედა ცალი ხელით აკვანს არწევდა, ხოლო მეორე ხელით იარაღს არ იშორებდა, რომ ბავშვიც ღირსეულად აღეზარდა და მისი მომავალი ბედნიერებაც დაეცვა. ერთერთი გაჩხრეკის დროს ბაბალეს აღმოუჩინეს იარალი და პროკლამაციები. ეს კი საკმარისი გახდა canbangab, had dadama magab famaშვილთან ერთად შვიდი წლით გადაესახლებინათ.

და აი, გადასახლებაში მიმავალი, უკანასქნელად ეთხოვებოდა მშობლიურ მიწა-წყალს. მორეტლ გააზე მიმავალ ქალს სულ თგილწან 008ა თავისი მეულდე — ისტრივე თავ უყვეტილი და შეუპოვარი ისეთივე მეოცნებე და ცხოვრების ბალისით სავსე...

- აბა დეფოლი "ნებუგრობა" წა გიდეძე — გაიგმა ჩაურობ ბაანწი შნ ა და ბაბულ შეკრობ — და გაიგმარდა შე ულმერ იო, ქმნიზე შემკრობტი სტიუ ფი ქრის უფლებაც არა შაქვს

— ქმარმა დაგღუპა და კიდევ მასზე ფიქრობ?

— ქმარმა კი არა, თქვენ დამღუპეთ და თქვენისთანა ოხრებმა, მაგრამ ვინ იცის, იქნებ ჩემი ბედის ვარსკვლავი კვლავ ენთოს ცაში. არაფერია, დამიბრუნდება ქმარი...

— დაგიბრუნდება როგორც შარ შანდელი თრვლი ან ეს თერგის წყა ლი, — დასცინა ჩაფარმა.

— შესაძლოა ჩვენი ცრემლები თერგივით მოზღვავდეს და წაგლეკოთ მეწყერივით.

— უცადე, უცადე სანამ მეწყერი წაგვლეკავდეს...

დარიალიდან გახვლის მეორე თუ მესამე დღეს დედა-შვილი ბაბალე და და ამიალი ბაბალე და და ამიალი ბაბალე და და რო დადესტნის მორეულ ულ ბაბავი-თერტში ჩაიყვანეს. სამი წელა იმყოფებოდნენ ისინი აქ აუტანელ და განვა-წვალებში... 1817 წლის თებერულის რევოლუციის შემდეგ, რო- ცა მიბა განთავისუფლდა, მან პირდა-პირ ბასავ-თურტს მიაშურა. იმავე წელს მიბა თავის ცოლშვილით ქვი-მო ბოლში დაბრუნდა, სოფლად აბო აუტირ დაგრნობოდა მიაზალოებუ- თი რევოლუციის ქარიშბალი. ბაბა-ლე და მიბა კვლავ რევოლუციურ მუ-მაიბაში ჩაენნენ.

დუშეთის 1918 წლის გლებთა აგანყების ერთ-ერთი მესვეური გაზ. და მიბა პაპუნაშვილი, ხოლი ბაზა. ლე — მისი მთავარი მონაწილე. მენ-შევიები სასტიკად გუსწორდნეს აგანუებულებს. მისა გატება ეს რკინის ქალი. გა იარადით იბრძოდა საბჭო-თა სელისუფლების საფარებისათვან და ერთ-ერთმა პირველმა გარაირა

ოობმოც წელს მიდწეული დვაწლმოსილი ქართველი ქალი ახლიაში ცაგოგობას დაბოსთან, თავის შვილიან ებრთად, ბაბალე მეთობე თაობას მოესწრო. ბებასლე მეთობე თასიონები, გებილმოუბარი ბებია სან. დახან ჩაქდება თავის ნაშიერებში დაჰუვება წარსულის ამბავს. მის დაბერებულ, ნაოჭებიან სახეს ლიმილიარ შორდება ამ ღიმილმდა გამარქვებული ქართველი ქალის ზეიმი, ზეიმი დედისა, რომელსაც ხელში თოფი სჭერია და აკვანთან ნანა უმდებია. მის თოფს მტერი დაუმარესებია და ნანას მთამომავლობა აღუზრ

პირხატულა გორაკები ზღვას მისდგომიან. მიწა თითქოს ზღვას შესჯიბრებია, აზვირთებულა და შეჩერებულა: გორაკი გორაკს ტალოასავით გადასდევს.

თბილი ზამთარი დაგვიდგა წელს, მაგრამ იანვრის ბოლოს ისეთი თოვლი წამოვიდა, რომ ბათუმიდან სოფლებში მისასვ-

ლელი გზები ჩახერგა.

მარად უქკნობი მიდამო თეთრი საბნის ქვეშ გაყურსულიყო. თეთრნაბდიან ჩაის ბუჩქებს ფერდობებზე ჩაებათ ფერხული. სწუხდნენ მანდარინის, ლიმონის და ფორთოხლის მორჩილა ხეები, თრთოდნენ და შიშობდნენ, ჯიქურად მოქრილმა ყინვამ არა დაგვაკლოს რაო... მაგრამ განა მარტო ისინი განიცდიდნენ ამ საფრთხეს?

შუაღელეს, ციხისძირის, სტალინის უბნისა და ახალსოფლის კოლმეურნეები, როგორც კარში გასულ, შილიფად ჩაცმულ ბავშვს, ისე დაჰკანკალებდნენ თვითეულ

bomaogb.

რამდენი შრომა და ოფლი დაუღვრიათ მათ ამ გორაკების ფერდობებზე! გაუმწვანებიათ, გაუმშვენიერებიათ, უხვმოსავლიან ბაღნარად გადაუქცევიათ. და ახლა ყინვასა და თოვლს როგორ დაანებებდნენ შვილებივით ნაზარდ ბუჩქებსა და ხეებს!

ახალსოფლის მშრომელები ხულოს და ქედის მწირნიადაგიანი რაიონების სოფლებიდან ჩამოსახლებულან აქ, სხვა სოფლის მოსახლეთ გვერდში ამოსდგომიან.

მართლა დიდებული სანახაობა იშლება იმ სერიდან, რომლის კორტოხზედაც რამდენიმე ცისფერი შენობაა წამოჭიმული. აქ არის ციხისძირის სტალინის სახელობის კოლმეურნეობის შრომის შტაბი-

კოლმეურნეობის გამგეობის კანტორა; აქვეა კლუბი, ბიბლიოთეკა და რადიოკვანძი.

აქეთ გადახედავ, იმერულ ყაიდაზე ჩაფენილი სოფელი მოჩანს ფერდობზე, იქით გაავლებ თვალს და ბალები აფენილ-ჩაფენილან.

ირგვლივ მყუდროება სუფევს.

აღმართზე ახალგაზრდა ტანადი ქალი მიიჩქარის. ვაჟკაცური იგრით მიაბიჯებს. ვინ იცის დღეს მერამდენე აღმართი ალია და მერამდენე დაომართი ჩალია. ხუმრობა საქმე როდია, მუხლამდე თოვლში შემოიარო ათეულობით ჰექტარი. ციხისძირელებს არ უნდათ თავმჯდომარის თვალის დავლება, მაგრამ გოგოლა კაიკაციშვილს გული არ უთმენს ამ დროს კანტორაში იჯდეს. სადმე ციტრუსის ერთი ტოტიც რომ დაინახოს ჩამოტეხილი, გულში ტკივილი გაუჯდება.

ვისაც ოდესშე ხე და ბუჩქი დაურგავს და გაუზრდია, იგი ადვილად მიუხვდება გოგოლას, იგი ადვილად გაუგებს ციხისძირელებს, რაოდენ სულიერივით საყვარელია ეს მარადმწვანე ხეები და ბუჩქები.

იცის გოგოლამ და იციან ციხისძირელებმა, რომ თოვლი არ უნდა შერჩეს ხეს, თორემ ლამით ყინვა მოუჭერს და მოაზრობს ღეროებს. ცოტა ხნის წინათ ამავე ხეებზე ოქროსფერ ნაყოფს კრეფდნენ, ახლა კი ტოტებიდან თოვლს ბერტყავენ...

რამდენი ენერგია, საქმის რა დიდი სიყვარული უნდა ჰქონდეს გოგოლას, ამ ახალგაზრდა, ჯერ კიდევ ოცდათვრამეტი წლის ქალს, რომ ვაჟკაცური შემართებით უძოვება უზარმაზარ კოლმეურნეობას, დაუსწრებლად სწავლობს თბილისის სასოფლოსამეურნეო ინსტიტუტში მესამე კურსზე და შინ ზრდის ხუთ ბავშვს!

ეს ახარებს გოგოლას, ამითაა ბედნიერი. შეხედავ თუ არა ამ ქალს, სიამაყით ივსები, რომ დღეს ჩადრმოხდილ, ნარინჯიან ქალს საქვეყნო საქმეში დიდი წვლი-

ლი შეაქვს.

მას შრომის სიხარული აღელვებს, თავისი კოლმეურნეობის ბედ-იღბალი აღელ-

როცა შებინდებისას კანტორაში შევხვდით გოგოლას, მან "სინანულით" გვით-640:

 ძველ ფულზე მილიონერები ვიყავით, ახალით ცოტა ვერ მივწვდით მილიონსაო. soomodo co od modomão ubgo oho oboტებოდა რა, გარდა იმედისა, რომ ახლო ხანში კვლავაც მილიონერი დაერქმეოდა ციხისძირის კოლმეურნეობას. და შერე ახალი ფულით მილიონერობა—ეს ხომ ყოველი ციხისძირელის ბედნიერი და საამური (ცხოვრებაა!

გოგოლა სიამაყით, მადლიერებისა და კმაყოფილების გრძნობით ასახელებს თავისი კოლმეურნეობის მოწინავე მეჩაიეებს: ნათელა თურმანიძეს, ნადია ხოზრევანიძეს, სონია მალაყმაძეს, ნათელა ბარამიძეს, მერგოლურ ფერათ ბალაძეს, მწველავებს;

დარიკო ნიჟარაძეს და ვენერა უვრებეmodals.

კოლმეურნეობის გამგეობა და პირადად მისი თავმჯდომარე, გოგოლა ქავვაციშვე-ლი, ყოველდღიურ მზრუნველიაბას იჩენენ, როგორც მოხუცების, ისე ანალგაზრდების მიმართ. კოლმეუონეობაში ბეგრი მენსიონერია. მოხლევბი კოველთვილრიდ 30 მა-ნეთს იღებენ, ქალკაპი დები ქი ქალებს სასწავლებლებში დაუსწრებლად ეუფლებიან სხვადასხვა პროფესიას.

ამითაც ამაყობს გოგოლა.

გოგოლას ისიც ახარებს, რომ კოლმეურნეობის სამ სოფელს საკუთარი კლუბები აქვთ და ახლახანს შუაღელეში 250 ადგილიანი მეოთხე კლუბიც აშენდა.

კოლმეურნეობაში ერთი საშუალო სკოლაა, ერთი შვიდწლედი და ოთხიც დაწყებითი სკოლა, საექიმო და საფერშლო

პუნქტები.

მიმდინარე წლის უხვი მოსავლის საძირქველი გასული წლის ბოლოს ჩაყარეს ციხისძირელებმა —დროზე გადაბარეს ჩაის პლანტაციები, დროზე შეიტანეს სასუქი.

იანვარში მოსულმა თოვლმა და ყინვამ ცოტა შეაფიქრიანა ციხისძირელები, მაგრამ მათმა გამოზრდილმა ნარგავებმა ჯანიანად აიტანეს ბუნების "რისხვა".

ამას წინათ გოგოლა ვიეტნამს ესტუმრა. მოიარა ხანოის გარშემო სოფლები, ჩაისა და ციტრუსების პლანტაციები. შინდაბრუნებულმა თავის თანასოფლელებს უამბო:

— ჩვენს მეხსიერებაში უკვე დიდი ხანია წაიშალა კავი. ვიეტნამში კი დღესაც კავს ხმარობენ. ჰექტარზე იქ 1950 კილოგრამი ჩაი მოყავთ, ჩვენ კი, თქვენ კარგად იცით, გასულ წელს ჰექტარზე 5000 კილოგრამი მალალხარისხოვანი ჩაი მოვკრიფეთ... მე გავუზიარე ვიეტნამელებს ჩვენი გამოცდილება, ვუთხარი თუ როგორ შრომობენ საბჭოთა ადამიანები, როგორ ვიბრძვით უხვი მოსავლისათვის. ჩვენს მაგალითზე ისინიც ცდილობენ, იბრძვიან... იმედის თვალით შეშოგვყურებენ.

გოგოლა ცდილობს პირნათლად იყოს თავისი თანასოფლელების წინაშე, ისმენს მათ რჩევას და არც ერთ საქმიან წინადადებას უყურადღებოდ არ ტოვებს.

ამიტომ იყო, რომ ეს ყურადღებიანი და საქმეში დაუზარებელი ქალი აქარის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატადაც აირჩიეს.

ბევრი რამ დაწერილა გოგოლაზე, ახლაც ვწერთ და კვლავაც დაიწერება.

დაე, მრავალი და მრავალი ქართველი ქალისათვის მაგალითი იყოს გოგოლა კაიკაციშვილის ცხოვრება და საქმიანობა: შინაც კარგი ქალი იყოს, ქვეყანას მრავალ შვილს უზრდიდეს და გარეთაც სახელოვნად სწიოს საერთო-სახალხო ჭაპანი.

კვლავ ვაჟკაცურად, მხნედ და გულადად, ქალო ნარინჯიანო!

ᲗᲔᲜᲒᲘ% ᲒᲝᲒᲝᲚᲐᲫᲔ

92P999969 10350896969

1942 წლის 13 აგვისტოს ჩრდილოკავკასიაში, ნალჩიკის მიდამოებთან ქართული მსროლელი დივიზიის 802-ე ლეგიონის ტანკსაწინააღმდეგო ასეულის პოლიტხელი ვიყავი, როცა პირველ ავანგარდულ ბრძოლებში მივიღე მონაწილეობა

ბზიკოტის გადასასვლელთან.

სატანკო იერიშის მოგერიების შემდეგ მესამე დღეს ჩვენს დივიზიასაც მოუვიდა სახელოვანი "კატიუშები" და გათავხედებული ჰიტლერელები იძულებული გახდნენ 20-25 კილომეტრით უკან დაეხიათ და მდინარე ბაქსანს გაღმა გადასულიყვნენ. გავათავისუფლეთ სოფლები: პრავოურვანსკი, ნოვოკურსკი, ნოვოივა-

ამ ბრძოლებში დაიღუპა მეორე ბატალიონის მეთაური სახელოვანი კაპიტანი ბუხაიძე, რომელიც დავასაფლავეთ ბზიკოტის გადასასვლელთან, პატარა გორ-

28 სექტემბერს გათენებისას ფაშისტები დიდი მოტომექანიზებული ძალებით შეტევაზე გადმოვიდნენ. ამ ბრძოლაში მძიმედ დავიქერი და გონებადაკარგული

მტრის ტყვეობაში აღმოვჩნდი.

გიორგიევსკის ტყვეთა ბანაკში, რომელსაც ობერლენდერის "ბერგმანები" იცავდნენ, 20-30 ათასი სამხედრო ტყვე ციხის ნანგრევებსა და აგურის ყოფილი ქარხნის ეზოში ლია ცის ქვეშ ვიყავით მოთავსებული. ჯერ არაფერს გვაჭმევდნენ მერე კი ხუთ დღეში ერთხელ გვაძლევდნენ 150 გრამ ბურს, ხოლო დანარჩენ დღეებში ფრონტზე დახოცილი ვირებისა და ცხენების ამყრალებული ნახარშით გვკვებავდნენ, ან დღეში თითო ჭიქა მზესუმზირას ნედლ მარცვალს გვაძლევდნენ. საზღვარი არ ჰქონდა ფაშისტების თავგასულობას. გვაშიმშილებდნენ და გვაწამებდნენ.

ბუხენვალდის გათავისუფლების 15 წლისთავისადში მიძღვნილი საზეიმო დემონსტრაცია. ტრიბუნაზე მარცხნიდან მარჯვნივ: შ. რაიმანი — გერმკომპ. ც, კ-ის პირველი მდივანი, როზა ტელმანი ე. ტელმანის ქვრიგი. ე. ჰონეკერი (მიკროფონთან) გერმ. გაერთ. სოც. პარტიის ც. კ-ის პოლიტბიუროს წევრი. ი. თავაძე მარჯვნივ, ბუხენვალდის ყოფილი პოლიტპატიმარი, ომის ვეტერანების საბჭოთა კომიტეტის დელეგატი...

მაგრამ პიტლერელებმა ვერავითარი მხეცობით ვერ შესძლეს ოკუპირებული ქვეყნის აალხთა წინააღმდეგობის ჩახშობა. ბრძოლა ჰიტლერელ დამპყრობთა წინააღმდეგ გრძელდებოდა საკნებსა და ჯურღმულებში, ეკლიანი მავთულების გადაღმა და სიკვდილის ბანაკებში.

ბრძოლების ავანგარდში საბჭოთა ადამიანები—კომუნისტები და კომკავშირლები იყვნენ. ისინი გაერთიანდნენ სხვა ქვეყნების ანტიფაშისტებთან და წინააღმ-

დეგობის მოძრაობაში შეიტანეს საბრძოლო შემტევი სული.

სამხედრო ტყვეთა ბანაკებიდან ორჯერ გაქცევის შემდეგ 1944 წლის დასაწყისში მოვხვდი ერთ-ერთ უდიდეს ფაშისტურ საკონცენტრაციო ბანაკში—ბუხენვალდში, რომელიც შექმნილი იყო ჰიტლერის ბრძანებით. ამ ბანაკში 40-ზე მეტი სხვადასხვა ეროვნების ხალხი იტანჯებოდა. სამასმა ათასმა ადამიანმა დაასრულა აქ თავისი ტანჯული სიცოცხლე. მათ შორის იყო 1500-მდე ბავშვი.

ბუხენვალდის ტყვეები დღე-ღამეში 16 საათს მუშაობდნენ, დილის 4 საათიდან ღამის 8 საათამდე, და ამ კატორღული შრომისათვის 150 გრამი ნახერხისა და კარტოფილის ნაფცქვენისაგან გამომცხვარ პურს და ნახევარ ლიტრ სალაფავს იღებდნენ. სამაგიეროდ პატიმრების საწამებლად დაგეშილ ნაგაზებს 2 ლიტრ სუპს, რძის ფაფას და სპეციალურ გალეტს აძლევდნენ. საბჭოთა სამხედრო ტყვეები ყველაზე უფრო მძიმე სამუშაოებზე—ქვასატეხებში მუშაობდნენ.

ესესელებმა დააწესეს საკონტროლო ციფრები, თუ რამდენი საბჭოთა ადამიანი უნდა მოკლულიყო ყოველდღე თვითეულ სამუშაო კამანდაში. ყველაზე უფრო უძლურნი სამუშაოზე ხელსაზიდრით მიჰყავდათ, მხეცურად კლავდნენ და საღამოს პირდაპირ კრემატორიუმში მიათრევდნუნ. საბჭოთა ადამიანებს არაჟი-

თარ სამედიცინო დახმარებას არ უწევდნენ.

პატიმრებს აბამდნენ მძიმე ტვირთიან საზიდრებში. აიძულებდნენ ემღერათ და მათ ცინიკურად "მომღერალ ცხენებს" ეძახდნენ. ამ არაადამიანური შრომის მონაწილე დიდხანს იყო სოფელ ბოხვაურიდან (მახარაძის არაიონი) კ. არობე ლიძე, ბათუმელი გ. მარტინენკო და თბილისელი გ. მარდალეიზველი.

ლიძე, აათუმელი გ. თატიმეგი და ათალას გარები" გაგნერი ქკლავდა იმ აატიმძებს, რომელთაც ორიგინალური ტატუიძება იჭინალ თ ქანზე ხოლო შემლ-გომში ამ უბედურთა გახდილი ტყავისაგან ფაშისტი კაციჭამიები აკითებდენ შუქფარებს, საფულეებს, აგროვებდნენ კოლექციებს. თითების ძვლებისაგან აკე-

თებდნენ ელსინათლის გამომთიშველ ღილაკებს.

ამ მოხალისე ჯალათი ქალის ცინიზმი იქამდე მივიდა, რომ მისი დაჟინებით საჯინიბოში მოეწყო სარკეებიანი მანეჟი, სადაც იგი არაბული კოხტა ულაყით მოჯირითე, ნახევრად შიშველი გულმკერდით, სარკეებიანი კედლებიდან საკუთარ სახეზე თვალმოუშორებლივ რევოლგერით ხვრეტდა ხელფეხშებორკილ ტყვე საბჭოთა ოფიცრებსა და სხვა ქვეყნის ანტიფაშისტებს. № 46 ბანაკში ფაშისტი მიულერი "სამედიცინო" ექსპერიშენტებს აწარმოებდა. აქ დაიღუპა ჩაქვის საბ-ეოთა მეურნეობის მუშა დ. ბიხტინი.

საექიმო "შემოწმების" შემდეგ პატიმარს წონიდნენ და მიიყვანდნენ სიმაღლის მზომთან. ფაშისტური ბარბაროსობა აქ ავტომატიზებული იყო: სიმაღლის მზომის მოძრავ ნაწილში მონტირებული იყო რევოლვერი, ფარდის უკან იჯდა ესესელი, რომელიც საჭირო მომენტში ისროდა, გვამი ვარდებოდა ყუთში და შემდეგ მექანიკურად კრემატორიუმში მიჰქონდათ. ბუხენვალდში ჯალათების ხელით

სულ დაიღუპა 56.000 ცნობილი ანტიფაშისტი.

ამ არაადამიანურ მძიმე პირობებში, როდესაც სიცოცხლე ყოველ წუთს ბეწვზე ეკიდა და ყველგან სიკვდილის აჩრდილი დაეხეტებოდა, საბჭოთა ადამიანებმა ჰპოვეს თავის თავში ენერგია და სიმამაცე, ჩამოეყალიბებინათ საკუთარი იატაკქვეშა ანტიფაშისტური სამხედრო ორგანიზაცია, რომელსაც ამხ. ნ. ს. სიმაკოვი ხელმძღვანელობდა. სხვა ამხანაგებთან ერთად ცენტრში შედიოდა ამხ. ს. კეთილაძე (ამჟამად მუშაობს ახალციხის დიატომიტის მაღაროს უფროსად). ცენტრი 1943 წლიდან უშვებდა საკუთარ არალეგალურ გაზეთს "პრავდა პლენნიხ".

ანტიფაშისტურ იატაკქვეშა ბრძოლებში საბჭოთა პატრიოტები ხელმძღვანელობდნენ ბოლშევიკური პარტიის არალეგალური მუშაობის უმდიდრესი გამოცდილებით. კონსპირაციის მიზნით მე, სამხედრო ტყვედ და პოლიტხელ თავაძედ კი არ ვითვლებოდი, არამედ მოქალაქე ალექსეი ლიტვინოვად, როსტოვის ოლქიდან. ასევე იყო ებრაელი ამხანაგი იოსები, ორლოვის გვარით, ჩეხი კ. ვინცეინი

ინემანის გვარით და სხვები.

ჩვენი რიგების შემჭიდროებისათვის დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა გერმანიის პროლეტარიატის ბელადის ერნსტ ტელმანის ხსოვნის აღსანიშნავად ჩატარებულ სამგლოვიარო მიტინგებს. 1944 წლის 18 აგვისტოს ტელმანი აქ, ბუხენგალდში, ლაჩრულად მოკლეს, შემდეგ კრემატორიუმში დასწვეს, ხოლო გაზეთებში ოფიციალურად გამოაცხადეს, თითქოს ტელმანი ამერიკის ავიაციის მიერ ბანაკის დაბომბვის შედეგად დაღუპულიყოს.

ე. ტელმანის ხსოვნისადმი მიძღვნილი არალეგ ლური მიტინგი ბანაკის ინტერნაციონალურმა არალეგალურმა ცენტრმა მოაწყო საიდუმლოდ ნივთების შესანახ შენობის სარდაფში, ამ მიტინგს ყველა ეროვნების არალეგალური სექციების დელეგატები ესწრებოდნენ, გარდა ამისა, მთელმა ბანაკმა ტელმანის ხსოვნის ბა-

ტივსაცემად გამოაცხადა ხუთწუთიანი დუმილი.

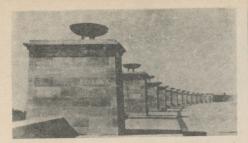
გერმანელ, პოლონელ, ჩეხ და სხვა ანტიფაშისტებთან მტკიცე კონტაქტით საბჭოთა ადამიანებმა გაშალეს დივერსიული მუშაობა. იატაკქვეშელები დაუნდობლად ანადგურებდნენ ქარხნებისთვის საჭირო ძვირფას დიურალუმინს და სხვა ფერად ლითონებს. თვითეული მბურღავი დღეში რამდენიმე დეფიციტურ ბურღს სტეხდა. ბუხენვალდის ახლო მდებარე ქარხნებში მიმდინარეობდა იარალის მომზადება წინააღმდეგობის მებრძოლთა არსენალისათვის. იარაღის ნაწილები საიდუმლოდ შემოქონდათ ბანაკში. ამ სახიფათო და ძნელი საქმის ინიციატორები იყვნენ საბჭოთა სამხედრო ტყვეები: ბ. სიროტკინი, ს. ბაკლანოვი, შ. ნოზაძე, ს. კეთილაძე, ბ. თავაძე, გ. მარტინენკო.

5000 საბჭოთა მოქალაქიდან, რომელიც ბუხენვალდში იყო განთავისუფლების მომენტში, არალეგალურ მებრძოლ რაზმებში გაერთიანებული იყო 1500 შეიარაღებული პატრიოტი. მათ შორის იყო 50-მდე ქართველი და სხვა კავკასიელი მებრძოლი ვაჟკაცი. ეს რაზმი შეადგენდა ბუხენვალდის წინააღმდეგობის მთავარ დამკვრელ ძალას. სწორედ მას უნდა გადაეწყვიტა ყველაზე უფრო ძნელი სამ-

იატაკქვეშა ანტიფაშისტური ორგანიზაციის სამხედრო პოლიტიკურმა ხელმძღვანელობამ გასცა ბრძანება: 1945 წლის 11 აპრილს, 3 საათსა და 15 წუთზე დაწყებულიყო უკანასკნელი დაუნდობელი შეიარაღებული ბრძოლა.

საშინელ წამებათა მოთმინების ფიალა აივსო და იგი ახლა ერთბაშად იღვრებოდა. ბრძოლით ანთებულმა პატრიოტებმა იარაღი აისხეს და ოცეულებად:

16936 96

ბუხენვალდში დაღუპულ 18 ეროვნების წარმომადგენელთა პატივსაცემად ჩაუქრობი ლამპარი ეროვნებათა პროსპექტზე.

ასეულებად, ბატალიონებად, რკინისებური დისციპლინით შემჭიდროებულნი ზუსტად-დანიშნულ დროს. 15 საათსა და 15 წუთზე-მათთვის მიჩნეულ აუნქტებზე მიიტანეს იერიში. ათასხმიან მედგარ "ვაშას" ხის ჭიშკართან აფეთქებულმა ხელყუმბარებმა მისცა ბანი. დამფრთხალი ესესელები, როგორ იფიქრებდნენ. ასე კარგად ორგანიზებულ "სიკვდილის ბანაკიდან" თუ თვითონ მათ სასიკვდილო ლახვარს ჩასცემდნენ

გასული წლის 10 აპრილს შონაწილეობა მივილე ბუხენვალდის საკონცენტრაციო ბანაკის გათავისუფლების 15 წლისთავისადმი მიძღვნილ ზეიმში, რომელსაც ეგროპის თითქმის ყველა ქვეყნის სამოცი ათასი წარმომადგენელი დაესწრო მათ შორის იყვნენ ერნსტ ტელმანის ქვრივ როზა ტელმანი. გერმანიის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის თავმჯდომარე მაქს რაიმანი და სხვები

სსრ კავშირიდან ამ ზეიმში ომის ვეტერანების საბჭოთა კომიტეტის დელეგაციას წარმოვადგენდით პუხენვალდის ორი . ყოფილი პატიმარი ნიკოლოზ კიუნგე და მე. თადარიგში მყოფ გენერალ-ძაიორ დიმიტრი საველიევის მეთაურობით

ბუხენვალდის გათავისუფლების შემდეგ გავიდა 15 წელი მთავარმა ჰიტლერელმა დამნაშავეებმა სამარცხვინოდ დაამთავოე: თავიანთი სიცოცხლე.

საბჭოთა ადამიანებში უდიდეს აღშფოთებას იწვევს ის. რომ ინგლის ამერიკის მმართველი წრეების ხელის შეწყობით. დასავლეთ გეომანიაში კვლავ ფეხს იდგამს მილიტარიზმი და რეგანშიზმი სახელმწიფო პენსიებს იღებს ბუხენგალდის ყოფილი ესესელი კომენდანტი ჯალათი მაოტინ ზომერი და რასისტი ჯალათი ქალი ილზა კოხი, რომლის ნაჯღაბნი მემუარები ჩვენი წამების შესახებ დასავლეთ გერმანიაში უკვე ორჯერ გამოიცა

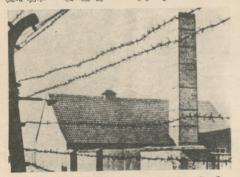
არა, ბატონო ადენაუერო და კომპანიავ, ჩვენ, ყოფილი ბუხენვალდელები ნაცისტთა კაციჭამიური საქმეების ცოცხალი მოწმეები, ვერ დავივიწყებთ ფაშის-

ტების მიერ მოკლულ მილიონობით უდანა მაულო ადამიანს! ჩვენ უნდა გავაკეთოთ ყველაფერი იმისათვის. რომ დროზე ავლაგმოთ ახალი

ომის გამჩაღებლები რომ არასოდეს არ განმეორდეს ბუხენვალდის შემაძრწუნებელი. გულშემზარავი საშინელება!

0949802 W23299

ბუბენვალდის კრემატორიუში, რომელშიც ჰიტლერელმა ჯალათებმა ფერ ფლად აქციეს ორმოცდათექვსმეტი ათასი ანტიფაშისტი,

37297W669P

თამარ ქავქავაძე

නයේරන අයදුම්යදුරේද ප්රක්ෂණ නැරනුණිසිය Bogses hogonis unabent Banggangen bammatasaan mmamma sa bustomot ag მოქმედი. რევოლეციურად განწყობილი ახალგაზრდობის იმუდებისა და მისწრაფებათა გამომხატველი ესპანელი ქალიშვილის ლაფრენსიას მრისხანე. ბედელი ყიჟინა, რომელიც 1922 წლის Singlamal ymar bamadanh zonbila biggionდან. გოგვინავდა, როგორც მგზნებარე მოწოდება თავისუფლებისა, ბედნიერეdals as bagagbendsogab esymptons ლობე დე ვეგას პიესიდან "ცხვრის წყარო", რომელიც თამარ გაგგავაძემ თავისი შემოქმედებითი ბიოგრაფიის გარიკრაჟზე შეასრულა, გახდა სიმბოლო ყოველივე იმ საუკეთესოს, დიდებულისა და

თვით გრძოლის იდეას თავის მასწავლებელთან კოტე მარ ჯანიშვილთან. თავის კოლეგებთან ვერიკო ანჯაფარიძესთან, უმანგი ჩხეიძესთან. აკიკი ხორავასთან. აკაკი - ვასაბეს-Bagga gadda andgumah, zomhan დავითაშვილთან და სხვებთან ერთად თამარ გავპავაძე საძირკველს უყრიდა ქართულ საბჭოთა თეატრს და აი. უკვე ორმოცი წელიწადია უცვლელად დგას სახელოვანი ქართული სცენის საგუშაგოზე

მშვენიერისა, რაც თან მოჰყვება ხოლმე

ნის მსახიობს უწოდებენ. ეს ჭეშმარიტად მართებულია სწორედ ჰეოოიკა არის ის "სფერო", სადაც უფრო მოსახერხებელი და ადვილია გამოვლინდეს ausbamanh Baja

მსახიობის გაეკაცური პეროიკული ტემპერამენტი არა მარტო იმორჩილებს მაყურებელს. არამედ აღაფრთოვანებს, სიმტკიცეს უნერგავს მას. თამარ ტავტატაძის განსახირებული გმირები ლაურენuns. 1000 @ of 30 - 8. Boyl s8537 bs. ხელწოდების პიესიდან, ქეთევანი — დ janboszab "usaanammost". Bzatsanა. სუმბათაშვილი-იუჟინის "ღალატიდან" და პევრი სხვა—იყვნენ დიდებულნი და მრისხანენი თავიანთი მაღალი მოქალაქეობრიგი მოვალეობის გა-

თამარ გავგავაძის შემოქმედების ბუნებრივი მონაცემები ერთნაირი ძალით ვლინდება როგორც ტრაგიკულ კოლიზიებში, ისევე მძაფრ კომედიურ როლებში ვის შეუძლია დაივიწყოს უშუალო. მომხიბვლელი პეგინ-მაიკლი სინგის პიესა "გმირიდან", ბოროტი ლედი მილფორშილერის ტრაგედიიდან "ვერაands as boyashymn", at lighton baპირისპირო და ტრაგიკული სახე ქართველი გლეხი ქალი დარიკოსი სპექტაკ-

(cabangant 60 Femotorsgobs on babagon amega Forte 40 fem min , bromdance დიანა ლოპე დე გეგას მხ დიიდან "სხვისთვის სულელ angul a figuration of part comment broken genous design grange რი ემილია "გექსპიოისა"

> თამარ გავგავაძე მძლავრი ვნებათაღელვისა და მკვეთრი, მდიდარი ფერეand alustomans . Bob adomobb statusთებთ აქტიური მტკიცე და გაბედული სწრაფვა. მან არ იცის ნახევარტონები კამერულობა. აი. რატომაა, რომ თანამედროვე ადამიანები მისი საყვარელი გმირები გახდნენ. იგი ერთნაირი ძალით alingental about about about paragonisongoli gaმოღვიძებულ ტატიანა ბერსენევას (ლავრენევის "რღვევა") და გაბედულ ენერგიულ გულთამზეს (პ. კაკაბაძის "ყვარყვარე თუთაბერი"). ახალგაზრდა აქარელ ხატიჯეს კარლო კალაძის ამავე სახელწოდების პიესიდან, მამაც ოქსაგას (ა. კორნეიჩუკის "ესკადრის დაღუპვა"). ელენე მაკაროვას ("შიში"). გლაშას (ა. აფინოგენოვის "შორეული").

თამარ გავგავაძის შემოქმედებით ბალიტრაში საპატიო ადგილი უჭირავს egent bodgle Booms hmamh of agobat ეს დედები ერთმანეთს! მისი ოთარაანთ ქვრივა (ილია გავგავაძის ამავე სახელწოდების მოთხრობის ინსცენირებიდან) გასხივოსნებულია შინაგანი სილამაზით, ადამიანური კეთილშობილებითა და სიბრძნით. მისი ვასა ჟელეზნოვა—8. გორკის გენიის მონუმენტური გმირი ქალი მამხილებელი პათოსის უდიდესი ძალის გამომხატველია და განასახიერებს კაპიტალის გახრწნილი კლასის ნგრევასა და აღსასრულს მისმა დიდებულმა იოკასტემ განაცვიფრა მაყურებელი ტრაგიკული აღმაფრენით. განსაკუთ-რებით კი იმ მომენტებში, როცა მის არსებაში მოულოდნელად გამოიღვიძეს დედობრივმა გრძნობებმა.

სულ ახლახან თამარ ჭავჭავაძემ შეასრულა კიდევ ერთი მეტად პასუხსაგები როლი დედისა სანათა ვაჟა-ფშაველას "ბახტრიონში" (დ. გაჩეჩილაძის ლიტერატურული კომპოზიცია).

თამარ გაგგავაძემ შეძლო განეხორციელებინა თანამედროვე მსახიობის საუკეთესო ნიშანთვისებანი. მან ბევრი იშრომა იმისათვის. რომ განემტკიცებინა ქართული საბჭოთა თეატრის ეროვნული სტილი.

വയി ഉപ്പെട്ടെട്ടെ എവ്രേ

Chingeno .6

საქართველოს სს რესპუბლიკის პროკურორი

ივლისის მცხუნვარე დღე მიიწურა. ბინდი ნელ-ნელა მოეფინა მიდამოს და მალე ცაზე ვარსკვლავებიც აკიაფდნინ

მცხეთიდან თბილისისაკენ მიმავალ გზაზე ავტომანქანები უკვე კანტიკუნტადღა მიმოქტოდნენ. გზის გასწვრივ ჩარიგებული ბეები ნაბადწამოსბმულ დევებივით ილანდებოდნენ.

გზაზე მოტოროლერი გამოჩნდა. მცხეთიდან ნელი სვლით ჩამოუარა ელსადგურის წყალსაგუბარს. მანქანაზე ორი კაცი ი¢და.

— აბა, ფრთხილად, ახლა მოსახვევი იქნება, — აფრთხილებს უკან მჯდომი წინას და აქვე უმატებს, მოიცა, მგონი უკანა საბურავი დაეშ-

მოტოროლერი გზის პირას გაჩერდა, იქ, სადაც მეჩხერი ტუე იწყებოდა, მძლოლი და მისი მგზავრი გადმოვიდნენ.

და აქ მოხდა მოულოდნელი და მძლოლისთვის უცნაური რამ. როცა იგი საბურავს სინჭავდა და განაცხადა, რომ ყველაფერი რიგზეაო, მისი თანამგზავრი ფინური დანით ეცა.

— ვაიმე დედა! — ერთი კი დაიძახა მძღოლმა, კიდევ რაღაცის დაძახებას აპირებდა, მაგრამ განმეორებით მოქნეულმა დანამ სამუდამოდ დაადუ-

მკვლელმა თავის მსხვერპლს ფეხებში ჩაავლო ხელი, ტყემი შეათრია და გაობიან გუბურში ჩააგლო, დასისხლიანებული ხელები ბალაზზე შეიწმინდა, მოაბტა მოტოროლერს და თბილისისკენ გააქროლა.

კაბინეტში ტელეფონის ზარმა გაიწკრიალა.

— ალლო, მცხეთის რაიპროკურორი დავით დგებუაძე გისმენია რაიმიალიციის უფროსი რეხვიაშვილი? დიახ, დიაბ, გისმენთ. მკვლელობა საქართველოს სამხედრო გზაზე? ზაჰების წყალსაგუბართან ახლოს? ახლავე მოვდივართ.

მალე შემთხვევის ადგილზე გამოცხადდნენ მცხეთის რაიპროკურორი დავით დგებუაძე და სახალხო გამომძიებელი ზურაბ შახნაზაროვი. იქვე იყვნენ მცხეთის რაიმილიციის უფროსი ეზეკი რეხვიაშვილი და სხვა ოპერატიული მუშაკები.

მათ თვალწინ საზარელი სურათი იყო გადაშლილი. მიწაზე ეგდო ოცდაათიოდე წლის მამკაცის გვამი, რომელსაც სახესა და ტანზე ღრმა ჭრილობები ჰქონდა.

 საცოდავი, როგორ უწამებიათ,
 თქვა პროკურორმა და გვამს გულმოდგინედ დაუწყო თვალიერება.

— ამხანაგო პროკურორო, შეხედეთ უდაში ჩახმულ პასპორტს, რომელიც გვამიდან რვა მეტრის დაშორებით ეგდო, გამომძიებელმა ზუბაბ შახნაზაროვმა პროკურორს გასისხლიანებული პასპორტი გაუწოდა-

— ეიქტორ ნიკოლოზის-ძე ოსტროგსკი, 1929 წელს დაზადებული, ქ. თბილისის მცჭოვრები, — ამოიკითზა პროკურორმა და გამომძიეგელს დაააფოა სახუოჭიტები ადადლზე შეემოწმებინა რა კაცი იყო პასპორტის მფლობული, შემდეგ კა ფედილდებოდ ჰკვლელის მიგნება.

დავალების მილების შემდეგ გამომძიებელმა გულმოდგინედ შეკრიბა საქმის ირგვლივ არსებული მასალები და მოქმედების გეგმა შეადგინა. მან გადწყვიტა ქირ თბილისის ორქონიკიძის რაიონის მოლიციის საპასპორტო განყოფილებაში შეემოწმებინ. პასპორტში აღნიშნული პიროვნება ნამდვილად ცხოვრობდა თუ არა ალნიშნულ მისმარიოზე.

გამომძიებელმა მილიციის ახალგაზრდა ლეიტენანტს გადასცა პასპორტი. ლეიტენანტი სურათს დააჩერდა.

— ააა, ეს ზომ ჩვენი მზატვარია!

— გან გან — კარგი ქმაწვილია.

რა მოხდა, ამანაგო გამომძიებელო,

რაიმე ცუდ საქმეში ზომ არ შეგინიშნავთ? ამას წინათ ცოლი შეირთო,

ულმაზები ქალი. ტებილი ოქაბი

აქვთ. სხვათაშორის ამ დილით აქ და
ვინაზე ის ქალი, უფროსის კაბინეტი
დან დაღონებული გამოვიდა.

გამომძიებელი სასწრაფოდ გამოეთხოვა მილიციის ლეიტენანტს, უფროსის კაბინეტში შევიდა და საქმის ვი-

თანება გააცნო.
— ამ დოლით ჩემოან ერთი აბალ—
— ამ დოლით ჩემოან ერთი აბალ—
გაზდა ქალი იყო, — ძალზე აღელ—
გაზდა ქალი იყო, — ძალზე აღელ—
გაზდა ქალალდი ამოიცო და წაიგართა, — კომა იყლისა, სალამოს 7 სააოზე მოტოროლებით სახლიდან გავილა და უკან ალარ დაბრუნებულა ჩეი მეულდე ვიქტოა ბარინისაფის-ძე
ოსტროვსკი, ჩვენი ერთად (სოფრების
მანძილზე ეს პირველი შემოზევაა.
გაზივთ დაქმაზია ქომაჩის მოძებ-

მადონა ქართველიშვილი".

გამომძიებელმა სასწრაფოდ დატოვა უფროსის კაბინეტი და ჩაფიქრებული წავიდა იმ მისამართით, რომელიც განცხადებაში იყო აღნიშნული. კარების ჭრიალზე მოხუცი ქალის აღტაცებული შეძახილი გაისმა:

— შვილო, ხაყვარელო შვილო! მოხუცს უმალ ჩაუწყდა ხმა, როგორც კი უცხო კაცი დაინახა. ამ

დროს სახლიდან ახალგაზრდა ქალმაც გამოიხედა. — ალბათ, მოკლულის ცოლია, —

გაიფიქრა გამომძიებელმა. — მაპატიე, შვილო, — როგორც

— მაპატიე, შვილო, — როგორც იქნა ამოილო ხმა მოხუცმა, — ჩემი შვილი მეგონე. აგერ ორი დღეა, რაც დაიკარგა და კარიზ ყოველ ჭრიალზე, ახე მგონია ჩემი ვიქტორი შემოვიდა ეზოში.

— მე თქვენი შვილის ვიქტორის თაობაზე მოვედი, — უთხრა გამომძიებელმა და ოთახში შევიდა.

— ვიქტორს ხომ არაფერი შეემთხვა, — ხმის კანკალით წამოიძახა ახალგაზრდა ქალმა და მიშისაგან აცახცახებული გამომძიებელთან მიიჭრა.
— მოითშინეთ, ნუ დელაკთ. სცადა ქალის დამშვიდება ზურაბმა,

— მე პროკურატურიდან ვარ, ზოგი

რამ შანდა დავაზუსტი სად მუშაობს თქენი მეულოც, როდის გავიდა სახლის განდა სახლის გავიდა სახლის განდა სახლის განდა სახლის განდა განდა სახლან განდა განდა

11 ივლისს ვიქტორი სამსახურიდან. გასარებული დაბრუნდა, მითხრა, რომ გარეთ გარეთ და გარეთ და გარეთ გარეთ

12 ივლისს, დღის 19 სააოზე, ეძტორი სამსახურიდან მოულოდნელად მოვიდა სახლშო, მისი ამსანაგი სერიოვი, ი გიშვაროან გაჩერდა. დიდი ხვეწნის შემდეგ, როგორც იქნა, ეზოში შემოვიდა, რალაც უცნაურად იქცეოდა, ზურგს გვაქცევლა, თვლს გვარიდებდა და წასვლას ჩქარობდა. ექტორი იძულებული იყო საუზმე უზოში ჩაეტანა. იქ სახელდაბელოდ ის-უზმეს და ავტოინსბეციაში წავიდნენ. საღამოთი კი ვიქტორი გახარებული მოვიდა, ორ დღეში საბუთები ხელზე მექნებაო.

18 ივლისს, საღამოს 7 საათზე, ვიქტორმა მოტოროლერი სახლიდან გაიყვანა. სერიოვა ქუჩაში, მალაზიას თან უცდიდა. ისიც დავინაზე, თუ როგორ შემოუგდა სერიოვა ვიქტორს მოტოროლერზე. მას უკან ვიქტორი ალარ დაბრუნებულა.

გამომძიებელი დაფიქრდა, არ იცოდა როგორ მოქცეულიყო, ბოლოს თავს ძალა დაატანა და ვიქტორის მეუღლეს სისხლიანი პასპორტი გაუწო-

— მადონა, იცნობთ ამ პასპორტს? ქალმა კივილი მორთო. მალე ოსტროვსკების ეზო მეზობლებით აივსო.

...მცხეთის რაიპროკურატურაში გვიან ღამემდე ენთო სინათლე გა მომძიებელ ზ. შახნაზაროვს კარები ჩაეკება და ვ. ოსტროვსკის მკვლელობის გარშემო დაგროვილ მასალებს ეცნობოდა.

ოსტროვსქის მკვლელობის მომენ-

ტიდან განვლილი ყველა დეტალი, რაც პირადად ვიქტორს შეეხებოდა, დაკვირვებით შეამოწმა.

გამომძიებელს განსაკუთრებით აექვებლა ერთო ამბავი, რატომ არ ალმოჩნდა თბილისის მილეციის სამპართველოს ავტოინსაქციის განკოფილებაში კ. ოსტროვსეის განკცხადებ ან საბუთები მოტოროლერის გაფორშებაზე? ვიქტორმა 12 იფლისს ზომ უთხის მეულლებ, უკვე შევიტანე განცხადება მოტოროლერის გასაფორმებლადო. ზურაბს აინტერესებდა აგრეთვე სერიოვას ვინაობის დადგენგა სერიოვასი, რომლის კვალს ქერჩერობით ვერ მიაკვლია.

რამდენიმე ხნის შემდეგ %. შახნაზაროვი საფეიქრო-საგალანტერიო ფაბრიკა "კომსომოლკას" კადრების განყოფილებას ეწვია და გულდასმოი გაეცნო მუშა-მოსამსახურეთა საანკეტო მონაცემებს. რამდენიმე ანკეტა

გვერდზე გადახდო.

— ესეც ასე, — კმაყოფილი ღიმილით მიმართა გამომძიებელმა კიდრების განყოფილებაში მომუშავე აბალგაზრდა გოგონას, — დაზუსტდა. თქვენს ქარბანაში ზუთი სერითვა ყოფილა. ამაზე გერქერობით მბოლოდ მე და თქვენ გეეციოდინება.

გამომძიებელი ქალიშვილს გამოეთ-

bmgs.

მეორე დღეს მკვდრის დედას და მეულლეს ხუთივე სერიოჟა წარუდგინეს ამოსაცნობად.

— არა, შვილო, ჩვენი ნაცნობი ამათში არც ერთი არ არის, — თქვა დელამ.

მეორე დილიო გამომძიებელი 3. აზანაზაჩოვი კვლა საფეიქრო-სავალანტერიო ფაბრიკა "კომსომოლკას" კადრებსის განყოფილებაში მივიდა და კადრებსა დაროტილებაში მივიდა და კადრებსა გაროტებდა ჩაქეტებს ერთბელ კოდევ დაუწყო გადასინქვა. შესუმნება დაროს გამომძიებელი მუშებს

— როგორ არის საქმე, ამხანაგო გამომძიებელო! მკვლელს მივაგნებთ? — ეკითხებოდნენ მუშები გამომძიე-

ბელს.

— თქვენი დახმარებაცაა საჭირო ამხანაგებო, მკფლელის გამოსავლი ამხანალად გამოსავლი ალდენილია, რომ ვიქტორის მკვლელობის დღეს სალამოთი მას გამოცოთა ვინმე სერიუი, რომელიც წინათ იშევნთან მუ-შომდა, ათ, ვისი მოძებნაა საჭირო. მის კვალს კი ჯერტერობით ვერ მივაგენით.

— სერიოჟა ჩვენთან ოთხ თუ ხუთ კაცს ჰქვია, ყველანი შრომის მოწინავენი და ვიქტორის კარგი ამხანაგები იყვნენ, — წამოიძაბა ერთმა.

— კიდევ ერთი სერიოჟა მუშაობდა ჩვენთან. ზარმაცზე ზარმაცი და თავ- ზებებლდე აკი, ი იუ. მან ჩვენს ფაბრიკაში სულ რალაც ხუთი-ექვსი თვე იმუშავა, მერე სად წავიდა ალარ ვიცი. მისი გვარია მამაევი, — თქვა მეორემ.

— მამაევი? კი, მაგრამ, ასეთი გვარი კადრების გაწყოფილებაში რომ არ შემხვედრია? — დაეჭვდა გამომძიებელი.

მუშებს გამოეთხოვა და ისევ კადრების განყოფილ**ებ**ისაკენ გაეშურა,

— ქალიშვილო, — მიმართა მან ნაცნობ გოგონას, — ჩვენ შემთხვევით ხომ არავინ გამოგვრჩენია? ფაბრიკაში წინათ სერიოჟა მამაევი ხომ არ მოშაობთა?

— ოო, როგორ არა! — აღტაცებით წამოიძახა გოგონამ, და ძველ საბუთებში დაუწყო ძებნა მამაევის ანკეტას. ...სერიოჟა მამაევი, დაბადებული

1932 წელს, მცხოვრები ნინოშვილის ქუჩაზე № 66-ში.

წინაწარ ოპერაგიულად დამუშავდა ს. მამაევის დაპატიმრების გეგმა. დილით ადრე ოპერატიული ქგუფი ნინოშვილის ქუჩაზე პა 66 სახლის ირგვლივ განლაგდა. მალე კარზე და აქაკუნტს, ოთამში ჩამირუში არ ისმოდა. კაკუნი კვლავ განმეორდა. ოთახიდან ბაგშვის შეშინებული ხმა გაისმა: — ვინ არის?

— ხერიოჟა მამაევი გვინდა. გთხოვთ კარები გაგვილოთ!

— სერიოჟა ჩვენთან აღარ ცხოვრობს. იგი კაჭარავას ქუჩაზე გადავიდა. მე მისი ძმა ვარ.

მალე ყველაფერი გაირკვა. ს. მამაევი, ვიღაც ქალთან, კაჭარავას ქუჩაზე № 8 სახლში გადასულა.

დაყოვნება აღარ შეიძლებოდა. ს. მამაევის უმცროს ძმახთან ერთად ოპერატიული ქგუფი კაჭარავას ქუჩაზე № 8 სახლს მიადგა.

სახლი, სადაც ს. მაშაეეი ცხოვრობდა, ქუჩის განაპირას იდგა. მას ირგვლივ ქვის მაღალი ლობე მქონდა შეფოლებული. ფანჭრის რაფებქვეშ ბალახი წამოზრდილიყო და ისეთი მთაბეჭდილება იქმნებოდა, თითქოს სახლი უპატრონოდ იყო მიტოვებული.

გამომძიებელმა ფრთხილად შეაღო ჭიშკარი, მალე სახლიდან დახშული ხმა გაისმა:

— რომელი ხარ?

— მე ვარ, სერიოჟა, — უპასუხა ძმამ.

— ამ უთენია რამ მოგიყვანა, ძალლის ლეკვო!

მალე სახლის კარები გაიღო და გამოჩნდა მკერდგადაღელილი, შილიფად ჩაკმული მამაკაცი. მან ძალლი იქეთ გაგდო და, როდესაც ჭიშკარი გაალო, მშვიდი, მაგრამ მტჭიცე ხმა მოესმა:

ჩვენ პროკურატურიდან ვართ,
 აი, ბინის გაჩხრეკისა და დაპატიმრე ბის სანქცია,

მახპინძელი გაქვავდა, კარგა ხანს გონს ვერ მოვიდა. შემდეგ შეტრიალდა და მოსულთ ცივად გაუძღვა წინ.

და და თისელი ციუად გულივა წაი ჩნიცამ შედეგი არ აგმოჩნდა. გამომდერი საეჭვო არ აღმოჩნდა. გამომბიბებლმა საბირჯატიჭვიც დათავლიერა და, როდებაც კარი გამოზურა. შოგნიდან ძირს ჩალაც დაკარდა. მომძიებელს ცნობისმოცვარეობამ გააღებინა კარი, კარების ძლიერი მოჯახუნების შედეგად კედლიდან აფური ამიცა საპარფარეშოს კედლებს შეავლო თვალი.

ცემენტით გალესილი არც ერთი ესდელი არ იყო დამიანებული. ის ერთადერთი ავერი კი ნამდეთად საგანგებოდ იყო გამოდებული. ზერაპა კედლის გრილში შეყო ხელი და რაღაც ციეს წააწუდა. სწრაფად გამოიღო მოტორილერის გასაღები.

გამომმიებელს სან ლებეჭდა.

— მაშ, ვარაუდი სწორია. დამამტკიცებელი საბუთი ნაპოვნია, კვალი მიგნებულია...

...გამომძიებლის პირდაპირ მჭდომი ს. მამაევი ღრმად ქაჩავს პაპიროსს, თვი უდანაშაულო ადამიანად მოაქვს. — მაშ, თქვენ უარყოფთ ვ. ოსტროვსკის მკვლელობას? სჭობს დანა-

შაული გულწრფელად აღიაროთ. — რა დანაშაული, რის დანაშაუ-

ლი, ვან მოგკალი?
— თქვენი ყოფილი მეგობარი ვიქტობ ბრონასლავის-ძე ოსტროვსკი, 18
ივლისს დაახლოებით საღამოს 9 სააოზე, საქართველოს სამხედრო
გზაზე, ზაქსის წყალსაგუბარის
მახლობლად. ვიქტორი დანით აქეწეთ, შემდეგ გზიდან გადაათრიეთ და ტექში, გუბურაში დააგდეთ.
ხოლო მისი მოტოროლები გაიტაცეთი გახალები. იქნებ ესეც უარყოთ,
რომ ეს გასალები თქვენ არ გადაგიმალავთ და თქვენთან არ გვიპოვნია?
მალავთ და თქვენთან არ გვიპოვნია?

ს. მამაევს სახეზე სიყვითლემ გადაჰკრა. ერთ ხანს გაოგნებული იქდა, შემდეგ გამწარებით შეყვირა:

— ოსტროვსკი მე არ მომიკლავს, არც მისი მოტოროლერი გამიტაცნია... გასალები საიდან გაჩნდა თქვენთან, ეს მე არ ვიცი. ბის დღეს, 13 ივლისს?
— 18 ივლისს? — ბრალდებულ უცებ გამოცოცხლდა — 38 დღე ქარბანაში ვმუშარბდი, შევეძლიათ შეამოწმოთ.

— კარგი, შევამოწმებთ, მაგრამ იცოდით ამ ხაილუმლო მკვლელობის გახსნის ყველა ძალი ჩვენს ხელშია. პატიშარი საკანში გაიყვანეს.

შეორე ფოენ განაომპოებელმა ქარმა ნათვალმანლშაშობა ა დირეპლრობით ნათვალმანლშაშობა ა დირეპლრობით ერთად მუშა-მოსამასატიეთა სამუშაოზე გამოცხადება შეამოწმა. გამოირკვა, რომ ს. მამაეცხ 18 ივლისს მეორე ცვლაში უნდა ემუშავშა დღის 2 საათიდან ღამის თორმეტის ნახევრამდე. ს. მამაეცხ ტაბელი მართლაც გადაებრუნებინა.

საქმე თითქოს უცბად შეტრიალდა.
— ეს როგორ, მკვლელობის დღეს
ს. მამაევი ქარხანაში მუშაობდა? აქ
რალაც სხვა ამბავია. მაშ, კ. ოსტროვსკალაც მოტოროლერის გასაღები საიდან
გაჩნდა ს. მამაევთან?

გამომძიებელი შევიდა მექანიკურამკრედ საამქროში, სადაც ს. მამაევი მუშაობდა. საამქროს უფროსს ალ. ხუციშვილს ს. მამაევის გვარი უხსენა. ხუციშვილმა ხელი უიმედოდ ჩაიქნია.

— მამაევისაგან კაცი არახოდეს არ დადგება. ღვინოს ეტანება, სამუშაოს აცდენს, ამხანაგებთან არ მეგობრობს, წუნდებულ პროდუქციას უშვებს. ერთი სიტევით ხარატის პროფესიას არცხვენს.

— 18 ივლისს სამუშაოზე ხომ არ დაუგვიანებია?

— 18 ივლისს თვალი არ მომიკრავს. მოითმინეთ, მისი ცვლის ოსტატს გრიგოლ ლომიძეს "მევეკითხოთ. ცვლის ოსტატი, გრიგოლ ლომიძე გულლიად "მეეგება გამომძიებელს.

— ს. გამაევი 11 და 12 ივლისს სამუშაოზე არ გამოცსადებულა, — უპამან, როცა გამომძიებლის მოსვლის მიზეზი გაივო, — 18 ივლისს ტელეცონით დამიკავშირუა და მოზოვა სამუშაოდან გამეთავისუფლებინა. მე უარი ვუთხარი, მაგრამ სამუშაო მაინც გააცდინ

— კი, მაგრამ, ეს როგორ მოხდა, რომ 18 ივლისს ტაბელი გადაბრუნებული აქვს?

გ. ლომიძეს ჩაეცინა.

— იქნებ ისიც უარყოთ, რომ ვიქტორ ოსტროვსკის არ იცნობდით, არასდროს არ შეგხვედრიათ? მიპასუხეთ!

— ო-ო-ოსტროვსკის? — ენა დაება ს. მამაევს, — ვიცნობდი, მაგრამ კარგა ხანია ალარ მინახავს.

— მეთილის ხად იყავით მქვლელო-

— ეს ცოტას ნიშნავს. იმ დღის ხელფასს მაინც ვერ მიიდებს, ჩვენი საამქროს უწყისში გატარებული არ არის. ტაბელს ალბათ მისი მეგობარი ბიდენკო გადააბრუნებდა.

გ. ლომიძის ვარაუდი სწორი გამოდგა.

ხარატმა იური ბიდენკომ დაადასტურა ცვლის უფროსის ჩვენება.

ს. მამაევი ჩიხში იყო მომწუვდეული, ყველა გზა მოჭრილი ჰქონდა. აი, ოთახში ამოსაცნობად შემო-

იუვანეს 5 მამაკაცი. აქვეა ოლიმპიადა ahfodab abama mbahagbisas pa daსი რძალი მადონა ქართველიშვილი. მობუცმა ქალმა როგორც კი დაინა.

ხა მამაევი, მაშინვე შეჰკივლა

— მკვლელო, ურჩხულო, **ხულმდ**აბალო, რატომ მომიკალ ჩემი ერთადერთი შვილი, ჩემი ნუგეში, დამიბრუნე ჩემი ვიქტორი!

მე არ ვარ მკვლელი! მიხსენით sa zmimboonobsast! — conchosms 83837983.

ბოლოს, დამნაშავე იძულებული გახდა გამოტეხილიყო. მან ხმის კან-Jamen wantym

ხუთ ივლისს საბურთალოზე ვოსტროვსკის შემთხვევით შევხვდი. მან ლუდზე მიმიპატიჟა. საუბარში მახარა, მოტოროლერი "ვიატკა" შევიdeto, membe inhinhmana zagemban. ბა ვერ მოვახერხეო. თავში ერთმა აზრმა გამიელვა. რა იქნებოდა, რომ მისი მოტოროლერი ხელში ჩამეგდო. ვიქტორს შევპირდი, რომ ავტოინს. პექციაში ნაცნობი მყავდა, რომელსაც შეეძლო თითქოს მისთვის დახმარება გაეწია. ამან ვიქტორი ძალზე გაახარა. მეორე დღეს დავათვალიერე ვიქტორის მოტოროლერი, გადავწუვიტე, რადაც არ უნდა დამ‡დომოდა, ხელში ჩამეგდო ახალთახალი მოტოროლერი.

შევადგინე მოქმედების გეგმა. მალე მოვძებნე სიმონ არშაკის-ძე დავიდოვი, გაურკვეველი პროფესიის მქონე, რომელიც არსად არ მუშაობს. გავაცანი საქმის ვითარება და შევპირდი ათას ხუთას მანეთს, თუ ვიქტორის მოტოროლერს ხელში ჩამაგდებინებდა. ს. დავიდოვი დამთანხმდა.

ჩვენი გეგმა ასეთი იყო: მე ვიქტორს გავაცნობდი ს. დავიდოვს, როგორც ავტოინსპექციის მუშაკს, რომელიც "დაეხმარებოდა" მას საბუთების გაფორმებასა და მართვის ნებართვის აღებაში და მცხეთის გზაზე საღამოთი "შეამოწმებდა", თუ რაპდენად იცის მართვა ვიქტორმა. მერე კი... ეს ყველაფერი მოხდა... დანარჩენი თქვენც a(300 ...

სალამოს 10 საათზე დავიდოვი უკან დაბრუნდა. მოტოროლერი გადმომცა. მეც ჩემი მხრივ დაპირებული ფული ჩავუთვალე, მოტოროლერი კი გოგოლის ქუჩაზე № 23 სახლში ჩემს ნაცნობ გურამ მოდებაძესთან მივიყვანე.

კიდევ გიმეორებთ, ვ. ოსტროვსკის მკვლელი მე არა ვარ. შემიბრალეთ. ნუ დამღუპავთ! — ბრალდებულს სახეზე ცხოველური შიში აღბექდოდა. მან თავი 'ბელებზი ჩამა-

ლა და მწარედ აქვითინდა

საშიში დამნაშავე, აშკარა მკვლელი გერ კიდევ შეპყრობილი არ იყო. ვინ იცის კიდევ რამდენი ბოროტება შეgdemm hagenta dab. bajomm nym tadდვილი მკვლელის მოძებნა და დაპა-

... ლამის ორი საათია, ოპერატიული ქგუფი ს. დავიდოვის ბინასთანაა გან-അമുനർത്വതര

უცებ ლამის მყუდროება ლოთის ჩახრინწულმა სიმღერამ დაარღვია.

"მე თუ ვლოთობ, შენ რას გიშლი, damanmm"...

ეს დავიდოვი იყო. იგი გარეგნულადაც კი შემზარავ შთაბეჭდილებას ტოვებდა.

როდესაც ეს გამოუსწორებელი მკვლელი გამოფხიზლდა, გამომძიებლის წინაშე აღმოჩნდა. იგი უცბად როდი გამოტუდა დანაშაულში. დიდხანს იყო უარზე. ათასგვარ ფანდებს მიმართავდა, რომ თავი როგორმე დაეძვრინა, მაგრამ მართლმსაქულების Gobson Bonayos.

და აი, მცხეთის გზაზე მომხდარი მკვლელობის ისტორია გახსნილია. დამნაშავეები მხილებული არიან. მათ **ქერ კიდევ გამოძიების პროცესში გა**მოავლინეს თავიანთი მხეცური სახე და ბუნება. როდესაც დარწმუნდნენ, რომ თავის დაძვრენის ყოველი ცდა მოსალოდნელი სასჭელისაგან ამაოა, მათ დარჩათ მხოლოდ პანიკური, ცხოველური შიში.

ყველა ბოროტმოქმედის გზა მოლიპულია. ისინი საბჭოთა მართლმსაჭულებას ვერ დაემალებიან.

"JU RJJEN CAMPU JJHJENJEJJA <u>გოვლეგეე"</u>

ეს მოხდა სულ რამდენიმე წამში—სანამ იგი პარტერიდან

ტრიბუნამდე მიაღწევდა. ... მერი ოდნავ გაღიშებული და აღელეებული გაუყვა ვარ-დისფერ ხალიჩას. ამ მომენტში მის არგალშინ გაძერებს ტაგისმა მოკლე, მაგრამ ახალგაზრდული გატაცებით სავსე ბიოგრაფიამ საქმიანმა ბიოგრაფიამ, რომელმაც იგი ამ ტრიბუნამდე მოიყვანა. ტრიბუნადმე, საიდანაც დღეს მრავალმა ცნობილმა ადამიანმა ილაპარაკა, ტრიბუნამდე, რომელსაც უსმენდა ჩვენი დიადი ქვეყნის მთავრობის თავმჯდომარე ნიკიტა სერგის ძე ხრუშჩოვი.

და აი, ოცდაერთი წლის ქალიშვილი, სართიჭალის მერძევეობა-მებოსტნეობის საბჭოთა მეურნეობის კომკავშირელი მწველავი მერი კვაქანტირაძე ლაპარაკობს თავის შრომით წარმატებებზე, თავის დობილებზე, გეგმებზე; ლაპარაკობს, რომ ყველა საშუალო დამთავრებულმა უნდა შეიგნოს შრომის მადლი, რომ ეს სჭირდება ჩვენი ქვეყნის წინსვლას და გაძლიერებას. მერი ლაპარაკობს აღელვებით, მაგრამ მტკიცედ, ხანდახან ტაში აწყვეტინებს სიტყვას.

"ახლა მე ვუვლი ოცდახუთ ძროხას, პირობას ვიძლევი თვითეულ მათგანისაგან მივილო ექვსი ათასი კილოგრამი რძე" —ამბობს მერი და კვლავ გრიალებს ტაში...

შემდეგ, როდესაც ამიერკავკასიის რესპუბლიკების სოფლის მეურნეობის მოწინავეთა თათბირზე ნიკიტა სერგის ძე ხრუშჩოვმა სიტყვა წარმოთქვა, რესპუბლიკის სხვა მოწინავეთა შორის ქებით ახსენა მერი კვაჭანტირაძეც.

"მან დაამთავრა ათწლედი, მიიღო საშუალო განათლება და ახლა მწველავად მუშაობს. ეს ჩვენი დროის შესანიშნავი მოვლენაა", თქვა ნიკიტა სერგის ძემ ამ სახელოვან ახალგაზრდა მწველავზე.

... განა მერიზე ბედნიერი იყო ვინმე ქვეყანაზე იმ წუთში? ... და აი, რამდენიმე დღის შემდეგ ჩვენ მერისთან ვართ სართიქალაში. მერი გახარებულია, ფრთაშესხმული, გალიმებული. იგი ციბრუტივით ტრიალებს უზარმაზარ ფერმაში, ჯანითა და მომავლის რწმენით აღსავსე. ტრიალებს ისე, როგორც საკუთარ ოჯახში, გვიჩვენებს საუკეთესოდ მოვლილ ძროხებს, სიყვარულით და სითბოთი ლაპარაკობს მათზე.

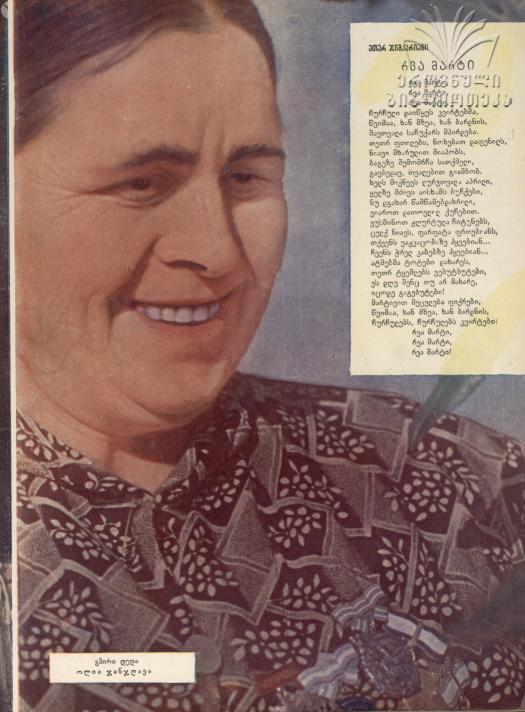
აქვე არიან მისი დობილები: მაყვალა სამხარაული, თებრო გოგოჭური, თამარა იორამიშვილი და მრავალი სხვა. ისინი ცოტანი როდი არიან. ფერმაში ოცდაათი გოგონაა და ყველა მათგანი სიმწიფის ატესტატით არის აქ მოსული. აი, მათი მიღწევების საიდუმლოება, აი, მათი საუკეთესო მომავლის საწინდარი.

მერი აღფრთოვანებულია, გაბედნიერებული, შრომა და გარ-

ჯა დაუფასდა. მერი გულდასმით ტრიალებს საძროხეში, აცვია თეთრი, ფთქიალა ხალათი და ხალათის გულის ჯიბეზე წითელი ძაფით ამოკემსილია "მერი კ." ვინ იცის, შეიძლება ამ ადგილზე რამდენიმე ხნის შემდეგ ოქროს ვარსკვლავი აკიაფდეს. ვინ იცის! ეს მომავლის საქმეა. დღეს კი მერის მრავალი დაძაბული დღეების გავლა მოუხდება, რათა შეასრულოს ის პირობა, რომელიც მან სამშობლოს მის-30.

a. 8MAN6000

£336A ±3376NL LNDL3NL\M3NL

თბილისელებს ქიზიცელი მგზავრები გეჭარბობდნენ თითქმის გველანი გაბუკები იყენენ. წითელწვარიანდი არ დანებრალა მათი phosoger: basis atginaturis, basis situanturis, basisq-წვნ და ივბერელის ივირ ბურუსში კუნპულებად ჩაძარულ ხოდა ბუნებს თვალს არ აშორებდნენ, ხმაურიანი მგზავრობის მიუბედა - ოქყანა გაბარებას) ერთი გამახსენეთ, დღეს რომელი რიებეთა,

ბიჭებო<u>მ</u> -undom bespheren, Borre Tolongritish Linbarta Roll njiligib siterio შენი წლოვანებიც ჩვენა გვკითბო? თებგრელის თხეთმეტი გახლავს, რა გნებავს შერგ?—შეებმიანა რამდენიმე აბალგაზრდა. —რა მნებავს და, თითქოს არ იცოდეთ! აბა, ეოსა გაქეთ გამუროლი შეშები, ამოიღვო ჩქარა, დღვს ბომ მბის დაბნელებაა, ჯე-

omabn! - მზის დაბწილებაა თუ მზის განათება, რა უნდა გაარჩითთ ამ სქელ ბურუსში? —ბმა დასძრა ხორნაბეჯელშა

tumbant of the state and the same property of the same when manufacture ridge!... Is authorities to account togeth dogeth, golight had manys somegrough!

—ურწვივ მიწებზე, დარძევებული ბურუსი კი არა, შნაპუნა წვიმაც ვერაფერს გახდება, თუ ბენაშვილისთანა მექანიზატორები sie gangemendensii —bendagen Paindmanija yangahedamida Jadensida. -used agency of anything of a week good of anything of agency of anything of a samalbera terme defeaten beglect-berteen TerTegens Bartbauterrita.

—თორგმ ქება კი დააკლო, აი! —დაუმატა მაჩბაანელმა - გაშა! გაშა! - განიანელის ნათქვაშს დანარჩენებშიც კვერი და ეკრეს და ჩეენი ლურჯი ავტობუსი შეგრიალდა კიდვე წითვლწვა-

ში შემეძლო, შექანიზატორ ბენიშეილის სანაბავად, პირდამირ ჯალარიძის კოლშეტრნეობაში წავსულიცავი, მაგრამ გადავწყვიტე water რაიკომში შემეელო, იქნებ რაიმე რჩევა მომევნ-მეთქი. ადგილზე

მხოლიც მცირც მდივანი—იოსებ ბალაშვილი დამხედა, გაუბარდა, tagana agladesperada an anagosanga, anaga coresposa forტანა, ინატრუქტორს გამოყურაბებ და თქვენ და ის მანქანიო ართად Butanerson intelligencombiles inches, Kirchester intelligenco-

Somebulan sapaggern, had aday alg byligage Belgglightness sade Son after any order to meritable participation of the meritan and eghs, pagaganhan, bar diagoma, foragers simplem offina-age-Arekitshop inhor, morning beforered alogo, to gotto, grandegive მაც მუშამბაზე შეარულებული შედეერი-კოგინა ჰაერბურთით"

ფიქიებში გართული კოლმეტრნგობის ავტოგარაცთან ალმოტ ჩნდი, გარაულს გვიობე, სად შეიძლება ამბანაგი ბენაშვილი ენაბო-Sgrafe, Sgrasgorger? ad Promite ad egen to Symbo Sgjaberbagent baრამ რალის ვიზამდი, ჩემდაში პატივისცემას დანაშაულიდ ხომ აჩ

ვუიქრობდი, საუბარში ადვილად ჩავითრვედი, იშვდი კი არ გამი-Submergo, Bolo photogene londages iterene case also feets. 6. b. b6-36man, 3. 3. 3433363dg გ. დ. ჯავანიშვილი, პ. ვ. კოვანოვი, ა. ი. ინაური კახეთის სოფლის მიოჩნიობის მუშაკთა შოჩის გუჩჯაანის რაბონის სოფელ კაქრეთში. anno a Engarmanta

ლებში ბალუური ღიმილი აუთამაშდა, შვიატაი, ცოტა აოთხიდაი Singligo, briggin, horse basilifhers phahilatech aborto mate Terminon Bobe Johoppes Unitiess, miniferendel sudofio suitotomum figorisame.

ლიანი კულტივატორების მოვლი ლაშქარი იდგა. ყველაზე წინ abogen Andre mine complex Staffelio goggefightelion, phen Samples ახალგაზრდები შემოსხეეოდნენ, მზადყოფნაში მოსყავდათ ეს რკი-Seb gregnome, al labijalabg ligjalatadenhe bagal galabballangen მუშაობს, აი ისივონ-თქვა აბრამმა და მაშინვე ერთმანეთი გაგვაცნო. მას ჯარისკალული ჩვემები გევა და ჩვენსკვნ შემოტრიალების დროს თქორისაგან გაეფენთალ მაწას ბნულივით გააალო კაალი frequency stepping. Told above photography appointful ambout. Test-office ბენაშვილი და სამწივე სასაუბროდ საამქროში შიიიდით

ganga, abhada ghila niflgian galmimigaliga, hmil ilgjalatagaa არ აპრულებთ-მეთქი... ამდენი მაწქანების პატრონა რა ღნდა ქქონ-Auto. Bushod miggli Basombastic whole homog bottohomest dateივალი, - განაგრძობს აბრაში, - თესვის შვმდია, როდესგი კონტ"მექარე მინდერად" არის ცნობილი და მთლიანად ურწვავია. შარ-შან მის თვითველ სეტეპიზდ იცდაირი ცენტნერი სიმინდის მარცვალი აფლია ბენაშვილს. წელს კი სამოცდაბუთ ცენტნერის მილებაზე ოცნებობს, ოცნებობს და შესძლებს კიდევაც, მისთვის უკვე და გამჭრიანობის გულისმქობს, აბრამზე ნაკლები ინედის თვალით an gyphobi fergaligge belogaet boas zabidobacero, agrinsalah saah ni Bayan sangahan amost gahatan Balangayayah. ბატალიონში, ომის შემდეგ 1947 წლამდე ბელორუსიაში უმსახურ

ibingliggmab, holog ogn belgoin elglis. ონების სოფლის მეიტნეობის მეშაკებთან ნიკიტა: სერგის-ძე სრუშhotgob bolistygo go mgdag gaddy gagga. Baghod af bgead yadabპიშეილმა მიშეულა, მან თავის მეგობარს მიმართა: ბიჭო, ორივი სტ რათში რა კარგად გამოსულბარ, განსაკუთრებით აი, ამაში, ხრ-გშა —შენც ასე გამოხვიდოდი, ჩვმთან რომ ვოფილიცავი!—უბასუ

-subratomen ou. Telligen up of mampelmelmen, of Juტიოსან კაეს ყველაფერს მოკუყვებოდი)—სოვილით მიუგო ბეკანმა.

—არა, აბრამ! არც ასვა საქმე! მე არ ვოცი მაგალითად, რო-

საამქროდან ისვე ვზოში გამოვგვით. წისლი და ბურუსი მოლად

80430 09U24083U4U

9 C 3 U L 1 3 D B 410014111

ას წელზე შეტია, რაც სწავლულები ეძებდნენ უგზოუკვლოდ დაკარგულ ქალაქს დიოსკურიას. მასთან არის დაკავშირებული ლეგენდა არგონავტებზე,

რომლებმაც ოქროს საწმისი მოიტაცეს და ქალაქი დააარსეს

ცნობილი გეოგრაფები სტრაბონი და ტიმოსფენი იხსენიებენ დიოსკურიას, როგორც კოლხეთის დიდ ცენტრს. რომის პროვინციის მმართველმა კაპადოკმა ფლავი არიანმა, რომელმაც ჩვენი წელთალრიცხვის 134 წელს სებასტობოლისი დაათვალიერა, იუწყებოდა, რომ ის დაფუძნებულია დიოსკურიის ადგილზე და მიუთითებდა ქალაქის გეოგრაფიულ ადგილმდებარეობას. მაგრამ ამ რაიონში სებასტოპოლისის კვალი ვერ აღმოაჩინეს. ზოგიერთი სწავლული ფანტაზიად თვლიდა უჩინარი ქალაქების ოდესმე არსებობას, ზოგიერთი კი ვარაუდობდა, რომ დიოსკურია და სებასტოპოლისი წყალში იყო ჩაძირული სოხუმის ყურეს ფსკერზე.

1896 წელხ სოხუმში, ნაოსნობის რუსული საზოგადოების სანაპიროს მშენებლები ნაპირის გათხრისას წააწუდნენ ძველ მოლოს ნარჩენებს. ნაგებობიდან ამოიღეს კარგად შენახული თლილი ქვა ლათინური წარწერით:

HADR. PER. FL. A. P. I. FEC.

რაც შემდეგნაირად ითარგმნება: "ადრიანმა. ფლავი არიანის მეშვეობით ააშენა ეს ნავსადგური".

ახე მიაგნეს სებასტოპოლისის კვალს. გათხრები ახალ-ახალ ცნობებს გვაწვდიდნენ დაკარგულ ქალაქზე. ა. ბაშკიროვის აზრით სებასტოპოლისში ცხოვრება შეწყდა ჩვენი წელთაღრიცხვის IV საუკუნეში, და მხოლოდ ასი წლის შემდეგ, რომის კოლონიის ადგილზე, ხელახლა წარმოიშვა დასახლება.

ორმოციან წლებში მეთევზეებმა ბადით ამოიღეს სხვადასხვა ფორმის ანტიკური დოქები. 13 წლის შემდეგ მდინარე ბესლეთის შესართავთან, წყალქვეშ აღმოჩენილ იქნა მარმარილოს ბარელიეფი—საფლავის ძეგლი V საუკუნისა ჩვენს წელთალრიცხვამდე. შესაძლოა ეს იყოს დიოსკურიის კვალი.

1957 წელს მიწის სამუშაოთა წარმოების დროს, სოხუმის ციხე-სიმაგრის მახლობლად აღმოჩნდა დღემდე უცნობი ქვის კედლის ნაშთები, რამაც ხელოვნებათმცოდნის დ. შერვაშიძისა და არქეოლოგ ლ. ხოლოვიოვის ყურადღება მიიპყრო. კედლის ქვარიყული ნაგებობა ქვიშიანი ზოლებით, გამაგრებული იყო კირის დუღაბით და მთლიანად შეესაბამებოდა იმ კედლების ფრაგმენტებს, რომლებიც სწავლულებმა აღმოაჩინეს სოხუმის ყურეთა წყალქვეშა გამოკვლევების დროს. გამოირკვა, რომ ეს კედლები სებასტოპოლისის სამხედრო ნაგებობათა ნაშთები იყო. ციხე-სიმაგრის მთელი კომპლექსის გაწმენდის შემდეგ შეხაძლებელი გახდა ოდესღაც წყალში ჩაძირული ქალაქის დაახლოებით წარმოდგენა.

ჩვენი წელთაორიცხვის II-III საუკუნეებში სებასტოპოლისი იყო კოლხე თის უდიდები ეკონომიური ცენტრი, რამ გამოიწვია სებასტოპოლისის და-

როგორც ცნობილია, კავკასიის შავი ზღვის სანაპიროებზე ხშირია მეწყერი, რომელიც გამოწვეულია ტექტონიკური ცვლილებებით. აქვე, როგორც არსად, ძლიერი იყო დამანგრეველი მოქმედება ზღვის დინებისა—ე.წ. "ზ ღვის აბრაზია". ცნობილი რუსი გეოლოგი ი. მუშკატოვი წვრდა, რომ სადმე აქვთ საფუძველი ჩაძირულ ქალაქებზე ლეგენდებს, ეს ბირველ რიგში კავკასიის შავი ზღვის სანაპიროებზე ითქმისო.

კავკათა ბიცი დადა აააათათად თავებათა გამკაფებები შემთწეგმა <u>1.6</u>ზის უძველები დროის ქალაქთა დალებაზე შემფებები შემთწეგმა <u>1.6</u>ზის ლ. სოლოვიოცმა შეისწავლა არიანის ცნობები, რომაელი იტყობინებოდა, რომ მანძილი ფაზისა (ფოთი) და დიოსტურიქ-სენგაბკოპინტას შორის ქვერი B10 სტადიას (150 კილომეტრი), აბლანდელი ურის მანრილი ფოძლიიდანომამონელ ქალაქამდე 32 კილომეტრით უფრო ნაკლებია, ეტყობა, ამ რაიონში სანაპირო ხაზი შემცირდა და, როგორც სოლოვიოვმა გამოიანგარიშა, 18 საუკუნეზე მეტი ხნის განმავლობაში ნაპირი თითქმის 10 მეტრით ჩაეშვა სილრმეში.

ბევრ რამეზე მეტყველებენ სებასტოპოლისის კედლები. ზოგან ისინი გაშსკდარია, მაგრამ შემდეგში გაუმაგრებიათ მძიმე კონტრფორსებით. გერც ამან უშველა ჩამოშვავებას და კედლებთან ერთად ისინი ნაპირისკენ დაიხარნენ, ბოლოს კი ნაპირის ნაწილი მთელი ნაგებობით მოწყდა და ჩაშვავდა ზღვის სიორმიში.

ლ. შერვაშიძემ წყალქვეშა საქმის ოსტატ ბ. სკასირსცისთან ერთად შეადგინა რუკა, რომლის სწორკუთხოვანი მოხაზულობის ჩრდილოეთი ნაწილი ზღვის ნაპირს ებჯინება, ხოლო სამხრეთის უფრო დიდი ნაწილი, თითქმის ას მეტრზეა ზღვაში გაჭიმული. იქ ათი-თხუთმეტი მეტრის სიღრშეში ყრია სხვადასხვა ნაგებობათა ნაშთები.

დიდი შრომა დასჭირდა უნიკალური რუკის შედგენას. წყალმცენარეული ჯუნგლი და შლამის სქელი საფარველი ძალზე ამცირებდა ხილვადობას, შეუძლებელს ხდიდა წყალქვეშა ფოტოგადაღებას. მკვლევარები ხელშეხებით მიიკვლევდნენ გზას ნანგრევებს შორის. მხოლოდ ენთუზიაზმისა და გულმოდგინე დაკვირვების შედეგად გახდა შესაძლებელი ჩაძირული ქალაქის გეგმის შედგენა.

მკვლევარებმა გზადაგზა, წყალქვეშა "ქუჩებში" იპოვნეს საინტერესო ნივთები: ქვის დიდი როდინი, მარცვალსაწმენდი, ჭურჭლების ნატეხები და სხვ. ამ ნივთებმა და აგრეთვე გაწმენდილი კედლების შესწავლამ შესაძლებელი გახადა დადგენილიყო ქალაქ ხებახტობოლისის დაღუპვის თარიღი, რომელიც ჩვენი წელთალრიცხვის IV-V საუკუნეებს ეკუთვნის.

რაც შეებება ლეგენდარულ დიოსკურიას, ცნობილია, რომ იგი დაიღუბა ჩვენი წელთაღრიცხვის I საუკუნეში, ე. ი. 400 წლით ადრე ხებასტოპოლიხის დაღუპვამდე. სწავლულთა აზრით, როგორც ხებასტოპოლისის, ისე დიოსკურიის ჩამირვა გამოიწვია კავკასიის შავი ზღვის სანაპიროებში გავრცელებულმა ხშირმა და ორმა მეწყერმა, აგრეთვე ზოვის დინების ძლიერმა და დამანგრეველმა მოქმედებამ.

თუ სებასტოპოლისზე შედარებით გარკვეული წარმოდგენა გვაქვს, შავი ზღვა ჯერ კიდევ ინახავს ლეგენდარული ქალაქის დიოსკურიის საიდუმლოებას. ამ ქალაქის სრული გამოკვლევა შეიძლება მხოლოდ სპეციალურ ღრმა საწყლოსნო ტექნიკის საშუალებით, რომელიც ადრე თუ გვიან უთუოდ მილწეული იქნება.

ao. koan umen eo kaoan aolanaden

(იუმორისტული მოთხრობა)

ალბათ ყველას მოგეხსენებათ ჩვენი აღმასკომების განსაკუთრებული გააქტიულ რება ბინების გაცემის საკითხში. აიღებენ ეს მამაცხონებულები და ათასზე მეტ ბინას ერთად გაანაწილებენ. როგორი უთვისტომო უნდა იყო კაცი, რომ ბინით დაკმაყოფილებულ ათასზე მეტ ადამიანში ოცდაათი მაინც არ იყოს შენი ნაცნო-

ბი. ეს თავისთავადაც იგულისხმება: რაკი ბინა მიიღე, მაშასადამე ნაცნობები გყავს. "შარშან ბინით დაკმაყოფილებულთა" სიაში ჩემს გარდა ჩემი ოცდათოთხმეტი ნაცნობიც მოხვდა. თუ გავითვალისწინებთ, რომ უძველესი ტრადიციის მიხედვით ყოველი მათგანი უნდა მოინახულო ახალ ბინაზე და მიულოცო, ეს მილოცვა კი თაიგულის მიტანით დაიწყება, ჩაის ჭიქაში გადაიზრდება, ყანწით განვითარდება და ლამპის შუშით დამთავრდება,—ძნელი წარმოსადგენი არ არის რამდენი დრო და ენერგია დაგჭირდება, რომ ამ ნაცნობთა შორის ნახევარი მაინც არ მოიმდურო მე და ჩემმა მეუღლემ ახალ ბინაში ჩასახლებისთანავე დავიწყეთ სიის შედ-

გენა და დროს განაწილება ისე, რომ არც ერთი ნაცნობი არ მოგვემდურებინა. ერთ დღეს ჩვენს ახალ ბინაზე უნდა დავხვედროდით მომლოცველებს, ხოლო მეორე დღეს თავად უნდა მიგველოცა რომელიმე ნაცნობისათვის. ამ მისვლა-მოსვლას რომ არ გაველოთებინე და სახლიდან წასული ხელიდანაც არ წავსულიყავი, ჩემმა ცოლმა ოთხი ლექცია წამიკითხა. ლექციათა ამ ციკლის მოსმენის შემდეგ კაცი უსათუოდ გახდებოდა სიმულიანტის დიპლომის პატრონი. ამ ლექციების მიხედვით, სუფრაზე ღვინის გამოჩენისთანავე უნდა ამტკიებოდა ღვიძლი, ეს ტკივილი უნდა გადასულიყო ჭაჭებზე და თუ ესეც ვერ მიშველიდა, უნდა ამტეხოდა ხველება, რაც ბრონქიტის ნაღდი გამომხატველი იქნებოდა. ქლოშინ-ფუხფუხის ოცდათურამეტი რეპეტიცია ჩავატარე და ახლა საკითხი იმის შესახებ დაისვა თუ ვისით დაგვეწყო მისალოცი ვიზიტები. ხალხს რომ მლიქვნელობაში არ ჩამოერთვა, გადავწყვიტეთ პირველ რიგში

რიგითი ნაცნობები მოგვენახულებინა, მერე კი ჩემი უფროსი, ჩემმა მეუღლემ ეს

ერთი არგუმენტითაც დაასაბუთა: შენს უფროსს ისიც ეყოფა, რომ სიის მიხედვით ბინა მეორე რიგში უნდა მიელო და სამი ოთახი პირველ რიგში გაირტყაო.

გადავწყვიტეთ პირველ დღეს ვწვეოდით ჩვენი დაწესებულების რიგით თანამშრომელს, ანდროს, რომელმაც ჩემი ცოლის გამოთქმით, ერთი გაჭირვებული ოთახი მიიღო და სხვა რომ არა იყოს რა, ყველაზე პატიოსანი კაცია. ამას გარდა, ანდრო ორჯერ იყო ჩეენს ოჯახში ნამყოფი და ჩვენ კი არც მის ოჯახს ვიცნობ-დით, არც მის ოჯახობას.

კითხვა-კითხვით მივადექით ანდროს ბინის სადარბაზო შესასვლელს მესამე სართულზე ორი კარი იყო და არც ერთს არ ეწერა შიგ მცხოვრების ვენაობა. ბოდიშის ოთხგვარი ვარიან 🛵 მოვამზადეთ და მარცხენა მხარეს დავაკაკუნეთ. კარი ზორბა დედაკაცმა გაგვიღო, რომელსაც ხელები გამურული ჰქონდა და ეტ-ყობოდა წესრიგში მოჰყავდა ახალი ბინა.

— გვაპატიეთ, ქალბატონო, ანდრო გვინდოდა,—მორიდებით მიგმართე მე. — მობრძანდით, თქვენ გენაცვალოთ ჩემი თავი. ანდრო დაბლა ჩავიდა ბატონო და ახლავე გეახლებათ. მობრძანდით, მობრძანდით, ცოცხალი თავით უკან როგორ გაგიშვებთ! ანდრო თუ არ არის აქ, მისი ოჯახი ხომ აქ გახლავთ. ბავშგები ეს არის ახლა დავაძინე. ანდროც ხუთ წუთში გაჩნდება, ბატონო. რა გამა-

ხარეთ, რა გამახარეთ! მასპინძელმა ხმის ამოღება აღარ გვაცალა. გარეტანსაცმელი ჩამოგვართვა, მაგიდასთან დაგვსხა და ხელის დაბანისთანავე მოგვაყარა და მოგვაყარა სასმელსაჭმელი. მის ყოველ გაუჩინარებაზე ჩემი ცოლი იღებდა სიტყვას და აღტაცებას გამოხატავდა იმის გამო, რომ ანდრო შინ არ დაგვიხვდა. რაკი ამფსონი არ მყავდა, მარტოკაცი ღვინოს ვერ დავლევდი, იმერლის ხუთი წუთი ხუთ საათად მაინც გადაიქცეოდა, ჩვენ ერთი საათიც გვეყოფოდა ამ სტუმრობისათვის და მე შინ ფხიზელი დაგბრუნდებოდი.

მასპინძელმა ჩაის თხელი ჭიქები გაავსო, ერთ მათგანს ხელი დასტაცა, ჩვენი მოსვლის დღეგრძელობა თქვა, დედაკაცისათვის უჩვეულო ღონით მომიქახუნა სასმისი და მეოთხედ წუთში უკვე ჭიქის ძირიდან გამომხედა.

— მიორთვით!—ჭიქაში ჩასძახა მან და ჩემსკენ გამოიხედა

მე, როგორც ჩეში ცოლის ერთგულმა მოწაფემ, იმ წუთში ღვიძლზე დავიდე ცალი ხელი, მეორე კი მკერდზე მივიჭირე და ისეთი ხველება ავტეხე, რომ მასპინძლის მიერ გამოცლილმა ჭიქამ ხტუნვა-თამაში დაიწყო.

— თუ არ შეგრცხვება, ჩვენ დავლევთ, ქალები,—თქვა მასპინძელმა და ჩემს მე ორე ნახევარს მიუბრუნდა,—ანდრო მოვა და მაგას ის მოარჩენს, ქალბატონო,

მანამდე კი ჩვენ დავცალოთ ერთი-ორი შუშა.

ჩემმა ქალბატონმა ბევრი იუარია, მაგრამ მასპინძლის ხათრით მაინც გამო-ცალა ის ერთი ჩიის ქიქა. ვაზის ნაეშმაკარმა რომ ტვინი გაუხურა, ცოლმა ამნისტია გამომიცხადა:

– დალიე, კაცო, ეგ ერთი ჭიქა არაფერს გიზამს.

მასპინძელმა რომ მეორე ჭიქა დააძალა, ავად უკვე ჩემი ცოლი გახდა. დაუწყო თუ არა ღვიძლმა ტკივილი, მე იმ წუთშივე ყველაფერი მომირჩა და მაშინვე ახალი ლექციის მსმენელი გავხდი:

— დალიე, კაცო, ქალი რომ ღვინის სმაში გაჯობებს, რალა ვაჟკაცი ხარ! მასპინძელი წაახალისა ჩემმა გამოჯანმრთელებამ. მან ჩაის ჭიქას გვერდით

ასეთივე სასმისი ამოუდგა. დალია, დავლიე, დავლიე. დალია, გამოცალა, გამოვცალე, გამოვცალე, გამოცალა და ჩინურ თასზე რომ გადავედით, ვიღაცამ კარზე მოაკაკუნა. მასპინძელი მოსულს შეეგება და დერეფნიდანვე მოგვესმა საუბარი:

— შენი ამხანაგია, ანდრო, თავისი მეუღლით. რა კარგი ხალხი ყოფილა, პირდაპირ გადამრიეს ქალი!

ოთახში კამეჩის შესახედაობის კაცი შემოვიდა. იგი ორი მისი ცოლის ოდენა მაინც იყო და კარქვეშ გამოვლისას სამოცი გრადუსით მოიხარა წელში. ჩემი ნაცნობი ანდროსი მას ისევე არაფერი ჰქონდა, როგორც თაგვი არა ჰგავს სპილოს, მიუხედავად იმისა, რომ ორივენი ერთი ოჯახიდან არიან.

8ოსულშა ნახევრად დაგვიკრა თავი და კარგახანს გვათვალიერა ჩეგნც ვათ-ვალიერეთ. ენა ისე დაგვება, ველარაფრის თქმა ვერ მოგანერხეთ. ბაოლოს ესევ უცნობმა მასპინძელმა შეძლო ხმის ამოღება:

— ბოდიში, თქვენ ჩემთან ხართ?

— მაშ ვისთან იქნებიან!—გაუსწორა მეუღლემ და სუფრას გადახედა, რა იმას ნიშნავდა, რომ რაკი პურ-მარილი მისი მივირთვით, მასპინმლის სახელშ ვერავინ შეეცილებოდა.

— ჩვენ ანდრო მელითაურთან ვართ, —გაჭერვები ა გოქვი მე: — ანდრო მელითაური ჩვენს პირდაპირ გადმოგიდა — თქვა (მან. — მარევენა

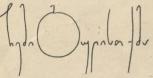
მხარეს რომ კარია, იქ უნდა დაგეკაკუნებინათ.

თხარეს რომ კარია, იქ უხდა დაგეკაკუხებიზათ. მე და ჩემი მეუღლე მაშინვე ფეხზე წამოვიჭერათ და "წეღამ მიმზადებული ბოდიშის ოთხივე ვარიანტი ერთად აღმოვთქვით." მზგრამ მასხინძლებმა სკამჭზუ ძალით დაგვსვეს და გვითხრეს:

— როგორ გეკადრებათ, ჩვენი მეზობლის მახლობელი ჩვენი მახლობელიცაა. ქეიფი გაგრძელდა. ჩვენი ნამდვილი მასპინძელი რაკი შინ არ აღმოჩნდა, მანამდე ვსვით, ვიდრე მის კარზე მეშვიდედ დაკაკუნება უდროობის გამო შეუძლებელი შეიქნა. იქიდან წამოსვლის შესახებ კი ცოლმა მიამბო მეორე დღეს.

ახალ ბინაში ჩასახლებული ჩემი ოცდათოთხმეტივე ნაცნობი ჯერ უნახავი მყავს. როცა გავიხსენებ, რომ მათთვის მილოცვის საბაბით შეიძლება ოცდათოთხმეტჯერ კიდევ დავითრო და ყოველ მეორე დღეს ცოლმა უნდა მიამბოს როგორ ჩამომიყვანა ტროლეიბუსიდან, ტანში მაჟრჟოლებს. ეს ჟრჟოლა ფეხის ფრჩხილებიდან იწყება, მთელ ჩემ არსებას გაივლის ხოლმე და თავის ტვინში უცნაურ აზრად გადაიქცევა: ახალ სახლში ბინის მიღება და შიგ ჩასახლება ხომ ისეთივე ჩვეულებრივ მოვლენად გადაიქცა, როგორც სარეცხის მანქანისა, ან ტელემიმღების შეძენა? რატომ უნდა დაგვემდუროთ, ჩემო კეთილო ნაცნობებო, რომ სათითაოდ ვერ მოგინახულოთ და ვერ მოგილოცოთ? თქვენ რა შეგემატებათ, რომ მე ყოველ ღამე ჩემი ახალი კიბის საფეხურებზე ასვლისას ვმღეროდე ლუღლუღით: "მე თუ ვლოთობ, შენ რას გიშლი, ძმობილო"...

a. 0356073000

ახლა, როდესაც ჩემს ბინაში სხივები მთვარის, რა საოცნებოდ ყოველ ნივთზე დაქათქათებენ, და ბრწყინვალებაც ალიონზე ვერცხლისფერ Bashob

დილას ხალისით, მოკრძალებით გამინათებენ. მზის შუქს შესტრფიან ფრინველებიც თავდავი წყებით,

იმათ გალობას მთის ნიავი ეჩურჩულება, ცხოვრების გზაზე აღტაცებით ახე ვიწყებდით პირველ სიყვარულს, შეგობრობას და ერთგულებას. მშობლიურ მიწას სამუდამოდ შევეკარ ფიცით, ახეთი არის გულმართალი კაცის ბუნება, წლები უმიზნოდ არ წახულა... არც წავა, ვიცი, ზეშთაგონება ხულს მგზნებარეს ესალბუნება. დიდ პოეზიის დიდ ტაძარში თუკი ვერ შეველ, თავისებურად, დაე ჟღერდეს პატარა ზარი, ამ ჩემს თბილ ოჯახს უწყინარს და სიკეთის მრჩეველხ

არ შეპარვოდეს არასოდეს არსაით ბზარი. ამას ველოდით, გზა გაეხსნა ქვეყნად სიმართლეს, დიად აწმყოთი წინ მივიწევთ ფრთაგაშლილები, დიად მომავლის, კომუნიზმის, უქრობ სინათლეს შეგებებოდნენ სიხარულით ჩვენი შვილები.

ჩემს შვილიშვილს ნანას

თოვლი დადნება და გაზაფხულზე მე შენთვის დავკრეფ ლურჯთვალა იას, ძვირფასო ნანა! ბაღში წაგიყვან, მოგახმენინებ ფოთლების შრიალს.

შენი ტკბილი ხმა, სულში ჩამწვდენი, მე მომაგონებს მერცხალის ჟღურტულს, ჩემთან იარე, შორს არ წახვიდე, ყური დაუგდე წყაროთა ჩურჩულს.

აი, ტოტზე რომ ზის და ჭიკჭიკებს, იმ ჩიტს დაგიჭერ, —ფრთათეთრ ლაბუას, პრელი პეპლებით კალთას გაგივსებ თუკი აკოცებ კიდევ ბაბუას!..

კაცი არ ვიყო, მე ხაჩუქარი შენთვის ოდესმე თუ დამენანა, ჩემი სიცოცხლის გამგრძელებელი შენ ჯერ არ იცი, — შენა ხარ ნანას..

იზარდე, გულის გამხარებელო, ხომ შეგიხრულე, რაც ძლიერ გხურდა, of smanfab of gobjohogon იყავ ნათელი, ხპეტაკი მუდამ.

ახლა ჩემს ნანას, და კიდევ მრავალს... ამას გთხოვ მხოლოდ, ამას მოველი, ცხრათვალა მზეო, შენ გაუნათე დიად მომავლის დღე უშფოთველი.

2 3 6 6 9 6 9 8 3

ვარდებით რთავდი შენს ლამაზ ეზოს, მაჯადოებდა წკრიალა ხმები, შენი თვალები მხიბლავდა ეგზომ, მტირალა ძეწნას გიგავდა თმები.

გახსოვს, ძვირფასო, პირველი კოცნა, დღეხაც იხ წუთი იხევ თუ მელის; მთვარის ჩრდილებში ვიდოდით როცა... ბივრჯერ გვრჩებოდა სიტყვა უთქმელი.

ერთხელ ეს გზები, რომ დამიქარგე, გამიხსენებ და არ დალონდები?! საით წახვედი, სად დამეკარგე, ნუთუ არახდროს მოგაგონდები?

ო, ის თითები, ბროლისფრად ახე ნაზი და ახე უცვლელი წიგნში კი, ოდეს შენგან მოძღვნილი, ვნახე დამქკნარი ვარდის ფურცელი.

დღესაც, რომ ვეტრფი შენს ნატიფ სახეს, ახე ხათუთი ნეტავ რადა ხარს.. ჩემო ხულისთქმავ, შენს ძვირფას სახელს ვლოცავ და გულში წმიდათ ვინახავ!

6330 baske (8583330)

მრავალჯერ მხმენია ამ ქართა შრიალი ზღვის ღელვა-ზღვაურიც ათასჯერ მინახავს, ხიყრმიდან მე მათი ვყოფილვარ ტრფიალი და გულში დასაწერ ლექსებთან ვინახავ. ლექსისთვის წამება ღრმაა და უძირო, მე ლექსში ვიხილე უშრეტი სინათლე, ღამეებს ლექსებთან ვათევდი უძილოს და მათთან მუდმივად დარჩენა ვინატრე. მკითხველო, ეს ჩემი უბრალო ნაწერი, გულიდან უწრფელეს ჰანგად რომ იღვრება,ზოგჯერ მქმუნვარებით და რისხვით დახცქერი, ზოგჯერ გეჩვენება სიცოცხლის სიმღერად. ამ ზეცის ნათელი ჩვენ ერთად გვფენია, სულ ერთად გვეხვევა მზის შუქი ულევი და ჩემი სათქმელი სიტუვებიც თქვენია, ჩემს მკერდში ფეთქავენ ეგ თქვენი გულები. როდესაც ჭაბუკი ზის სიტყვა-მდუმარი და წინა პაემანს კაეშნით იგონებს, თუ უთქვამს გულისწორს ვაჟისთვის უარი, მე მაშინ ვამლერებ სევდიან სტრიქონებს. თუ მოხუცხ ნაღველი ხულხ შეებარება და თვალთა დაკლება წაუხდენს გუნებას, შგონია, სიკვდილი აქვეა კარებთან... მე მაშინ ხიცოცხლის სიყვარულს ვუნერგავ. როცა თქვენ იცინით, მეც მაშინ ვლალდები და ზეცა კრიალა ხომ ერთი გვახურავს, მე თქვენთვის ვშრომობდე,—ცათამდე ვმაღლდები, და გულით მწადია, მთვლიდეთ თქვენს მხახურად. თქვენა ხართ ნაფიქრის მზის შუქზე მხილველნი, არა ხართ პირფერნი, არ იცით დათმობა, პირველნი კითხულობთ, აფახებთ პირველნი, ფეხადგმულ ხტრიქონებს თქვენ უხდით ნათლობას. მხურს ხალხში ღრმად მქონდეს გადგმული ფესვები, რომ შემოქმედების ცეცხლით კვლავ ვიწვოდე, და დღეს თუ გიტაცებთ ეს ჩემი ლექსები, თქვენგან მაქვს ყოველი, თქვენია იცოდეთ!

> აზერბაიჯანულიდან თარგმნა ლეილა ეგა_{ძემ}

AJ271 314132311

— მე ცაში გავფრინდები რაკეტით, — როგორ არა! შენ ვინ წაგიყვანს?

— მე მამას ვეტყვი, წამიყვანს. — მე კი—დედას. ჩემი დედა ყველა ვარსკვლავს იცნობს.

მისი დედა მარილაც ყველა ვარსკვლავს იცნობს. ის გამოდის გარეთ, როცა მზე იპარება ხეივნიდან, როცა ჩამუქდება ტყე და ბავშვები აღარ დაო-

ბენ რაკეტაზე
ის გაივლის ხეივანში—მაღალი, ოლნავ გამხდარი და ახალგაზრდა. თავზედასცქერის ზეცა და უყურებს, ხომ არ
მობიგანაგულან გისცკვლავები. მას არ
უყვარს ღრუბლიანი ცა და უცდის გამოღარებას. აბასთუმანში ამინდი სწრაფად იცვლება. თუ ღრუბულია, წამსვი
გადაკრა. ის აკვირდება ცას და
ხედაცს, როგორ ნელ-ნელა ლაგადებან.
გარსკვლავები. მერე ადის ობსერვატორიის გუმბათში და ემზადება გარსკვლაგემთან შესახგელრად.

აი, ასეთი ღამე უყვარს ამ წყნარ, მორიდგბულ ქალს—უქარო, მოწმენდილი, ვარსკვლავებით მოჭედილი და ემთვარო. მთვარე ხელს უშლის შეისწავლოს ვარსკვლავების სხივები, ფანტავს მადა თავის სხივებში რევს. დაკეთრვებისათვის უმთვარო, კაშყაშა ღამეები უყვარს აბასთუმნის გეოფიზიკური ობსერვატორიის ახალგაზრდა მეცნიერ მუშაკს რამზე ბართაიას.

გუმბათში მარტოა იგი, დღეს მისი ღამეა. დღეს ის დაჯდება მენისკურ ტელესკოპთან, გადახსნის თაღს და ვარსკვლავები შემოეჭრებიან სალამით, ციმცი-

აქ ადამიანთა სამყაროს სტოვებს რამზე. ცაში იყურება ტელესკობით და სულ ახლოს ხედავს რა ხდება ზემოთ, იქ_კი ბევრი საინტერესო რამ შეიძლება მოხდეს.

ვარსკვლავთშორისო სივრცეში გაბნეულია გაზოვანი და მტვეროვანი ნივთიერებანი. ისინი შთანთქავენ მათში გამავალ სხივებს და ასუსტებენ ვარსკვლავთა სიკაშკაშეს.

"ვარსკვლავთშორისო შთანთქმის შესწავლა"—ეს იყო რამზეს პირველი სადიპლომო შრომა, როცა უნივერსიტეტს ამთავრებდა.

მას შემდეგ ოცამდე მეცნიერული შრომა დაამუშავა, მაგრამ ამ საკითხის გახსენება მაინც სჭირდება.

ახლა ტელესკოპთან ზის და ხედავს, როგორ სხვადასხვაგვარად შთანთქავენ ეს ნივთიერებანი ვარსკვლავთა სხივებსზოგი მიმართულებით—ძლიერად, ზოგი მიმართულებით —სუსტად.

და კიდევ სხვასაც ხედავს რამზე. ვარსკვლავოშორისო სიტრცეში უამრავა კოური სხელეშის ნამსგრევია. ისინი მოძრაობენ უწესრიგოდ, სწრაფად. მერე ხედებიან დედამიწებს მიზიდულობის არქში. მგაგრა სანამ დავარდებიან, მათ წინააღმდეგობას უწევს ატმოსფერო. ისინი დაბლა ვედარ აღწევენ, ზეცაში ინთებიან.

აი, აინთო კიდევ ერთი... ალბათ, ახლა ქალიშვილი მის დანახვაზე ჩაიფიქრებს სასურველის სახელს.

რამზეც იყო ქალიშვილი და მისი ტოლი გოგონები ყვიროდნენ: არიქა, ვარსკვლავი მოწყდა, მოასწარი ჩაფიქრებაო.

უფრო მგტიც შეიძლება მოხდეს ზემოთ, ცის სამყაროში. შვიძლება უცბად, ფოტოკადაღებისას, ახალი წურტილი გაჩნდეს, ისეთი, როგორიც ვარსკვლავთრუკაზე არსად არ არის, მერე პრიზმით სპექტრი მიიღოს, დააკვირდეს და... ახალი ვარსკვლავი აღშაოჩნდეს.

თუ ეს მოხდა, მ.აშინ ის იქნება მეორე ვირსკვლავი, რამზე ბართაიას მიერ ალმოჩენილი, ბირველი (ნობა კი ვარსკვლავის აღმოჩენისა, 1948 წელს მოეღო ქსოფლიოს. მაშინ უნივიცისიტეტი ორი წლის დამთავრებული ჰქონდა რამზეს. საქითაშარიბისთ ასტრონოპიულმა (ნოპაოა ბიურიას აცნობა, რომ აბასთუმანში ახალგაზრდა ქალმა რამზე ბართაიამ აღმოაჩინა ახალი ვარსკვლავი. მაშინ ტელესკობებმა გაჰხედეს ზეცას და ასტრონომები პირველად გაეცნემ ვარსკვლავს, რომელიც მდებარეობდა გველის თანაგარსკვლიცე

გველის ახალი. 1948. ასე აღინიშნა ეს ვარსკვლავი ასტრონომიულ ლიტერატურაში.

ჩვეულებრივ კი ამ ვარსკვლავს რამზე შეარქვეს.

დღესაც არის რამზე ამ თანავარსკვლავედზე. დღესაც ხედავს ტელესკოპით ამ ვარსკვლავს მისი აღმომჩენი. მაგრამ იგი დასუსტდა და ისე აღარ კაშკაშებს, უბრუნდება პირვანდელ მდგომარვობას, უჩინარდება, სულ კი მაინც არ გაქრება. შეიძლება უჩინარი გახდეს ტელესკოპისთვისაც კი, მაგრამ იქნება, იარსებებს ამ თანავარსკვლავედში და მხოლოდ მეცნიერებს შემორჩებათ მისი ამბავი, რომ იგი ერთხელ უეცრად აინთო და აკაშკაშდა, რადგან მაშინ მის ატმოსფეროში ხდებოდა სწრაფი და გრანდიოზული ცვლილებები, რომელთა დაკვირვებამ და შესწავლამ ბევრი რამ შემატა ვარსკვლავთ ფიზიკური ბუნების ამოცნობას.

ჯერ გაინც ხედავს ტელცსკობო ამ გარსკილავს რამზე და მალე ეეფბო დაინახავს, მან განცვლად ჩერელზეა სხვა მოგიდეს, ბუნებაში ხომ ყოკელაფის შეიძლება სპაწალა მობდეს, გა კარსკილაგები ბირებია სასმუალს გაისკაშლაგები პოგინი განცვლა მიც ამკაშდაგები უთვალავნი, ზოგნ- მოკაშკაშნი, ზოგნი თვალით უხოლავნი, პირდებიან ქოდეგ-ზევრი საოფუმლის განალობას.

მაი აფიქრებინეს ისტითფი ნიკისებს. რემ ციკანკანის წებულ ატოჩველენი: რეაქციებია. ამ ვარაუდით განხორციელდა ატომველური რეაქციები დედმიწაზე. მათ აფიქრებინეს მეცნიერებს მევრი რამ რაკეტების გაშვებისას. ციდევ ბევქის იტყეის აი, ეს ცა უმტვერო და ვარსკველავებით მომედილი.

ის აძლევს ახალ ცნობებს რამზეს ახალი შრომებისათვის, რომლებიც შეეხება სბექტრულ გამოკვლევას ცის გარკვეულ უნგებში, იქ. სადაც გრძელდება ვარსკავლავთ წარმოშობა და რომლის შებიდალა მოგეცემს ასუხს ვარსკავლავია ევოლეციაზე.

ღამე ილევა, მაგრამ ჯერ კიდევ არ არის დილა და ცას ზვერავს რამზეღიაა თაღი, ვარსკვლავები თითქოს შემოგრილან მასთან და ეუბნებიან ბევრ რამეს, ჩუმად, საიღუმლოდ.

რამზე იღებს სპექტრებს და აგროვებს მასალებს.

მალე შეიკრიბებიან საერთაშორისო ასტრონომიული კავშირის წევრები თავიანთ ყრილობაზე—იტყვიან სიახლეზე ასტრონომიულ მეცნიერებაში.

იქ, სან-ფრანცისკოში, ყრილობაზე
დასასწრებად ჩავა ეს წყნარი, აბალგაზიდა ქალი, საერთაშობის ის მატრონომიული კავშირის დარჯობრივი კომისიის და სარ კავშირის მეცნიერებათა
კაცვმიის ასტრონომიულ სამტოსთან
არსებული ვარსკვლავითა ასტრონომიის
გომისხის წევრი, ყრილობის წევრები
თიისმენენ მის აბალ ცნოზებს გარსკვლავთა ატმოსფეროს ქიმიური შედგენილობისა და იქ მიმდინარე ფოზიკურ

და ეს ცნობები იქნება ასტრონომიული დაკვირვებისათვის ევრობაში ყველაზე ხელსაყრელი მდებარეობის მფიდან, ყანობილის მთიდან ჩამოტანილი.

პირველად გათენება აბასთუმანში ამ მთიდან იწყება. ჯერ მისი ნაძფები გათეთრდებიან, მშე პირველად მათ შეხედავს და მერე ქვემოთ ჩაიელის, კურორტზე. მზის ამოსგლასთან რამზე სტოვებს გუმბათს და ხეივნით მიდის ღამენათევი. მზეს უყვარს ამ ხეივანში ცქერა და რამზუსაც უყვარს ამ ზეთას შზე, რადგან იგი მის სამ შვილს აქ ეალერსება.

მზე თანდათან მაღლა იწევს და ანათვმს გულიანად, დაუკრებულად, მცხუნვარედ და რამზესაც უბარია მისი ნახვა, რადგან იცის: მზეს მოჰყვებიან ვარსკვლავები, დღვს ღამე შეცვლის, დაეს ღამე იქნება მისი... უქარო, წყნარი კაშკანა კარსკვლავებით სავსე და უმთვარო.

&U2 17979798

(1917-1918)

1917 წლის ზაფხულში ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტმა დროებოთი მთავრობის თანხმობით საკონსულოთა ფართო ქსელი შექმნა რუსეთის ტერიტორიაზე. ამ საკონსულოების საქმიანობა დიდად განსხვავდებოდა სხვა სახელმწიფოთა საკონსულოების საქმიანობისაგან. იმპერიალისტური ქვეყნების საკონსულოები წარმოადგენდნენ ცენტრებს, რომელთა გარშემო იკრიბებოდნენ კონტრრევოლუციური ელემენტები. მათი ფინანსური დახმარებით და ხელმძღვანელობით ხდებოდა რეაქციონერთა ძალების დარაზმვა მზარდ რევოლუციასთან საბრძოლველად. კერძოდ, ამერიკის საკონსულო თბილისში აქაური რეაქციული ძალების სულისჩამდგმელისა და მეთაურის როლში გამოდოდა და თან მიზნად ისახავდა ამერიკის იმპერიალიზმის პოლიტიკური გავლენისა და ეკონომიური პოზიციების გაძლიერებას საქართველოში. კავკასიის მდიდარი, მნიშვნელოვანი და სტრატეგიული რაიონის ამერიკის კოლონიად გადაქცევას.

საკონსულოს სათავეში ედგა გამოცდილი ჯაშუში და პროვოკატორი სმიტი, რომელიც ამიერკავკასიაში შეერთებული შტატების ძველი რეზიდენტის შვილი იყო,

აქვე დაბადებული და აღზრდილ

სმიტმა შეიმუშავა გეგმა, რომელიც ამიერკავკასიის ფრონტის რეორგანიზაციას და აქ ქართულ-სომხური ეროვნული სამხედრო ნაწილების გადმოყვანას ითვალისწინებდა. სმიტის აზრით რუსეთში პროლეტარული რევოლუციის გამარჯვების შემთხვევაში, ქართველი მენშევიკები უნდა გადაქცეულიყვნენ ძალად, რომელზე დაყრდნობითაც იმპერიალისტები ფიქრობდნენ საქართველოში გაბატონებას. სმიტი ადრევე ზრუნავდა კონტრრევოლუციური ხელისუფლების ჯარებით უზრუნველყოფისათ-

ამერიკის კონსული სმიტი 9 ნოემბერს დეპეშით აცნობებდა თავის მთავრობას რომ ამერიკული ფინანსური დახმარების გარეშე ამიერკავკასიის კონტრრევოლუციური ხელისუფლება დაიღუპებაო. დოკუმენტებიდან ჩანს, რომ ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტმა მენშევიკებს მისცა 10 მილიონი დოლარი ყოველ შემთხვევაში, ქართველმა მენშევიკებმა მდგომარეობა კიდევ უფრო განიმტკიცეს და 15 ნოემბერს შექ-

8ნეს ამიერკავკასიის კომისარიატი

აქედან მოყოლებული სმიტი მენშევიკთა საქმიანობის სრულ კურსში იყო, აძლევდა მათ დავალებებს, ეცნობოდა გეგმებს, ისმენდა ანგარიშებს, ესწრებოდა შეკრებებს და სხვ. სმიტმა, მაგალითად, წინასწარ იცოდა ამიერკავკასიის კომისარიატის შექმნის ყველა დეტალი. მისთვის ცნობილი იყო, რომ ახალი ხელისუფალნი რუსეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის თავგამოდებული მტრები იყვნენ და მის წინააღმდეგ საბრძოლველად ჩრდილო კავკასიის თეთრგვარდიელებთან აბირებდნენ გაერთიანებას. სმიტი თხოვდა ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტს ნებართვას, რომ ეცნო ამიერკავკასიის კომ სარიატი დე-ფაქტოდ. ამიერკავკასიის კომისარიატის დე–ფაქტოდ ცნობის საკითხი პირველ დეკემბერს სპეციალურად იქნა განხილული ამერიკის, ინგლისისა და საფრანგეთის წარმომადგენელთა თათბირზე, სადაც გადაწყდა კონტრრევოლუციონერთა ხელშესაწყობად სამხედრო მისიები გაეგზავნათ. დეკემბრისათვის პოლიტიკური სიტუაცია უკიდურესად იყო დაძაბული. კონტრრეგოლუცია უკანასკნელ ძალებს იკრებდა. მთელი მუშაობა მიმდინარეობდა ამერიკის **ს**აკონსულოს აშკარა ხელმძღვანელობით. სმიტი კრედიტებისათვის დეპეშას დეპეშაზე გზავნიდა ვაშინგტონსა და პარიზში. 11 დეკემბერს მან თავისთან მიიწვია ინგლისისა და საფრანგეთის კონსულები და სამხრეთ-აღმოსავლეთ რუსეთის ფედერაციის მთავრობის თავმჯდომარე ხარლამოვი. როგორც ჩანს, თათბირზე გადაწყდა, ბოლშევიკური ორგანიზაციების წინააღმდეგ საერთო შეტევა დაწყებულიყო. ოპერაციას უმთავრესად ამერიკელები აფინანსებდნენ, რომელიც უნდა ჩატარებულიყო სმიტის გეგმის მიხედვით და მისივე უშუალო ხელმძღვანელობით. ყოველივე ეს ნათლად ჩანს კონსულის მიერ ლანსინგისადმი 12 დეკემბერს გაგზავნილ დეპეშიდან.

სამი დღის შემდეგ, 15 დეკემბერს, სმიტმა მიიღო ლანსინგის პასუხი, რომელშიც აშშ-ის სახელმწიფო მდივანი აცნობებდა კონსულს, რომ ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტი მაღალ შეფასებას აძლევს მის მოხსენებით ბარათებს, შედგენილს დიდი გულმოდგინებით. ერთი სიტყვით, ამერიკის მთაერობამ აკურთხა ბოლ-შეგიკური სამხედრო ნაწილების განიარალების სმიტისეული გეგმა და, როგორც ჩანს,

სმიტი პირდაპირ მიუთითებდა, თავის ბარათში, რომ მხოლოდ მას შემდეგ. რაც ამიერკავკასიის ბოლშევიკური ძალები განადგურებულნი იქნებიან, აქაურ კონტრრევოლუციონერებს მიეცემათ საშუალება აშკარად შეჰკრან კავშირი ჩრდი-

ლოეთის თეთრგვარდიულ ფედერაციასთან.

1918 წლის 6 იანვარს 6. ქორდანიას ხელმოწერით ამიერკავკასიის ყველა საბჭოს გაეგზავნა შემდეგი შინაარსის დებეშა: «ვინაიდან რუსეთში მიმავალ სამხედრო ნაწილებს თან მიაქვთ იარაღი და თუ დროებითი ზავი წარმატებით არ დამთავრდა, ნაციონალური ნაწილები შეიძლება ისე დარჩნენ, რომ საკმაო იარაღი არ ექნეთ ფრონტის დასაცავად, მუშათა, ჯარისკაცთა და გლეხთა დეპუტატების საბჭოს სამხარეო ცენტრმა დაადგინა წინადადება მისცეს ყველა საბჭოს მიიღონ ზომები მიმავალი ნაწილებისათვის იარაღის ჩამოსართმევად და ყოველი შემთხვევის შესა-. ხებ აცნობონ სამხარეო ცენტრს». მენშევიკური მთავრობის ეს ღონისძიება უშუალოდ გამომდინარეობდა ამერიკის შეერთებული შტატების თბილისელი კონსულის მზაკვრული პოლიტიკიდან.

მენშევიკთა წარმომადგენლები უშუალოდ მონაწილეობდნენ უდანაშაულო ადამიანთა ხოცვა-ჟლეტაში; ჯარისკაცთა გვამებით მოიფინა შამქორის ველეპი, რკინიგზის ვაკისი. თეთრგვარდიელი ბანდების აღვირახსნილობას საზღვარი არ პქონდა, ისინი უდანაშაულო ადამიანებს განუკითხავად ჰკლავდნენ და ძარცაკავდნენ მეჭშევიკი «სოციალისტების» თვალწინ.

ამერიკის კონსულის აქტივობა თვით მის კოლეგებშიც კი იწვევდა ერთგვარ ერის. თვითეულ- იმპერიალისტური სახელწწფო ებილტიშდა რაქე მუაფლმას მები ნადავლი ეგდო ბელთ ანტისაბჭოთა ინტერვურციაში მონაწოლეობის საფასტრად ამიერკავკასიაში ბატონობის მთავარ პრებენდენტებაშ ამერუბელ დ ობალებები იმპერიალისტები გვევლინებოდნენ ამიტომ აგალასა მთავებობა ეჭის მეატოლ დე რებდა სმიტის საქმიანობის იმ მხარეს, რომლის მიზანი იყო საქართველოში ამერიკის მომავალი ბატონობისათვის საფუძვლის შემზადება.

ამიტომაც იყო, რომ ინგლისის მთავრობამ იგრძნო რეალური საფრთხე და მიიღო კიდეც ზომები. ინგლისის ელჩმა ვაშინგტონში 1918 წლის 16 თებერვალს აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტს მიმართა სპეციალური მემორანდუმით, რომელშიც ატყობინებდა, რომ ამჟამად თბილისში მყოფი სამი ამერიკელი მოქალაქე საქართველოს დამოუკიდებლობის დაფინანსებას აპირებსო. ინგლისი მიესალმება აშშ-ის ყოველგვარ ინტერესს ამიერკავკასიისადმი,—ვკითხულობთ ნოტაში,—მაგრამ სახელმწიფო დეპარტამენტმა უნდა დაარიგოს თავისი წარმომადგენელი თბილისში, რომ მან არაფერი წამოიწყოს იქ ინგლისის მისიის სრული ინფორმაციისა და თანხმობის გარეშეო. აშშ-ის ყოველგვარი მოქმედება, რომლის მიზანი შეიძლებოდა ყოფილიყო ამერიკის იმპერიალიზმის პოზიციების განმტკიცება ამიერკაეკასიაში, საფუძველს უთხრიდა ინგლისის ინტერესებს და, ბუნებრივია. ინგლისის მთავრობა ამერიკელთა ასეთ მოქმედებას არ მოიწონებდა.

1918 წლის აპრილსა და მაისში ამერიკის სახელმწიფო დეპარტამენტი დიდ ყურადღებას უთმობდა ქართულ-სომხური სამხედრო შენაერთების შექმნის საკითხს. 16 აპრილს ლანსინგმა სპეციალური ბარათით მიმართა საფრანგეთის ელჩს, რომელშიც მიუთითებდა დაახლოებით 150 ათასიანი ქართულ-სომხური არმიის შექმნის შესაძლებლობაზე. ამერიკის მთავრობა საჭიროდ მიიჩნევდა ამ საკითხის მოკავშირეთა სამხედრო საბჭოს სხდომაზე განხილვას და მოუწოდებდა საერთო ზომები

მიეღოთ საქმის წარმატებით დაბოლოებისათვის.

ქართულ-სომხური სამხედრო ნაწილების შექმნის იდეა წარმოადგენდა ანტისაბჭოთა ინტერვენციისა და რუსეთში სამოქალაქო ომის შემდგომი გაფართოების იმპერიალისტური გეგმების ნაწილს. მას შემდეგ, რაც მოკავშირეებმა ბრესტის ზავის დადებისთანავე დაიწყეს სამხედრო ინტერვენცია ჩრდილოეთსა და შორეულ აღმოსავლეთში, მათ გააძლიერეს ყოველმხრივი დახმარება შინაგანი კონტრრევოლუციისადმი. 1918 წლის მაისში ამერიკა-საფრანგეთის იმპერიალისტებმა მოაწყეს ჩეხოხლოვაკიის კორპუსის ცნობილი ამბოხება, განსაკუთრებული ზრუნვის საგნად იქცა თეთრგვარდიული არმიები ჩრდილოეთ კავკასიასა და დონის აუზში, მობილიზაცია გაუკეთდა ყველა ნაძირალას, რომელიც შეგნებით თუ შეუგნებლად მათ მხარეზე ბრძოლის მზადყოფნას ამჟღავნებდა. 1918 წლის ივნის-ივლისში საბოლოოდ ჩამოყალიბებულმა გარეშე და შინაური კონტრრევოლუციის კავშირმა ცეცხლოვანი რკალი შეკრა საბჭოთა რესპუბლიკის გარშემო.

ასეთ პირობებში, 150 ათასიან ქართულ-სომხურ კონტრრევოლუციურ არმიას დიდი სამსახურის გაწევა შეეძლო იმპერიალისტებისათვის. ინგლისის მთავრობამ, როგორც ჩანს, მხარი არ დაუჭირა ამერიკელთა წამოწყებას, რადგან ამერიკელთა ფულითა და ხელმძღვანელობით ორგანიზებული არმია უდავოდ მათი გავლენის ქვეშ მოექცეოდა და ამიერკავკასიას ფაქტიურად ამერიკის იმპერიალიზმს ჩაუგდებდა

ხელთ.

ამერიკელთა საკონსულო თბილისში განაგრძობდა აქტიურ მოქმედებას. მენშევიკთა ხელმძღვანელები სმიტის ხშირი სტუმრები იყვნენ, იღებდნენ მისგან რჩე-

ვა-დარიგებებს, აცნობდნენ თავიანთ გეგმებს და განზრახვებს.

ივნისის დასაწყისისათვის ამერიკის საკონსულომ შეწყვიტა არსებობა და სმიტმა დატოვა თბილისი. ჯერ მოსკოვიდან, ხოლო შემდეგ სხვა ქალაქებიდან სმიტი განაგრძობდა გაცხოველებულ მიმოწერას გაშინგტონთან. იგი აწვდიდა სახელმწიფო დეპარტამენტს ცნობებს ამიერკავკასიის პოლიტიკურ და სამხედრო მდგომარეობაზე, როგორც მისი პატაკებიდან ჩანს, იგი განაგრძობდა ცნობების მიღებას ფარ-თო აგენტურული ქსელიდან, რომელიც მან შეჰქმნა მთელ კაგკასიაში და განსაკუთრებით საინტერესო მასალებს დაუყოვნებლივ ჰგზავნიდა ვაშინგტონსა და პარიზში.

ამერიკელი კონსული სმიტი კვლავ მოევლინა თბილისს, როცა გერმანიის დამარცხების შემდეგ, ქალაქი ინგლისელთა ჯარებმა დაიკავეს. 1919 წლის პირველ ნახევარში საკონსულოს გავლენა აქაურ ჰოლიტიკურ ცხოვრებაზე არ უნდა იყოს საგრძნობი, რადგან ოკუპაციის პირველ თვეებში ინგლისელები მდგომარეობის სრუ-

ლი ბატონ-პატრონები გახდნენ.

მიუხედავად ამისა, 1919 წლის იგლისიდან მოყოლებული მენშევიკთა ბატონობის ბოლომდე ამერიკელთა პოზიციები აქ განუწყვეტლივ ძლიერდებოდა, ეს კი დაკავშირებული იყო ამერიკელი პოლკოვნიკის ჰასკელის სახელთან, რომელიც პარიზის საზავო კონფერენციამ სომხეთის უმაღლეს კომისრად დანიშნა. პასკელი ცდილობდა თავისი უფლებამოსილობა მთელ ამიერკავკასიაზე გაევრცელებინა. ამერიკის საკონსულო თბილისში ივლისიდან ჰასკელს დაუმორჩილეს, ხოლო სმიტი ამერიკელი პოლკოვნიკის ჩამოსვლის შემდეგ, როგორც ჩანს, აქედან გაიწვიეს.

8030 C3883 9048

badamas saganhal 1960 mal ჩემპიონატის ფინალს მსოფლიო ჩემპიონობის პრეტენდენტთა ტურნირისათვის შესარჩეgo Box odendol boloson 3 Amb. და. მხედველობაში იღებდა რა ნონა გათრინდაშვილის სისტემატურ წარმატებებს, ჩვენი რესპუბლიკის საჭადრაკო საფით ცხსან აბოიობიობა დიდ იმედებს ამყარებდა. მართლაც იგი შეუპოვრად იბრძოდა არა მარტო პრეტენდენტთა ტურნირში გასვლისათვის, არამედ საბჭოთა კავშირის ჩემპიონის წოდებისათვის. ნონას ძირითადი მეტოქეები ვ. ბორისენკო და ტ. ზატულოვსკაია ბრწყინვალე ფორმაში აღმოჩნდნენ. პირველი ადგილისათვის ბრძოლაში გადამწყვეტი აომოჩნდა საქართველოს ჩემპიონის შეხვედრა ზატულოვსკაიასთან, რომელიც უკანასკნელის გამარჯვებით დასრულდა. ტურნირის დასასრულისათვის ნონას მთავარი ამოცანა იყო ოთხეულში გასვლა. ამ საკითხში მისი მთავარი კონკურენტი იყო ვ. ტიხომიროვა. ყველაფერს წყვეტდა პირადი შეხვედრა, რომელიც ნონამ ენერგიულად ჩაატარა და ლამაზად

ამგვარად, უძნელეს შეჯიბრებაში, სადაც საბჭოთა კაეშირის ყველა უძლიერესი მოჭალრაკე მონაწილეობდა (მსოფლიო ჩემპიონ ე. ბიკოვას გარდა) ქართველშა მოქადრაკემ
დიდი გამარჯვება მოიბოვა. ეს
ამასთან ერთად საქართველოს
საქადრაკო ორგანიზაციის დიდი გამარჯვებაც არის. პირველად ქაღრაკის ისტორიაში საქართველოს წარმომადგენელა
ქართველოს წარმომადგენელლად ჩემპიონობის მსოფლიო ჩემპიონობის პრეტენდენტთა ტურნირში.

amozm.

ამ წარმატებამ თავბრუ არ უნდა. დაახეიოს მას. საჭიროა ყოველმბრივ მომზადება საპასუხისმგებლო "შეჯიბრებისათვის, საჭადრაკო თეორიის უახლესი მიღწევების ათვისება.

ნონა თბილისის უცხო ენათა ინსტიტუტის მე-3 კურსის სტუდენტია. იგი ჩინებულად

eurs signification

სწავლობს და ამასთან ერთად ცხოველ მონაწილეობას იღებს ინსტიტუტის სპორტულ ცხოვრებაში.

ეს პარტია ნონამ ითამაშა საბჭოთა კაუშირის 1960 წლის გუნდის პირველობაზე რუსეთის ფედერაციის წარმომადგენლის, ნიპეიერ მოჭადრაკის კონოპლიფიას წინაალმდეგ:

ᲡᲘᲪᲘᲚᲘᲣᲠᲘ ᲓᲐᲪ**ᲒᲐ**

გაფრინდაშვილი (თეთრები)—კონოპლიოვა (შავები).

კონოპლიოვა

-გაფრინდაშვილი

ნონა არ იგებს ორ ფიგურას ეტლში, რადგან ამ შემთხვეცაში მისი გამარჯვება პრობლემატური იქნებოდა. მაგალი-

თად 16. ე: d7 + კ: d7 17, e5
კe6 18. f3 ეh q8 და შავებს
აქვთ კონტრთამაში. თავიანთი
უკანასკნელი სვლით თეთრები
იცავენ პაიკს და ამზადებენ
მძლავრი გამსვლელი პაიკების
წინსვლას ლაზიერის ფრთაზე.

16... h6 17. კh4 q5 18. კf2 gq8 19. a4 კb7 20. b3 ga c8 21. მb5 gc6 22. c4 g : d6 23. 3: d6 კa8 24. b4 (ამ პაი-კების წინსვლის შეჩერები შაემს არ შეუძლიათ) 24... მფf8 25. c5 q4 26. b5 qf 27. c6 შაები დანებდნენ.

ნონამ დამაჯერებლად გამოიყენა შავების შეცდომა მეცხრე სვლაზე.

საკაეშირო ჩემპიონატის მე16 ტურში ნონა შეხვდა ტიხომიროვას. ამ მომენტისათვის
მას 9,5 ქულა ქონდა, ტიხომიროვას კი 9 ქულა. ნონას აუცილებლად მოგებაზე უნდა ეთამაშა, რადგან მისი წაგებისა და
ყაიმის შემთხვევაშიც კი ტიხომიროვა ოთხეულში გასვლის
დიდ შანსებს იღებდა. ნონამ ეს
ჰარტია დიდი აღმავლობით
ჩაატარა. მოგვყავს ამ პარტიის
დასასრული.

onbadahags.

გაფრინდაშვილი-

პაიკის შეწირვით ნონამ მიიღო აქტიური პოზიცია. უკანასკნელი სვლით თეთრები დაეცნენ ლაზიერს და ფიქრობდნენ, რომ მას აუცილებლად უკან უნდა დაეხია. აქ შავებმა მოულოდნელი ლამაზი სვლით მოიპოვის გამარჯვება 1... მძ2!! (აღმოჩნდა, რომ არ შეიძლება ლაზიერის ალება, რადგან ამ შემთხვევაში შავები ითამაშებდбეб 2... 8f3+ 3. 8gq2 8:e1+ 4. მფf1 მ: d3 და ზედმეტი ფიგურა რჩებათ) 2. კმ1 ლ: e3! 3. m: e3 8f1+ 4. 8gg1 8: e3. აქ პარტია გადაიდო. მეორე

დღეს ტიხომიროვა რამდენიმე სვლის შემდეგ დანებდა. ვიძო. გოგლიძმ

გექტორ გლეფი გაერთაშორიხო თხტატი

papa 3763ymond 618

CPUFUX9CE BCWC2

კიდევ რამდენიმე დღე და ჩვენი ქვეყნის სტადიონებზე აღიმართება 1961 წლის საფეხბურთო ჩემპიონატის ალამი.

გულშემატკივართა უზარმაზარი არმია, რომელსაც თავდავიწყებით უცვარს სპორტის ცს წარმტცი ცაგერია, დიდი სისარულით ელის იმ სამეტარო წულებს, როცა ტრიმუნებს მოეფინება საფებზეურიო მარმის შვლოდია და მწყანე მოეგანზე გამოელენ სამამულო ფებზეურიის საუკციესთ კოლექტივები, რომლებსაც მსოფლიოს მრავალ სტაციონზე დაუცავთ საბქოთა სპორტის დირცბა.

ის ორისება. ქართველ გულშემატკივრებს, ბუნებრივია, ძალზე აინტერესებთ, თუ როგორ მოემზადნენ თბილისის დინამოელები ამ ხანგრძლივი და დაძაბული ასპარეზო-

როცა არ უნდა ჩახვიდეთ დიდმის სპორტულ ბაზაზე, სადაც კარჯიშობენ ჩვენი ფებზეობიულპი, ყოვები თვის ნახავი ახობით კულშებატეივარს, რომლებიც რეინის მოაჯიარზე მიყრდნობილნი, მორიდან უთვალ თვალებენ თავიანთ საყვარელ ფებზერთელებს, აკვირდებიან, როგორ იკაქებენ სხეულს ისინი, როგორ ხვეწენ და ეუფლებიან სხვადასხვა ტექნიკურ ილეთებს, გადაცებათა ხელოფნებას.

ამ რკინის მოაჯირებთან იბადება მრავალი ყურმოკრული ამბავი, რომელიც შემდეგ დიდი სისწრაფით ვრცელდება ქუჩებსა და რკინიგზებზე, ქალაქებსა და

სოფლებში. ჩვენ ვესტუმრეთ თბილისის დინამოელებს ვარჯიშის დროს და გუნდის უფროსს ა. ჟორდანიას ვთხოვეთ პასუხი გაეცა რამდენიმე კითხვაზე. მან სიამოვნებით შეგვისრულა თხოვნა.

კითხვა: როგორ მოემზადა გუნდი 1961 წლის ჩემპიონატისათვის?

ა ჟორდანია: წლვეანდელ ჩემპიონატში ძალზე გაგგიჭირდება. ამის მიზეზია ის, რომ ჩვენი რამდენი- მე ფებბურდება. ამის მიზეზია ის, რომ ჩვენი რამდენი- მე ფებბურდება. ამის მიზეზია ის, გამინის ნაკრებში, ისინი ოთქმის არ არიან გუნდთან შეთამაშებულნი, რადგან ხანგებოძლი, როს კანმავლობაში წერონას სხვაგან გადიოდნენ. გარდა ამის საბჭოთა კავშირის ნაკრები ატარებს შესარჩევ მატჩებს თურქეთისა და ნორეგების გუნდებთან ჩილის მსოფლიო ჩემპიონატის საგზურისათეის. მოსალოდნელია, რომ ნაკრები რამ- დენიმ ამმანაგურ შებველრას ჩაგატარებს სხვადასხეაქტებს გუნდებთან. ასე, რომ მევრი კალენდაბონლო თამაშის ჩატარება მოგვირებე გენი წამევანი მოთა- მაშვების გატარება მოგვირებე ართულებს საქმეს.

გუნდმა ჩაატარა დიდი საწვრთნელი მუშაობა. ბირგელ როგში ვიბრძოდით ცალკეულ მოთამაშეთა ფოზიკური მომზადებისათვის, რომ მათ ბოლომდე გაუძლონ ამ მარათონულ და მომქანცველ ჩემბიონატს. ამ ნაწოლს ზელმძღვანელობდა ცნობილი მწვრთნელი-მძლეოსანი თაარ ელიაშვილი.

ძალზე დიდი ყურადღება ექცეოდა ტაქტიკისა და ტექნიკის საკითხებს. განსაკუთრებით ვცდილობთ გუნღი მოვაშზადოთ ტაქტიკუთად, რადგან, როგორც ჩუმოთ უკევე კოქვით, წელს გამოსკლები მოგვიწევს ცვალებადი შემადგენლობებით და უნდა გავითგალისწინოთ საკუთარი ძალები, უნდა მოვნახოთ რაციონალური სქემები.

მიუხედავად დიდი სიძნელეებისა, ძალ-ღონეს არ დავზოგავთ, რომ გავახაროთ ქართველი გულშემატკივრები.

კითხვა: რა მიგაჩნიათ თბილისის "დინამოს" ძირითად იარაღად და ძირითად ნაკლად?

ა. ჟორდანია: ჩვენი "დინამოს" ძირითადი იარაღია ტექნიკა, ტემმი, დრიმლინგი, ზურთის გრძნობა. ხოლო გუნდის ძირითადი ნაკლია ნერგიულობა. ჩვენი "ღინამო" ყველაზე ნერგიული გუნდია საბჭოთა კავშირში. ეს განსაკუთრებით შეინიშნება. მაშინ, როცა თამაშს ვავებთ, მოთამაშეებს ძალზე უქირთ ძალების მობილიზაცია.

კითხვა: როგორთა გუნდის რეზერვი? ... ფორდანია: გუნდს შექმაბე კარჯი მონაცემების მატინ რამდენიზე ფენბერთადიო, მათ მორის შეკარე ქირია, შეამანის გამტინ გამდენის გამტინ გამდენის გამდენ გამდენ გამდენ გამდენ გამდენა გამდე

კითხვა: რომელი ქვეუნის ფეხბურთი მიგაჩნიათ ყველაზე პერსპექტიულად და ძლიერად მსოფლიოში?

ა, ჟორდანია: საბჭოთა ფეხბურთი ყველაზე ვაძკაცური და აგრესიულია. საჭირთა მხოლოდ ტექნიკის დონის ამაღლება და ჩვენ უძლიერესნი ვიქნებით მსთფლითში.

კითხვა: იმ ფეხბურთელებს შორის, რომელთა კითხვა: იმ ფეხბურთელებს შორის, რომელთა თამაშიც თქვენ გინახავთ, ვინ მიგაჩნიათ საუკეთეხო მცველად, ნახევარმცველად და თავდამსხმელად?

ა. ჟორდანია: საუკეთესო მცველად მიმაჩნია ბ. რაიტი (ინგლისი), ნახევარმცველად ი. ნეტო, თავდამსხმელად ბ. ბაიჭაძე.

კითხვა: როგორ შეადგენდით საბჭოთა კავშირის ნაკრებს მიმდინარე წელს?

ა. ჟორდანია: მეკარე იაშინი, მარჯვენა მცველი გ. ჩოხელი, დანარჩენ მცველებზე თავს ვიკავებ. ბა გიკარმცველებო მანოშინი, იამანიძე, თავდამსმავლები მეტრეველი, იგანოვი, აონცდელნიკი, ბუბუკინი, მესხი, ჩვენ კითხვებით მივმართეთ აგრეთვე სალკეთლ ფებერკოდებები, იკ ს შეკითხვები და მათი ამაქუბი:

შეკითხვები:

- რა მიგაჩნიათ თბილისის "დინამოს" ნაკლოვან მხარეებად?
- თქვენი უშუალო მოწინააღმდეგეებიდან ვინ მიგაჩნიათ ყველაზე უფრო ღირსეულად?
- საბჭოთა კავშირში რომელ გუნდის წინააღმდეგაა თამაში სასიამოვნო?
- 4. რომელი ქვეყნის ფეხბურთის სტილი მიგაჩნიათ ყველაზე ძლიერად მსოფლიოში?
- როგორ შეადგენდით საბჭოთა კავშირის ნაკრებს
 მიმდინარე წელს?
- წ. იმ ფებზურთელებიდან, რომელიც თქვენ გინახავთ, ვინ მიგაჩნიათ ყველაზე კარგ მცველად, ნახევარმცველად და თავდამსხმელად?

OFFICE CONTROL PROPERTY

 ჩვენი ნაკლივეანი მხარეა დაბნეულობა. ტომელიც გვიპყრობს განსაკურრებით მაშინ, როცა გადავდივართ დაცვაზე.

2. ძალზე უსიამოვნო გრძნობა მიპყრობს, როცა საჯარიმო მოედანზე შემოდის ვ. ივანოვი.

მოსკოვის «ტორპედოსთან».
 ძალიან მომწონს ავსტრიული ფეხბურთი.

 აუცილებლად შევიყვანდი ნაკრებში იაშინს, ივანოვს, ლობანოვსკის, ჩოხელს, მანოშინს, იამანიძესა და მესხს. სხვა ადგილებზე გარკვევით გერაფერს ვიტყვი.

6. საუკეთესო მცველად მიმაჩნია სვენი (შეფილდ უენსდეი), ნახევარმცველად მაკეი (ტოტენჰემ ჰოტსბური), თავდამსხმელად 8. მესხი.

გივი ჩოხელი:

 ცალკეულ მოთამაშეთა შეუთანხმებელი მუშაობა—ესაა ჩვენი ძირითადი ნაკლი.

2. გ. ივანოვთან ყველაზე უფრო გამიჭირდა თამაში.

3. მოსკოვის «სპარტაკთან» თამაში ყველაზე სასიამოვნოა.

4. საბჭოთა-ინგლისურ-უნგრული სტილის ფეხბურთი მიმაჩნია ყველაზე პერსპექტიულად და ძლიე-

hop. 5. ნაკრებში აუცილებლად შევიყვანდი იაშინს, მესხს, იამანიძეს, ივანოვს, მეტრეველს, მანოშინს, ნეტოს და ბარქაიას. დანარჩენ ადგილებზე შეიძლება

რამდენიმე კანდიდატურის დასახელება. 6. საუკეთესო მცველად მიმაჩნია სვენი, ნახევარ-

8ცველად ნეტო, თავდამსხმელად ფენტხემი (შეფილდ უენსდეი).

ბორის სიჭინავა:

1. თბილისის «დინამოს» ძირითადი ნაკლია არასრულფასოვანი გადაცემები. 2. თამაში მიჭირს ურინთან.

3. მოსკოვის «სპარტაკთან» თამაში ყველაზე სასიამოვნოა.

4. ინგლისური ფეხბურთი. 5. საბჭოთა კავშირის ნაკრების დღევანდელ შემადგენლობაში შევცვლიდი მხოლოდ თავდასხმას ასე მეტრეველი, ბარქაია, ივანოვი, იამანიძე, მესხი.

 მცველთა შორის ყველაზე უფრო ვაფასებ ბ. კუზ-ნეცოვს, ნახევარმცველთა შორის—ნეტოს და თავდამსხმელთა შორის—მ. მესხს

გივი ხოჭოლავა:

1. ჩვენი ძირითადი ნაკლია ცუდი გადაცემები.

2. მეტრეველი

3. მოსკოვის «ტორპედოსთან».

4. ინგლისური ფეხბურთი

5. ამ საკითხში ვეთანხმები ბ. სიჭინავას.

6. სვენი, მაკეი, სიზოვსკი (საფრანგეთი). ჯემალ ზეინკლიშვილი:

1. დაცვის ცუდი ორგანიზაცია

2. კრასნიცკი (არა იმიტომ, რომ ძალზე ძლიერია, პირადად გამიჭირდა მასთან თამაში).

3. მოსკოვის «ტორპედოსთან».

4. ინგლისური ფეხბურთი

 იაშინი, ჩოხელი, ნეტო, პეტროვი, მანოშინი, იამანიძე, მეტრეველი, ბარქაია, ივანოვი, ბუბუკინი, მესხი

6. სვენი, მაკეი, სალნიკოვი.

შოთა იამანიძე:

1. ტაქტიკური არსენალის სიღარიბე, უნებისყოფობა—ესაა ჩვენი «დინამოს» ძირითადი ნაკლი.

2. ივანოვი.

3. მოსკოვის «სპარტაკთან» თამაში ყველაზე დიდ სიამოვნებას მანიჭებს

4. ინგლისური ფეხბურთი ყველაზე აგრესიული და

5. იაშინი, ჩოხელი, ნეტო, პეტროვი, ვორონინი, მანოშინი, მეტრეველი, ივანოვი, პონედელნიკი, ბუბუ-

კინი, მესხი 6. სვენი, ბარლოუ (ვესტ ბრომვიჩ ალბიონი), ვ. ივა-

თენგიზ მელაშვილი:

1. შედარებით სუსტი ტაქტიკური მომზადება.

2. კუზნეცოვი (მოსკოვის "დინამო").

3. მოსკოვის "ტორპედოსთან".

4. საბჭოთა ფეხბურთი.

5. ჩემი აზრით საბჭოთა კავშირის ნაკრები უნდა იყოს ისეთი, როგორც გამოაქვეყნა "სოვეტსკი სპორტმა"

6. სვენი, ნეტო, ბობროვი.

ზაურ კალოევი:

1. თბილისის "დინამოს" აკლია მონდომება.

2. გაშაშკინი.

3. მოსკოვის "ტორპედოსთან"

4. ინგლისური ფეხბურთი

5. იაშინი, ჩოხელი, ნეტო, პეტროვი, მანოშინი, ვორონინი, მეტრეველი, ივანოვი, პონედელნიკი, იამანიძე, მესხი.

6. აპოლზანი (რუმინეთი), ნეტო, ბ. პაიჭაძე.

ედუარდ თორაძე:

1. მონდომება და გამარჯვებისადმი სწრაფვა აკლია ჩვენს გუნდს

2. თამაში მიჭირს პონედელნიკთან.

3. მოსკოვის "ტორპედოსთან" 4. მომწონს ინგლისელების, უნგრელებისა და საბჭოთა ფეხბურთელების თამაშის სტილი

5. ნაკრების შემადგენლობა, ჩემი აზრით უნდა იყოს ისეთი, როგორც იყო იუგოსლავიის წინააღმდეგ.

6. ბილ რაიტი, მაკეი, ფედოტოვი

მიხეილ მესხი:

1. შედარებით სუსტი ტაქტიკა

2. კესარევი.

- 3. მოსკოვის "სპარტაკთან".
- 4. ბრაზილიური ფეხბურთი.
- 5. აუცილებლად შევიყვანდი იაშინს, ჩოხელს, ვორონინს, მანოშინს, მეტრეველს, ივანოვსა და პონედელნიკს.

6. ხოუ, ბოჟიკი, კოპა.

ვლადიმერ ბარქაია:

1. სუსტი ტაქტიკური მომზადება.

2. ნეტო.

3. მოსკოვის "ტორპედოსთან".

4. ბრაზილიური ფეხბურთი.

 ნაკრებში აუცილებლად შევიყვანდი იაშინს, ჩოხელს, მანოშინს, მეტრეველს, ივანოვს, იამანიძეს და მესხს.

6. გაშაშკინი, ნეტო, ღოლობერიძე.

არ შეიძლება ილაპარაკო ფეხბურთზე და არ ახსე-

ნო მაყურებლები, გულშემატკივრები, რომლებიც ასე განიცდიან საყვარელი გუნდისა და ცალკეული ფეხბურთელების წარმატებებსა და წარუმატებლობას.

ფეხბურთელები ხშირად ისმენენ მაყურებელთა პრეტენზიებს. ამჯერად აჯობებდა მაყურებლებმაც მიუგდონ ყური ფეხბურთელთა გულისწყრომას.

ერთი ცნობილი მექსიკელი ტორეადორი ამბობდა: როცა არენაზე გამოვდივარ, მყავხ ორი "მტერი", ხარი და მაყურებელი. მე ვიცი როგორ ვებრძოლო პირველს, მაგრამ არ ვიცი რა ვიღონო მეორის წინაშე.

ასევე არიან ფეხბურთელებიც, რომლებიც სასტიკად განიცდიან მაყურებელთა უარყოფით რეაქციას. იშვიათი როდია შემთხვევა, როცა სტადიონის ტრიბუნებიდან სტვენით ეხმაურებიან მოთამაშეთა მიერ ცუდად შესრულებულ ილეთს, არასრულფასოვან გადაცემას ან დარტყმას. ჩვენ ხშირად გვავიწყდება, რომ ფეხბურთელები მექანიზმები არ არიან, რომ მათაც აქვთ ადამიანური სუსტი მხარეები. გვავიწყდება, რომ ტრიბუნებზე იმყოფებიან მათი მშობლები, დები, ძმები, მეუღლეები, შეყვარებულები, მეგობრები, გვავიწყდება ამ მომენტში—როგორი სისასტიკით განიცდიან მაყურებლის გულისწყრომას.

ეს განსაკუთრებით მოქმედებს ახალბედა ფეხბურთელებზე, რომლებიც პირველად გამოდიან ათასების წინაშე, პირველად გამოდიან დიდ საფეხბურთო ბრძოლებში გამოწრთობილ პარტნიორების გვერდით. ისინი განსაკუთრებულად გასაჭირის წინაშე დგანან, ძალზე ნერვიულობენ და მოწინააღმდეგე გუნდიც ცდილობს მაქსიმალურად გამოიყენოს დებიუტანტების გამოუცდელობა.

ასეთ შემთხვევაში მაყურებელი თუ უდიერად მოექცა ფეხბურთელს, იგი შეიძლება საბოლოოდ შეიპყროს შიშმა და ვერასოდეს გახდეს სრულფასოვანი ფეხბურთელი

არავის ეპარება ეჭვი, რომ ქართველ გულშემატკივრებს უყვარს თავისი ფეხბურთელები, მაგრამ არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ყველაზე კარგი გულშემატკივარი, ყველაზე ობიექტური უნდა იყოს.

ჟურნალ "მნათობის" 1960 წლის მე-7. ნომგრში დაიბექდა პროც ალ. ბარამიძის წერილი. "ქილილა და დამანას" ფბალი გამოცემის გამო". ამ წერილს ჟურნალის რედაქციამ შემდეგი შენომგნა გაუკვთა: "რედაქციამ შემოგიდა რამდენიმე პირის შეკითხვა, თუ რატომ არის შეტანილი სულბან-საბა ორბელიანის ნაწარმოებთა გრებულში "ქილილა და დამანა", რომელიც მკვლევარების აზრით საბას ნაშრომს არ წარ-8ოადგენს. ამ საკითხის გამო რედაქციამ მიმართა პროც. ალ. ბარამიძეს, რომლის განმარგებას გამოგიათა".

ჟურნალ "მნათობში" დაბეჭდილი ბ ბროფ. ალ. ბარამიძის განმარტების მიზეზი შემდეგია:

გამომცემლობა "საბჭოთა საქართველომ" 1955 წელს გამოსცა სულხან-საბა ორბელიანის თხზულებათა პირეცელი ტომი, სადაც დაბექტილია: "სიბრძნე სიცრუისა", და "მოგზაურობა ევროპა-"ში", მეორე ტომად კი, როგორც ამას გამომცემლობა აცხადებს, გამოვა "ქილილა და დამანა," და ეს იქნება თურმე "სულხან-საბა ორბელიანის თხზულებათა სრული კრებულის პირველი გამოცემა".

აი, სწორედ სულხან-საბა ორბელიანის თხზულებათა კრებულში "ქილილა და დამანას" შეტანამ გამოიწვია მკითხველია შორის სამართლიანი უკგაყოფილება და ჟურნალ "მნათობში" განმარტების დაბეჭდვა.

შეიცავს თუ არა რაიმე ახალს პროფ. ალ. ბარამიძის განმაიტება იმის დასამტკიცეგლად, რომ გახტანგს წავართგათ თავისი "ქირნახული" "ქილილა და დამგნას" თარგმანის აეტორობა და შევიტანოთ იგი საბას თხზულებათა ტომგგში?

ქართულ ისტორიოგრაფიას მოეპოვება ვახტანგ VI მეტად მორიდებული ნათქვაში: "ეს ჩემი ჭირნახული გაჩალხე გემოანად, და სადაც ლექსები ჩართული იყოს, აგრევე ქართულად ლექსები ჩაურთეო", ნუთუ ეს წერილობითი განცხადება საკმარისი არაა იმისათვის,რომ ვახტანგს არ შევედავოთ "ქილილა და დაგანას" თარგმანის საკითხში? ბაგრამ გავყვეთ პროფ. ალ. ბარამიძის განმარტებას. "ვახტანგს,—წერს იგი,—პირწმინდათ თავიდან ბოლომდის გადმოუთარგმნია ვეებერთელა თხზულება"-და განმარტების ავტორი იქვე დასძენს: "ქილილა და დამანას" ვახტანგისეული თარგმანი შესრულებულია საქმის კარგი ცოდნით, გულისხმიერებითა და სიყვარულით[«].1 გაუგებარია, სხვა რა უნდა მოვთხოთ მთარგმნელს, თუ არა დედნიდან "პირწმინდათ" გადმოთარგმნა და "საქ-

300743920605

მის ცოდნით და გულისხმიერებით" შესრულება!

"მნათობში" დაბეჭდილი ალ. ბარამიძის განმარტება განმეორებაა იმ წინასიტყვაობისა, რომელიც მან დაურთო
1949 წელს "საბჭოთა მწერლის" მიეჩ
გამიცემულ "ქილილა და დამანას".
ის მაშინ წერდა: "ვახტანგის სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ მისი თარგმანი "მესრულებულია საქმის ცოდნით,
გულისხმიერებითა და სიყვარულით".2
განა ამასვე არ იმეორებს აგტორი
თერთმეტი წლის შემდეგ დაწერილ
განმარტეგბაში?

"ქილოლა და დამანა" ვახტანგ VI ქირმანის პატიშრობის დროს თარგმნა.
აი, რას ვკიოხულობთ მეფის ანდერშში.
"ქამსა მას პატიოსნისა და "მაღლებულისა და დღიცებულისა, დედათ მშვენიერებისა, თვიომპურობელისა და ლეთივ-გვირგებისისისა მეფიკო გუფისა თაპარისა—ესე წიგნი ეთარგმნათ, რომელი ცხოვრებასა ქართლისასა წერილ არს.
ამითიც საცნაურ არს, რაკიოდენსაცა საქართველოში ანუ არაკსა და ანუ იგავსა, ანუ ზეპირს მუნასიმსა ლექსსა ახლა იტკვიან უფროსი—ერთი ამაში სწერია. მაშინდელი ნათარგმნაი კამთა ფითარგმნით დაკარგული იყო.

და შემდგომად ბატონს დავითს, ბატონის თეიმურაზის მამას, კუსა და მორიელის არაკამდის ეთარგმნა. მაგრამ არც ლექსი გამოეღო, და ზოგი სიტყვაც დაეკლო. და არცა დასრულება დაცალებოდა. მე ის წიგნი ხელად შემომივარდა, ვნახე რომ იყო სიტკბოთი და სარგოთი სრული" და ამიტომ, სწერს ვახტანგი,—"ამის შექცევას გამოვეკიდე"... ქირმანსა და ისპაანს შეჭირვებაში მყოფი. თუცა დამეკლოს რამე,-განაგრძობს იგი,—ნუ დამგმობთ: ჩემი ჭირი ქვას ჰქონებოდა, დადნებოდა. ჩემი ფიქრი და ნაღველი ზღვის ალაგს აავსებდა. და თუცა უკეთ იტყვით, არ გიშლი, და კარგსა იქთო

განა მარტო ეს სტრიქონები არაა საკმარისი იმისათვის, რომ ვახტანგ VI არავინ შ[ეცილებოდა ამ თხზულების თარგმნაში! მით უმეტეს, როდესაც "ქილილა და დამანას" ყველა გამოცემას აწერია: "ქილილა და დამანას" სპარ-სულისაგან ქართულად ნათარგმანები მეფის გატანგისავან"ე

მართალია, საბას დიდი ღვაწლი მიუძღვის "ქილილა და დამანას" რედაქტირებაში და ამას თვითინ გახტანგ VI არ მაღაას, როდესაც მან თავის აღმზრდელს ლექსად მისწერა: "აწ მოიგონე შენ ჩემი პირველი სიყვარულია, ეს საქმე კარგად მისაქმე, "თვალთ ნუ მოგივა რულია".

305 2406 "406063 63 6392691" 1046 908

ვახტანგის მეორე წერილში აი, რას გკითხულობთ: "ეს ჩემი ჭირნახული გაჩალხე გემოანად, და სადაც ლექსები ჩართული იყოს, აგრევე ქართულად ლექსები ჩაურთეთ".

აბამ ბრწყონგალედ შეასრულა ვახტანგის თხოქნა და "ქილილა და დამნან" "კემრანად გაჩალნა", მაგრამ სამას როლო "ქილილა და დამანანს" ათაჩვმნაში რედაქციის ფარგლებს მაინც არ გაცსილებია. ამას არც აკად. ალ პარამაძე უარყოფს, როდესაც წურს", "საბამ ქილილა და დამანას არც ტაკური ზვიადობა და ბრწყინვალება. (თუმცა, როგორც ვაძეთა, საბა უშეალოდ არ იცნობდა ტექსტის სპარსულ ლოდ არ იცნობდა ტექსტის სპარსულ

ალ. ბარამიძის თქმით საბა არ იცნობდა "ქილილა და დამანას" სპარსულ ორიგინალს, მაშასადამე საბასათვის სარედაქციო მასალა ყოფილა ის თარგმნილი ტექსტი, რომელიც ვახტანგმა გადასცა მას. თუ ეს ასეა, მაშინ კითხვა იბადება, რაში მდგომარეობს თარგმანის რედაქცია? რედაქცია ხომ ნიშნავს თარგმანის ორიგინალთან შედარებას, ორიგინალთან შეჯერებას? სხვაგვარად ჩვენ არ გვესმის თარგმანის რედაქცია. თუ ოდნავ დავუკვირდებით ალ. ბარამიძის ზემოთ მოტანილ ციტატს, იმ დასკვნამდე მივალთ, რომ საბა ყოფილა "ქილილა და დამანას" ქართული თარგმანის სტილისტი და არა მეცნიერული რედაქციის გამკეთებელი, ვინაიდან საბას, როგორც ამას თვითონ ალ. ბარამიძე ამბობს, არ გააჩნდა სპარსული ორიგინალი. ამიტომ ეჭვს გარეშეა, რომ საბამ რედაქცია გაუკეთა გახტანგისეულ თარგმანს. სხვაგვარი დასკვნის გამოტანა აქ შეუძლეშელია.

"ფახტანგის სასახელოდ უნდა ითქგას,—"წერს ალ. ბარამიძე,—რომ მისი თარგმანი შესრულებულია საქმის ცოლნით, გულისხმიერებითა და სიყვარულით. გახტანგს ქართულად ჩამოუყალიზებია განთქმული იგავ-არაკთა კრებულის სრული, სწორი და საზოგადოდ კარგი თარგმანი".

ამ სწორ მოსაზრებას აკად. ალ. ბარამიძე უფრო აღრმავებს. "ქირმანის აბტიმრობაში თარგმნა ვახტანვმა ქართულ ენაზე მსოფლიო მწერლობის განთქმული ძეგლი "ქილილა და დამანა". აგრეთვე ქირმანის პერიოდს ეკუთვნის ვახტანგის რამდენიმე ლირიკული შედეგრი"." ალ ბარამიჩეზე ადრე აკად. ქ კეკელინქ ქართული (ლნტერატურის ისტატიის - ბირვულ ტუნპა ზერება "კებრგანკას (დნტერატესა) "ქარებლ და დაგანკას, "თარკენა ქინანეს პეტიმრიბს) მოტებავნია საპა-სულბან რობელიანი-

სათვის და ონანა მდივნისათვის". (გგ. 542).

ფლიქრობთ, აქ არავითარი კოშენტარიები საჭირო არაა- ვაზტანგ XI ჩ ჩვენ გევილინება აღმოსავლური პოუზიის პირველ პროფესიონალურ მთარგმნელად, რომელმაც გაამდიდრა ქართული ლტერატურა აღმოსავლური პოეზიის შესანიწმავი ძეგლებით.

სამართლიანობა და ქართული კულტურის წონაშე დგაწლმოსილი ვახტანგა (VI-აღმი პატივისევმა მოითხოდაა, რომ ქართული ლიტერატურის ისტორიის მელევარები შეხებოდნენ ვახტანგა, როგორც მთარვმწელს, ნაცვლად ამისა, მას "ქოლილა და დამანას" თატემნაშიც ედავებიან. აქვე ისიც უნდა აღინიშნოს, რომ ალ აბარამოქ კაქრთული ლიტეატაქობის ასტორიის" პირგელ ტომში (გვ. 415) ვახტანგის შემოქმედების გარჩევისას განიხილავს "ქოლილა და დამანას" და არა საბას შემოქმედების განჩევის დარის საბას შემოქმედების გარჩევის დროს.

ალ. ბარამიძეს ჟურნალ "მნათობის" ფურცლებზე დამეჭდილ განმარტებაში ახალი დოკუმენტი არ წარმოეუდგენია იმის დასამტკიცებლად. რომ "ქილილა და დამანას" მთარგშნელად საბა მიგიჩნიოთ.

ამიტომ ის წერილები, რომლებიც რამდენიმე წლის წინაო დაბეჭდეს აკად.

- კეკელიძემ, პროფ. ალ. ბარამიძემ და სტეკმამ ვახტანგ VI ნათარგმნი "ქილიდა და დამანას" შესაზებ, სიმართლეს შეიცავს და მის უარყოფას არც ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორია მოითხოეს და არც ის უმწეალი სიყრია მოითხოეს და არც ის უმწეალი სიყრია მოითხოეს და არც ის უმწეალი სიყბარული, რომლიც ქართველ ხალხს აქვს ამ ორი დიდი საზოგადო მოღგაწის—
ვახტანგისა და საბას მიმართ.

ნუ შევედავებით გახტანგ VI თავის "გბირანხულში" — გმოლოდა და დამანას!" თარგმაში, ამით სარულებითაც არ იჩრ-ილიგზა სულტან-საბა ორბელიანის დი- და პიროვნება. ვახტანგის მიმართ გა- ნა თვითონ საბა არ წერდა: "ყველა მახსოვს ნაკეთვარი, შენი ჩემზედ და-ნავალი".

მას დიდებულად ახსოვდა ტანჯული მეფის "დანავალი". და ამ დავალების შესრულებისათვის საბას ვაზტანგის» თვის აისასოფეს მოუთხოვია აის კონორარი და აისც თანაავტორობა, მთთ უმეტეს არ უთქვამს ჩემი ნათარგმნიაო.

Se. 10829

¹ იხ. ალ. ბარამიძის წერილი "ქილილა და დამანას" ახალი გამოცემის გამო". ჟურნალ "მნათობი" 1960 წ. № 7.

³ იხ. "ქილილა და დამანა", "საბქოთა მწერალი", 1949 წელი, ალ. ბარამიძის და პ. ინგოროყვას რედაქციით გვ. 1X,

^a ის. ქართული ლიტერატურის ისტორია ტ. I, საქ. სსრ მეცნიერებათა აკადემიის გამოცემა, გვ. 405, 1954 წ.

X J J E M G E M G N

შეხრულდა ამერიკელი დიდი რეალისტი მწერლის ჯეკ ლონდონის დაბადების 85 წლისთავი. თავის უკვდავ ნაწარმოებებში მწერალმა დიდი მხატგრული ძალით შესძლო ცხოვრებისუული სინამდვილის წინააღმდეგობებით ალბავსე სურათების დაბატვა. ტვენის, კრეინის, ნორრიბისა და დრაიზერთან ერთად ჯეკ ლონდონი თანამედროვე ამერიკული პროგრესული ლიტერატურის წინაშოჩბედად ითვლება.

ჯეკ ლონდონი დაიბადა 1876 წელს სან-ფრანცისკოში, გაღარიბებული ფერის ოკააში. უნწეო ოკახურმა პირობებმა აიძულა მომავალი დადა მწერალი ადრე დაეწყო დამოუკიდებელი ცბოვრება. ჯეკ ლონდონმა ბევრი პროდესია გამოიცვალა. ჯერ კიდეგ ბაგშვი ქუჩებში ყიდდა გაზეიებს, მუშა-ობდა შაგ მუშად საკონსერვო ფაბრიკაში, იყო მეზღვაურად სარეწაო გემზე. და ა. შ. მუდმივშა ჩაგვრამ და უსამართლობამ, რაც საკუთარ თავზე გამოს-სელა და გალა გალა გავე ლონდონმა, მას სამუდამოდ შეაძულა მშრომელია მონობასა და სილარიბეზე დაფუძნებული კაპიტალიტიტური ამერიკა.

ჯეკ ლონდონი სამწერლო ახპარეზზე გამოვიდა მეცხრამეტე საუკუნის ოთხმოცდაათიან წლებში. ეს ის დრო იყო, როცა ამერიკული კაპიტალიზმი თავის უმაღლეს სტადიაში—იმპერიალიზმში გადაიზარდა.

1893 წელს სან-ფრანცისკოში საუკეთესო ნარკვევზე კონკურსი გამოცხადდა. კონკურსში გამარჯვებული გამოვიდა ყველასათვისკუცნობი ჯეკ ლონდონი. ამ დღიდან იწყება ჯეკ ლონდონის ნამდვილი სამწერლო მოღვაწეობა.

1894 წელს მომავალმა მწერალმა მონაწალეობა მაილო უმუშევართა მაერ გამართულ გაფიცვაში, რომელიც მთავრობის ჯარებმა მთელი სისახტიკით ჩაახშეა ულუკმაპუროდ დარჩენილმა ჯეკ ლონდონმა სამუშაოს ძებნაში ამერიკის მთელი კონტინენტი შემოიარია. კანადაში კი, როგორც უმუშევარი, დააბატიმრეს და სასამართლოს გადასცეს. სამურობილეში გამეფებულშა არაადამიანურმა პირობებმა საშინელი შთატევტილება მოახდინგ' ამ დიფ-დამიანზე. "ჩემთვის რომ ეამბნათ არ დავიჯერებდი,—წერდა ჩემდეგ ჯება ლონდონი,—რაც იქ საკუთარი თვალით ვნახე".

1900 წელს ჯეკ ლონდონმა გამოაქვეყნა მოთხრობების კრებული, რომელმაც მას ნიქიერი მწერლის სახელი მოუხვექა.

1902 წელს ჯეკ ლონდონმა ინახულა ინგლისი. ამ მოგზაურობას მიუძღვნა მწერალმა ცნობილი ნაწარმოები "ჯურღმულებში მცხოვრებნი", რომელშიც ინგლისის დედაქალაქის შემზარავი სურათებია დასატული. "არაფერი არაა ისე საშინელი, როგორც ეს აღმოსავლეთი ლონდონი. ცხოვრება აქ უფერული და მქრქალია. ყოველივე უიმედო, უსიბარულო, საცოდავი და ლაფში ამოსვრილი ჩანს",—წერდა მწერალი.

ჯეკ ლონდონის შემოქმედებამ თავის უმაღლეს განვითარებას 1905-1910 წლებში მიაღწია. ამ დროს მწერალი უახლოვდება რევოლუციურ მოძრაობას, რომელმაც ახალი შინაარსი და იღეური მგზნებარება შემატა მის მხატვრულ ქმნილებებს. სწორედ ამ წლებში დაწერა ჯეკ ლონდონმა "რკინის ქუსლი", "მარტინ იღენი", "კლასთა ბრძოლა", "რევოლუცია" და "ოეთრი ეშვი".

"რეანის ქუსლში" ავტორმა სამარეცეინო ბოძზე გააგრა მონოპოლისტური ტრებტების ოლიგარქია. რომანის მთავარი გმირია რევოლუციონერი ერნებტ ტრებტების ოლიგარქია. რომანის გა პერხონაებივი თავისი ბარადი ბედნიერებისათვის კი არ იბრძვის, არამედ ჩაგრული ბალბის კეთილდღეობისათვის. ამ რომანში მწერალი კრიტიკის ქარცეცზლში ატარებს მონოპოლისტურ კაპიტალიზმს, ამერიკულ "ღემოკრატიას" და ყალბ ბურჟუაზიულ ცივილიზაციას.

ამერიკის კომუნისტური პარტიის ეროვნული კომიტეტის თავმჯღომარემ უთლიამ ფოსტერმა ჯეკ ლონდონის ამ რომანს მაღალი შეფახება მისცა: "ხოციალისტური პარტიის წევრების მიერ შექმნილ ნაწარმოებთა შორის დიდი მნიშვნელობა ენიეება ჯეკ ლონდონის "რკინის ქუსლს", რომელშიე წინახწარმეტყველურადაა ნათქვაში, რომ კაპიტალიზმის განვითარებას თან ფაშიზმი მოსდეგს".

1000 წელს ჯეკ ლონდონმა გამოაქვეყნა ავტობიოგრაფიული რომანი "მარტინ იღენი", რომელშიც მწერალი თავისი თანამედროვე ამერიკის რეალიტიურ ხურათებს გვიხატავს. რომანში მწერალმა გვიჩვენა კაბიტალისტური ამერიკის შეუფერავი სურათები, დაგვისურათა ჩაგრული, აღამიანების მდიდარი სულიერი სამყარო, შექმნა შესანიშნავი სახე მუშათა კლაბის წრილან გამოსული ინდივიდუალისტისა, რომელმაც პურჟუაზიულ ცრუმორწმუნდან გათავისუფლება და პროლეტარიატის მხარეზე დადგომა შაინც ეგრ შესხლო.

ჯეკ ლონდონი არა მარტო მხატვრული ნაწერებით, არამედ პუბლიცისტური წერილებითაც ებრძოდა იმპერიალისტურ ამერიკაში გამეფებულ ობივატელურ საზოგადოებრივ აზრს. "ამ ვრცელ, მდიდარ და ცივილიზებულ ქვეუანაში, — წერდა იგი, — არ არის ისეთი კუთხე, სადაც მამაკაცები, ქალები და ბავშვები მკაცრ უუფლებობასა და ჩაგვრას არ განიცდიდნენ. დიდ ქალაქებში, სადაც ისინი ჯურღმულებში არიან ჩაყრილნი, მილიონობით ადამიანები ცხოველებივით ცხოვრო-

ბენ. ბუნაგების არც ერთ მკვიდრს არ განუცდია ისეთი შიმშილი, როგორც ისინი შიმშილობენ".

მუშათა მოძრაობის დაცემამ და რეაქციის გაძლიერებამ, ამერიკის სოციალიბტური ბარტიიბ ლიდერთა დალატმა და გამცემლობამ უარყოფითი დალი დააბაგ ავიკ ლონდონის შემოქმელებას. იგი თანდათან ჩამოშორდა მუშათა მოძრაობას და მის შემდეგდროინდელ შემოქმედებაში ბურჟუაზიული იდეფლოგია იჭრება. იმედგაცრუებული მწერალი სოციალისტური ბარტიიდან გამოდის ახეოი განცბადებით: "მე გამოვდივარ სოციალისტური ბარტიიდან გარადგან პარტიაში წინანდებლი ცებლი და ბრძოლა აღარ იგრძნობა. კლასობრივი ბრძოლით პარტიის დაინტერებება შესუსტდა.. მე ვფიქრობდი, რომ მუშათა კლაბი თავის კლასობრივ მტერთან უოველგვარი შემარიგებლობის გარეშე გაინთავისუფლებდა თავს. მაგრამ, ჩაადგანაც ამერიცის მთელი სოციალიბტური მოძრაობა შემრიგებლობისა და კომპრომისების გზას დაადგა ჩემი სინდისი უფლებაბა არ მაძლეგს პარტიაში დავრჩე".

ჯეკ ლონდონი სამუდამოდ ზევიდა მხოფლიო ლიტერატურის ოქროს საახორში. მისი რომანები, მოთხრობები და პუბლიცისტური წერილები დიდი ტირაცებით იცემა ყეფლა ქვეყანაში, იგი, როგორე პროგიჩებული მწერალი, უდიდები მოპულარობით სარგებლობს ჩვენში, საბჭოთა კივშირის ხლხებში. რუსულ ენაზე თარგმნილია და არა ცრობელ არის გამოცემული მწერლის თითქმის ყველა თვალაბიჩინო ნაწარმოები. ჯეკ ლონდონის შემოქმედება დიდი მოპულარობით სარგებლობს ქართველ მცითხველებში, ქართულ ცნაზე თარგმნილია და გამოცემული მწერლის არა ერთი თვალაბინის შემარმოები,

მსოფლიო ლიტერაბურაში იშვიათად იუ შეხვდებით იმის მაგალითს, რომ მწერლის გმირების შემართება, მამაციბა, გაკუთარი ძალების რწმენა და დასახული მიზნისათვის შეუპოვარი ბრძოლა ვინმეს იხე დაებატოს, როგორც ტს ჯეკ ლონდონშა შესძლო, სწორედ ეს იზიდავს და აინტერესებს ჩვენს გვითგელს ჯეკ ლონდონის შემ-შეგიცებაში.

amamas asmasaa

1603611

CEUMMINESOS

0. 6. 8000000 0. 6. 8000000

კახეთის მთავარი გზატკეცილის ახლოს, საგარეჯოს რაიონში, მდეპარეობს პატარა ლამაზი სოფელი მუხროვანი.

გასული საუკუნის შეორე ნახეგარში. ამ სოფლის სასურველი სტუმარი იყო დოგი რესი შერებალი დეგ მაულიუზისძე ტილსტით, რომელიც ჩამოვიდა აქ 1852 წლის იანგარში. მაშინ შუხროგანმი განლაგეპელი იყო რუსოა არმიის ერი-ერიო საარტილებით ნაწოლი. ლ. ტოლსტომი აქ იამადენიმე ზანი დაპკო და ჩააპარა გამოცდები უმცროსი ოფიცრის წოდებაზე.

მუხროვანელები დღესაც არ ივიწყებენ თავიანთი სოფლის საპატით სტუმარს. სოფლის ლამაზ სკვერში აღმართულია დიდი წწერლისა და მოაზრთვნის ბიუსტი, ერთ-ერთი სახლის კუდელს ამწყენებს მემორიალური დაფა წარწერით: "აქ 1852 წელს სამხედრო სამსახურს გადიოდა დიდი რუსი მწერალი ლ. 5: ტოლსტოი".

დღევანდელი მუხროვანი არაფრით ადარ მგავს ტოლსტოის დროინდელ მივარდენ სალახში კელახში ანლა ილი უბადრუს სოფელს. მუხროვანის რადიოფიცირებულ საზლებში აზლა ილიჩის ნათურები კაშკაშებენ.

მუხროვანის მერძევეობის საბგოთა მეურნეობამ ჯერ კიდეგ გახული წლის ნიუმშერში გადამდე და გადაგარბებით შეასრულა რძის წველადობისა და საკ-გების დამზადების წლიური დაგალება. საბგოთა მეურნეობა ენერგიულად იბრძვის იმისათვის, რომ მოლიანად დაამთავრის მეცხოველეობის ფერმების გლექტროფიკაცია და აშით მტკიცე სა-

გლექტროფიკაცია და ამით მტკიცე საფუძველი ჩაუყარის მეცხოველეობაში ყველა შრითხტევადი ბროცესის კომპლექსური მექანიზაციის სწრაფად განხორცგელებას.

a. 1065740 n.

"მზე კავკასიონის თავზე"

მრავალი რამ დაწერილა ტურიზმზე და მთამსვლელობაზე. ბევრი მღელვარე წუთები მიუთვლია დროს. ამ საქმით მოწადინებული და მოსურნე შე იძლება მრავალი ყოფილა, მაგრამ გამარჯვება და დაფნის გვირგვინი მხოლოდ მამაცებსა და გაბედულებს დარჩენიათ. ბევრი ტურისტი და მთამსვლელი შემდეგ ისეთი გატაცებითა და თავდავიწყებით ჰყვება ხოლმე განცდილისა და ნანახის შესახებ, რომ კალმის დიდოსტატებსაც შეშურდებოდათ. თუმცა, რა გასაკვირია, სად ფანტაზია და სად საკუთარი თვალით ნანახი, უმაღლეს მწვერვალებიდან დანახული, შენს ფერხთით გართხმული უზარმაზარი თვალუწვდენელი სივრცეები.

— სწორელ ამ საინტერესო და თვალ წარმგაც სანახაობებზე მოგვითხრობს ბაიღაში ახლახან გამოცემული ჩები მოამზალე გამოცემული ჩები ნი "მზე კავკასიონის თავზე". წოგნი მოამზალე გამომცემლობა "ოეტიამს", (როგორც თვითონ გამომცემლობა იუწყება, მას ადრეც გამოუცია წიგნები გავკასიონზე და მათ შორის იმავე ქგავკასიონზე და მათ შორის იმავე ქგავსის წიგნები , წოგნზი იმფიათი სიფაქიზით შესრულებული ორასზე მეტი ფოტოსურათი გელთვნის ვოლემ ჰეგლსა ტექსტის აგტორია იოზეფ შტირზა, წინასიტყვაობა დაურთო ჯონ პანტმა, ხოლო ჩეხურიდან გერმანულ ენაზე თარგმნა ადოლფ ლანგერმა.

როგორც შევიტყვეთ, ჩეხოსლოვაკიაში "მზე კავკასიონის თავზე" ძლიერ გაგმაურებული წიგნია, და მასპინძლები თავიანთ სტუმრებს თურმე ხშირად ამ წოგნით ასაჩუქრებენ, განსაკუთრებით კავკასიელებს.

"თითქმის ორმოცი წელია,—წერს წინასიტყვაობის ავტორი ჯონ ჰანტი, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნების მთებში მიმოგზაურია და თხილამურებით მივლია, მაგრამ მთებში დაბანაკებისას იშვიათად იმდენი მეგობარი გამეჩინოს, როგორც კაგკასიაში, სადაც მე წარსულ ზაფხულში (ე. ი. 1959 წ.—ნ. რ.) რამდენიმე მთამსვლელ ამხანაგთან ერთად ვიმყოფებოდი". შემდეგ ავტორი ჰყვება, რომ ისინი არა მარტო ბუნებას და ცად აზიდულ მთებს მოუხიბლავს, არამედ დაუტყვევებია ახალი მეგობრების სტუმარ-მასპინძლობას, რომლებთაც ისინი შეუთვისებიათ და შეუყვარებიათ. ეს მით უფრო გასახარია, რომ სხვადასხვა ეკონომიური და პოლიტიკური წყობის ქვეყნებს შორის, —განაგრძობს ჯ. ჰანტი, —ურთიერთგაგებისა და მეგობრობის ხიდის გადება დღეს აუცილებლობას წარმოადგენსო. მთამსვლელობას კი ასეთი ხიდის გადება შეუძლია სხვადასხვა პოლიტიკური რწმენის, კანის ფერისა და სხვადასხვა რასის ადამიანებს შორისაც კიო.

... როცა წიგნის უკანასქნელ ფურცელს გადაშლით და წიგნს დახურავთ. შეუძლეგელია მადლიერების გარმობით არ განიმსქვალო იმ კოლექტივისადმი, ვინც ასეთი ბრწყინგალე წიგნი შექმნა. გიხარიათ ისიც, რომ ამ წიგნის შემდგენლები უცხოელები არიან, და კერძოდ კი ჩეხები.

33680

წლის მესამე თვე 31 დღით. იმასთან დაკავშირებით, რომ ბუნიობა მარტის თვეშია, ძველ ეგვიპტესა და ძველ რომში ახალი წელი მარტიდან იწყებოდა. 22 მარტს, ე.ი. ბუნიობის დღეს ქურუმები იკრიბებოდნენ რომში წმინდა პეტ რეს ტაძართან, სადაც იყო ღმერთ ატისის (ძველ ფრიგიელთა ბუნების ღმერთი) სალოცავი. ატისი ბაბილონელთა თამუზის, ეგვიპტელთა ოსირისის მსგავსად ყოველწლიურად კვდებოდა და მარტში კი აღსდგებოდა. 22 მარტს ბერები თავში ხელებს იცემდნენ და ტირილით აცილებდნენ ძველ წელიწადს, ხოლო სამი დღის შემდეგ—ე. ი. 25 მარტს მუსიკითა და მხიარულებით ხვდებოდნენ ღმერთ ატისის მკვდრეთით აღდგომას ე. ი. ახალ წელს.

მარტის ოვის სახელწოლების წარმომობაზე ორი აზრი არის. ერთნი ფიქროზდნენ, რომ სახელწოლება წარმოსლგა შენების მრისხანე ძალთა ლმერთის მარტაუსისიაგან, მეორეთა აზრით კი ომის ლმერთის მარსის სახელისაგან. რომის იმპერატორმა თულიუს კეთსანმა წლის ბოლო თვეები იამგარი და თუბერვალი დასაწყისში გადმოიტანა და მარტას თვის წინ დააცენა, მას შემდეგ მარტა წლის მესამე თვე გაზდა.

XV საუკუნემდე ძველ რუსეთში ახალი წელი აგრეთვე მარტიდან იწყებოდა და ამ თვეს უწოდებდნენ березоso.m-ს, oyxxxx. ს ე. ი. მიწის გაშრობის თვეს. უკრაინელებისათვის მარტის თვე ცნობილია აგრეთვე березозо.m-ის სახელწოდებით. ცნობილია რუსული გა-#თოქმა მარტში "вим» кончавтся.

madab eraghan ashba

весна начинается, день с ночью ровняется.

საფრანგუთნი ეროგნული კონფენტის გიერ 1733 წელს მოღვზული რეგოლუ-ციურო კალეწღარის მიხედგით მარტის თვეს ეწოდა გენტოზი ც. ი. ქარის თვე-კენტოზი გალეწტოზი ც. ი. ქარის თვე-კენტოზი იწებუბოდა 20 ფარტს. 1805 წელს ციკოლეციური კალეწდარი გაუქმდა. 1871 წლის მარტში. პარიზის კომუნამ კელავ კიაღგირა 1733 წლის რეგოლუ-ციური კალეწდაშირ, რომელშეც იაზიცბა მზილოდ ორ თვეზ მეტო—18 მარტილან 28 მამასმაშლე.

ძველ საქართველოში გაზაფხული მარტით იწყებოდა და ქართულ კალენდარში მას მირკანი ეწოდებოდა.

გარეკანი ბ პირველ, გვერდ ზე— მერი კვეპანტირაძე ფერადაფოტო ოთ არ თუ რქიაბი მეოთ ხე გვერდ ზე— ასხვორის მციტინველცობის ხახჭოთა მეურნეობის მოწინავე მეფრინველე ქეთ გვან კორკოტაშვილი ფერადაფოტო ე. პესოვოსა

გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია ყოველწლოერად მრავალ საინტერესო სტატისტიკურ ცნობას აქვეყნებს. ეს ძოერები ნათლად მოწმობს შშრომელა მისანლეობის ცხოვრების აუტანელ ბირობებზე კაპიტალისტურ სამყარიში. ათ ზოეიერით დასკვნები, რომლებიც შეიძლება გამოგიტანოთ ამ ცნობების შესწავლის შეიგიკალ:

— კაცობრიობის მხოლოდ მეოთხედი ნიწილი იკვებება ნორმალურად, ადამიანთა 60 პროცენტი სისტემატურად განიცდის კვების ნაკლებობას.

— მსოფლიოში რაც სურსათი მზადდგბა, იმის სამი მეოთხედი ეკუთვნის მოსახლეობის მხოლოდ ერთ მეოთხედს. ამერიკიდან ეგრობაში (ესპანეთი) ბირგელად შემოვიდა სიმინდის მკენარე 1520 წელს. თამბაქოს მცენარე 1550 წელს. ბირველი კარტოფილი 1565 წელს. ბირველი მზეხუმზირა 1568 წელს.

1542 წელს პორტუგალიელმა მოგზაურმა პინტომ მიაღწია იაპონიას გვი პირველი ევროპელი იყო, რომელმაც იაპონიის მიწაზე შედგა ფეხი.

ჩვენს წელთაღრიცხვამდე 3000 წლით ადრე სუმერებისთვის ცნობილი იყო კბილის დაპლომბვა.

რედაქტორი ალიო მირცხულავა პ/მე, მდივანი ნ. ჩაჩავა

სარედაქციო კოლეგია:

გიგინეიშვილი, ს. დურმიშიძე, მ. სააკაშვილი,
 ტაბალუა, ი. ციციშვილი, რ. ჩხეიძე, უ. ჯაფარიძე

ᲡᲐᲥ. ᲙᲞ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲛᲐᲛᲝᲛᲪᲔᲛᲚᲝᲑᲐ

მხატგარი-რედაქტორი გ. ონიანი.

ტექრედაქტორი დ. სეფიაშვილი

რედაქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველის ბრ. № 42, IV სართ. რედაქციაში შემოხული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ. ტელ. — რედაქტორის და 3/8გ. მდივნის — 3-52-89, განყოფილებების — 3-95-38 ფეგე 30 ქეპ, გარეკანი და ნანართი გვერდები დაბეჭდილია ფოტოცინკოგრაფიაში

აელმოწერილია დასაბეტდად 9/III-81 წ. გამომც. № 17, ქალ. ზომა 70×108/_გ. 1,5 ქალ. ფურც. ნაბეტდი ფურც. 4,11. სააგგორო ფორმათა რათდე 4,78. პირიბით ფორმათა რათდენობა 4,8. ფიზიკურ ფორმათა რათდენობა 4,8. გირაცი 22.000, ზეკა. № 276, უე 00022

Емемосячный общественно-политический и литературно-художественный журнал "Дроша" (на грузинском языке) Издательство ЦИ ИП Грузия საქ. კპ (კქ-ის გამოპეცმლობის პ/კ "ყომუნისტი", თბილისი, ლენინის ქ. 1014. იმდინარე წლის 18 მარტს შესრულდა პარიზის კიმენის 90 წლისთავი. გეგნ პიტიე ფრანგი რუგილეციინგრი პოეტი იყო, იგი პირადად მინაწილეთბდა პარიზის კიმუნის ბრძოლებში გვრსალული ჯალათების წინააღმდგა. გეგნ პოტიცს კალამს გუთვნის "ინტერნაციონალის" ტექსტი და მრაალი ლექსი, რომლებიც მან მიუძლება ფრანგ კიმუნარებს. 1817 წელს, პარიზის კომენის დამარცხების შემდეგ, პოეტმა დაშერა შესანიშნავი ლექსო-"კოპენა არ მომკელაბა", რომელშიც იგი ამზილებს ვერსალულ ჯალათებს. ქვემოთ ვაქვეცნებთ ამ ლექსს ფრანგულიდან სერჯო თურნავას თარგმანით.

0105 3M800

ᲙᲝᲛᲣᲜᲐ ᲐᲠ ᲛᲝᲛᲙᲕ୧ᲐᲠᲐ!

(სიხხლიანი კვირის მონაწილეებს)

ის მოჰკიეს მხეცურ გაბოროტებით, მოჰკიეს ტყვიებით, მოჰკიეს ტიშებით, მოჰკიეს ტყვიებით, მიგრებს შეებრძოდა თაგგამოდებით, მაგრამ ჩაჰქოიცს შურისძიებით, უალთთა ხროვამ კვლა გაიხარა, ნორჩი სიცოცხდე ჰგონიათ მკვდარ,—მაგრამ, თ, არა! ის არ მომკვდარა, კომუნა ისეც ცოცხადი არის!

როგორც ნამგალი გაუცლის ცედებს, ქქისს გა თავთავებს ირგელე ეგღება,— ასი ათასი კაცი მოსცედეს გაცოფებულმა ცერსაღედებმა. ასი ათასის სისხღი დამგვარა, სისხღი მაბუკის, სისხდი მალარის,— მაგრამ, ო, არა! ის არ მომკევარა, კომუნა ისევ (ლებალი არის!

მოჰკღეს ვარვენი ტანუვით, წამებით, მოჰვიეს ფეურანსი ღუვადთან ერთაც, გა მათი სისხეით, მათი გეამებით გააძღეს მინა,—ბუნაგი მტერთა. მაგრამ ის დღესაც სიმაროლის ფარაც, ბარიკაღებზე ამაყაც მგვარი ცოცხლიბს გა იბზიქის, ის არ მომკეცარა, კომუნა ისევ ცოცხავი არის!

ბევიმა კალამი ფულზე გაქყიდა და გმირთა საზელს, უკვდავ გმირობას (ცილისნამების ლირბელბს აყრიდა... უსინდისოებს, უსირცხვილებს, უწდილათ ღაფში ამოესციარათ ღიდი კომუნა, თითქოსდა მკვდარი, მაგრამ, ო, არა! ის არ მომკვდარა, კომუნის სუიც (აფისა არის!

ყველგან აფრქვეფნენ რისხეას საშინელს, პოსპიტალებშიც თოფით ჩნდებოდნენ, საწოლებიდან ჰქონდენ დაქმილებს გა მერე ხიშტით ეკეეთებოდნენ. შიშმა გააკრთო, დარღმა დაჰფარა, კომუნის სახე, სახე მშეხაბის, მაგრამ, ო, არა! ის არ მომკედარა, კომუნა ისეც ცოცხალი არის! 1871 წ.

პარიზის კომუნის ბარიკადებზე მებრძოდნი: (მარცხნიდან) კრისტიანა დ'არჟანი, ეჟენ პოტიე და დუიზა მიშედი.

პატრის დუმუმბა და მისი შვიდები

6M8M6 8J8JRJU!

ლუმუმბა მოჰკლეს? ვინ მოჰკლა, როგორ! რა უნდათ მაინც ყორნებს ფრთაშავებს? სისხლში რომ დგახარ, ტანჯულო კონგო, განა ასეთი რა დააშავე?

მხოლოდ იმიტომ, რომ მართალ გულში თავისუფლების ლტოლვა გაქვს დიდი? შენი ცხოვრების მომავლის ხნულში ეს რა მდუღარე ცრემლები მიდის.

ცეცხლს ვინ უკიდებს, ისედაც დღემდის უწყლობისაგან მიწას დახეთქილს, გული არა აქვს! ტყვიებს ვინ ესვრის აკვანში ყმაწვილს თვალებგახელილს.

გადამთიელმა როდემდის ზიდოს შენი სიცოცხლის ოქროს ზოდები, შენს სახლში უცხოდ რად უნდა იყო, ლუკმას გიყოფდნენ სხვები როდემდის!

გაგიძღვა გმირი, სამშობლოს შვილი, გადაეღობა მონობას მკერდით, ბოლო მოელოს ბავშვების ტირილს და მწუხარებას კონგოელ დედის.

აფრიკელ ხალხთა ბორკილის მსხვრევა აღაფრთოვანებს მსოფლიოს ხალხებს, თავისუფლების დროშების რხევა მშვიდობის ბაღის ყვავილებს არხევს.

მაგრამ, ვაი, რომ ლუმუმბა მოჰკლეს! ამაყ შევარდენს მოსტეხეს ფრთები? არა, მზის მოსვლას ვინ დააოკებს, ვინ დაადაბლოს მაღალი მთები.

მტრის ცხრაკლიტულში ტყვეობის დროსაც მედგრად იბრძოდა კონგო ტანჯული, მოჰკლეს და ისევ ფრიალებს დროშად და ხალხს მიუძღვის ზე აღმართული.

ლუმუმბა მოჰკლეს? ვინ მოჰკლა, როგორ! ის გრიგალივით კვლავ ისევ დაჰქრის, კვეცხლმოდებული პატარა კონგო თავისუფლების დროშას არ დაჰხრის!

3068068 876806000

